

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ЉУМЊУРИИ ТОЉИКИСТОН
ДОНИШГОЊИ МИЛЛИИ ТОЉИКИСТОН

«Мувофиқа шуд»

Ректори Донишгоњи
миллии Тоҷикистон

_____Хушвахтзода К.Х.

« ____ » _____ соли 2022

«Тасдиқ карда шуд»

Вазири маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

_____Саидзода Р.Њ.

« ____ » _____ соли 2022

БАРНОМАИ ТАЊСИЛОТӢ
АЗ РӢИ САМТ (ИХТИСОС)

Гурӯҳи ихтисосҳо: 26 02 «Бизнес-идора»

Ихтисос: 1-26 02 02 00 - «Менеджмент»

Тахассус: Менеджер-иқтисодчи

Дараҷаи академӣ: Бакалавр

Мухлати таъсил: 4 сол

Душанбе – 2022

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ЉУМЊУРИИ ТОЉИКИСТОН

ДОНИШГОЊИ МИЛЛИИ ТОЉИКИСТОН

«Маъқул доништа шуд»

Дар Шӯрои олимони ДМТ
қарори №01 аз «31» августи соли 2021
Раиси Шуро _____
профессор Хушвахтзода К.Х.

«Ташхис карда шуд»

Директори Маркази ҷумҳуриявии
таълимию методии назди Вазорати
маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
_____ Р.Мирзозода
« _____ » _____ соли 2022

БАРНОМАИ ТАЪСИЛОТӢ АЗ РӢИ САМТ (ИХТИСОС)

Гурӯҳи ихтисосҳо: 26 02 «Бизнес-идора»
Ихтисос: 1-26 02 02 00 - «Менелъмент»
Тахассус: Менелъер-иктисодчӣ
Дараҷаи академӣ: Бакалавр
Муҳлати таъсил: 4 сол

Душанбе -2022

МУНДАРИҶА

1. Муқаррароти умумии барномаи таҳсилотӣ.....	4
2. Ёуҷчатҳои танзимкуандаи мундариҷа ва раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ.....	6
3. Ёадди ақали ӯатмии мазмун ва мундариҷаи барномаи таъсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 “Менелмент”.....	7
4. Муҳлати азхудкунии барномаи таҳсилотӣ.....	15
5. Шароитҳои амалигардонии барномаи таҳсилотӣ.....	16
6.Мундариҷаи маълуми ӯульятҳои барномаи таъсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 “Менелмент”.....	19
7. Аттестатсияи хатм аз рӯи ихтисос.....	21
8. Низоми дохилии таъмини сифат тибқи барномаи таъсилотӣ.....	22
9. Қоидаҳои қабул тибқи барномаи таҳсилотӣ.....	23
10. Идоракунии тағйирот.....	23
Замимаҳо.....	24

ФЕЪРИСТИ ИХТИСОСРҶО

ВМ ва ИҚТ – Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

СДТОК – Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

МТОК – Муассисаи таҳсилоти олии касбӣ

БТ – Барномаи таҳсилотӣ

ННТ – Нақшаи намунавии таълим

НТК – Нақшаи таълими корӣ

ШТМ – Шурои таълимию методӣ

БТФ – Барномаи таълимии фан

БКФ – Барномаи кории фан (силлабус)

ФЗ – Фанҳои заминавӣ

ФҲ – Фанҳои ҳатмӣ

ФФИ – Фанҳои интихобӣ

ФУК – Фанҳои умумикасбӣ

ФТ – Фанҳои тахассусӣ

ҲПО – Ҳайати профессорону омӯзгорон

КИТ – Корҳои илмӣ-таъқиқотӣ

КМД – Кори мустақилонаи донишҷӯ

КМРО – Кори мустақилона бо роҳбарии омӯзгор

НЧ – Назорати чорӣ

НН – Назорати ниҳой

GPA (Grade Point Average) – Холи миёнаи умумӣ

ДМТ – Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

ММТ – Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМИИ БАРНОМАИ ТАЪСИЛОТӢ

1.1. Маълумот дар бораи ихтисос

Ном, рамз ва гурӯҳи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент ба Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2007 таҳти № 349 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Барномаи бакалавриат аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – Менельмент, тибқи Шаҳодатномаи ИА 0000920, аз 08.08.2019 аз ҷониби Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи маориф (ҳозира Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон) аккредитатсия шудааст.

Барномаи таҳсилоти мазкур аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент, 31 августи соли 2021 таҷдиди назар гардида, аз соли таҳсили 2021-2022 мавриди татбиқ қарор дода мешавад.

1.2. Таҳассуси хатмкунанда

Баъди аз худ намудани барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент, дар шакли таҳсили рӯзона, баъд аз хатм ба хатмкунанда касбият ва дараҷаи зерин дода мешавад:

- таҳассуси касбӣ – менельер-иктисодчӣ;
- дараҷаи касбӣ – бакалавр аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент

1.3. Тавсифи умумии таҳассуси хатмкунанда

Хатмкунандае, ки соҳиби таҳассуси менельмент гардидааст, бояд;

- доир ба баъодињӣ ва тањлили вазъи иќтисодиёти љумњурӣ ва тањлили он маълумот дошта бошанд;
- доштани маълумоти кофӣ доир ба инкишофи фанни менельмент ва тараќиёти он дар ЉТ;
- баъодињии наќши инсон дар муњити созмон, чи дар сатњи мањал ва чӣ дар сатњи байналхалқӣ;
- баъодињии муњити дохилӣ ва берунии ширкатњо, омўзиши моделњои созмон чун объекти идоракунӣ;
- ангељањои (мотиватсия) фаъолияти одамон дар ташкилотњо;
- омўзиши технологияи менельмент ва функцияњои идоракунӣ;
- қабул карда тавонистани қарорњои асоснок вобаста аз тањлили вазъи мављуда;
- баъодињӣ ва намуди қарорњои қабулшуда;
- нигоњи иќтисодӣ ба идоракунии њайат: моњият ва принципњо;
- тањлил карда тавонистани омилњои муайянкунандаи фалсафа ва сиёсати идоракунии њайат;
- баъодињии омили инсонӣ ва наќши он дар идоракунии истењсолот;
- маќсад ва усулњои омўзиши њайат, баъодињии самаранокии омўзиш;
- самтњои истифодаи натиљањои баъодињии кории њайат;
- маќсад ва вазифањои низоми бањогузории кори њайат.

1.4. Талабот оид ба дараҷаи хатмкунанда

Хатмкунандае, ки барномаи зинаи бакалавриатро аз худ кардааст, дар мутобиқат бо намуди фаъолиятҳои касбӣ, ки барномаи таҳсилоти мазкур ба он равона гардидааст, бояд бо натиҷаҳои таълим, ки дар банди 3-и ҳуҷҷати мазкур нишон дода шудааст, мутобиқат намояд.

1.5. Доираи фаъолияти хатмкунанда

Намудҳои фаъолияти касбие, ки аз рӯи онҳо хатмкунанда пас аз худ кардани барномаи бакалавриат, омодагӣ мебинад, чунинанд:

- фаъолияти умумии касбӣ дар сохторҳои идоракунии корхонаву ширкатҳо, муассисаву бонкҳо, вазоратҳо ва дигар сохторҳои, ки бо ҷараёни системаи идоракунии алоқаманданд, инчунин дар дигар мақомотҳо ва идораҳо, ташкилотҳо ва иттиҳодияҳо, сарфи назар аз тобеият ва шакли моликият;

- фаъолияти таълимӣ ва илмию таъқиқотӣ дар тамоми соҳаҳои иќтисодиёт;
- фаъолияти машваратӣ эксперти дар таъйини коркарду қарорҳои идоракунӣ;

1.6. Навъҳои фаъолияти касбии бакалавр аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент.

- фаъолияти умумии касбӣ;
- фаъолияти таълимӣ ва илмию тадқиқотӣ дар соҳаҳои иќтисодиёт;
- фаъолияти машваратӣ эксперти;
- фаъолияти таълилии-аналитикӣ.

Барномаи таҳсилоти мазкур аз рӯи самт ва равиши ихтисоси 1-26 02 02 00 –

менельмент амалӣ карда мешавад. Намуди мушаххаси фаъолияти касбӣ, ки ба он бакалавр омода карда мешавад, аз ҷониби муассисаи таҳсилоти олии касбӣ якҷоя бо иштирокчиёни ваколатдори ҷараёни таълимӣ муайян карда мешавад.

1.7. Имкониятҳои идомаи таҳсили хатмкунанда

Бакалаври мутахассиси соҳаи менельмент, ки барномаи таҳсилотино аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент аз худ кардааст, барои идомаи таъсил дар зинаи магистратура омода мебошад.

Тибқи Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсоне, ки дипломи зинаҳои таҳсилоти олии касбии бакалавриятро доранд, метавонанд таҳсили худро дар зинаи дуҷуми таҳсилоти олии касбӣ- магистратура аз рӯи равия ва самт (ихтисос)-и мувофиқ идома диҳанд.

2.НУЎЉАТҲОИ ТАНЗИМКУНАНДАИ МУНДАРИҶА ВА РАВАНДИ ТАТБИҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

2.1.Барномаи таъсилоти дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф таъия гардида, коркарди минбаъдаи замимаҳои он бояд ба талаботи нуўљатҳои зерин мутобиқат намояд:

-Қонуни Љумњурии Тоҷикистон “Дар бораи маориф”, аз 22.07.2013, №1004 (дар таърири охирин) аз 17.05.2018, №1527);

-Қонуни Љумњурии Тоҷикистон “Дар бораи таъсилоти калонсолон”, аз 24.02.2017, №1394;

-Қонуни Љумњурии Тоҷикистон “Дар бораи таъсилоти олии касбӣ ва баъдидипломӣ”, аз 19.05.2009, №531;

-Стратегияи миллии рушди таъсилот дар Љумњурии Тоҷикистон то соли 2030, аз 29.09.2020, №526;

-Консепсияи миллии тарбия дар Љумњурии Тоҷикистон, ки бо қарори Љукумати Љумњурии Тоҷикистон аз 3.03.2006, №94 тасдиқ карда шудааст;

-Стандарти давлатии таъсилоти олии касбии Љумњурии Тоҷикистон, аз 25.02.2017, №94;

-Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳои дар Љумњурии Тоҷикистон, аз 30.06.2007№349;

-Низомнома дар бораи низоми кредитӣ дар муассисаҳои таъсилоти олии касбии Ҷумњурии Тоҷикистон, аз 30.12.2016, №19/24;

-Роҳнома оид ба коркард ва таълиди барномаҳои таълимии таъсилоти олии касбӣ дар Љумњурии Тоҷикистон;

- Стратегияи рушди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025.

- Қонуни Љумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи дурнамоҳои давлатӣ, консепсияҳо, стратегияҳо ва барномаҳои рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз 3.08. 2018, № 1544.

2.2.Талаботро оид ба мазмун ва мундариҷаи ҳадди ақали ҳатмии барномаи таҳсилотӣ, шароитҳои таътиқномаи ва муҳлатҳои азхуднамоиро Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст.

2.3. Барномаи таъсилоти олии касбӣ нуўљатҳои зеринро дар бар мегирад: нақшаи таълим аз рӯи ихтисос, нақшаи таълимии қорӣ, барномаҳои таърибаомӯзӣ, барномаҳои таълимӣ ва силлабус аз рӯи фанҳои, шарҳи барномаҳои таълимӣ аз рӯи фанҳои ҷатмӣ ва интиҳобӣ. Талаботи ҳадди ақал ба мундариҷаи ҳуҷҷатҳои дар боло зикргардида дар Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос ёфтаанд. (нигаред ба Замимаҳои)

2.4. Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҷатмӣ ва интиҳобӣ қисми ҷудонашавандаи барномаи таъсилотӣ ба ҷисоб меравад, ки тавсифи мухтасари фан; намуди машғулиятҳо; забони таълим; салоҳиятҳои, ки бояд дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул ёбанд; натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд; номгӯи боб ва мавзӯҳои фан; васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан ва шаклҳои назорати қорӣ ва ниҳойро дар бар мегирад. Талаботи ҳадди ақал ба шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҷатмӣ ва интиҳобӣ дар замима(ҳои) дарљ гардидааст. Мазмуну мундариҷаи пурраи барномаҳои қории фанҳои ҳатмӣ ва интиҳобиро дар китобхонаи электронии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пайдо кардан мумкин аст (нигаред ба <https://tnu.tj/index.php/tj/asos/tj>).

2.5. Барномаи таъсилоти омӯзиши ӯнатии бахшӣ ва модульеро, ки дар банди 3-и ӯӯӯӯӯ мазкур нишон дода шудаанд, бояд пешбинӣ намояд.

2.6. Бахшӣ ва модульои барномаи таъсилоти аз фанҳои ӯнатии заминавӣ ва донишгоӣ, фанҳои интиҳобӣ, машғулиятҳои факултативӣ, таърибаомӯзиӣ ва аттестатсияи хатм иборат мебошад.

2.7. Номгӯи бахш, модул ва фанҳои қисмати (компоненти) давлатии барномаи таъсилоти бояд ба талаботи ӯӯӯӯӯи “Таснифоти фанҳои таълимӣ аз рӯи бахшӣ ва модуль, намунаи барномаҳои таъсилоти аз рӯи самт (ихтисос) ва нақшаи таълим муқаррар карда шудаанд, ӯавобгӯ бошанд.

3. ӯАДДИ АҚАЛИ ӯАТМИИ МАЗМУН ВА МУНДАРИЉАИ БАРНОМАИ ТАЪСИЛОТӢ АЗ РӯИ ИХТИСОСИ 1-26 02 02 00 – МЕНЕЦМЕНТ

1	НОМГӯИ БАРНОМА	Ихтисоси 1-26 02 02 00 – менељмент
2	ДАРАҚАИ АКАДЕМӢ	Бакалавр
3	ШАКЛИ ТАХСИЛ	Рӯзона
4	МУХЛАТИ МЕЪЁРИИ ТАХСИЛ	4 сол
5	МИҚДОРИ КРЕДИТҲО	240 кредит (60 кредит дар як сол)
6	ҲАДАФИ УМУМӢ	ӯадафи барнома - тайёр кардани мутахассисоне мебошад, ки на танҳо донишҳои заминавии назариявӣ, балки малакаи корӣ, қобилияти амалии фаъолият намудан дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёт ва идоракунии корхонаҳои гуногун ӯамчун иқтисодчи доранд. Хатмкунандагони барнома на танҳо дар машваратҳои иқтисодӣ-идоравӣ, балки дар хидмати давлатӣ, дар муҳити академии байналмилалӣ кор карда метавонанд.
7	ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАРНОМАИ ТАХСИЛОТӢ	Барномаи тахсилоти мазкур аз бахшу модульҳои зерин иборат аст: <u>Бахши 1. Фанҳои заминавӣ - 45 кредит:</u> Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ – 19 кредит; Модули фанҳои забонӣ – 15 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ – 11 кредит. <u>Бахши 2. Фанҳои тахассусӣ - 111 кредит</u> Модули фанҳои умумикасбӣ – 39 кредит; Модули фанҳои тахассусӣ – 72 кредит; <u>Бахши 3. Фанҳои интиҳобӣ - 60 кредит</u> Модули фанҳои интиҳобии бахши 1 – 6 кредит Модули фанҳои интиҳобии бахши 2 – 54 кредит <u>Бахши 4. Таърибаомӯзӣ – 15 кредит.</u> <u>Бахши 5. Аттестатсияи хатм - 9 кредит.</u> <u>Бахши 6. Машғулиятҳои факултативӣ - 18 кредит¹.</u>
8	НАТИҚАҲОИ ТАЪЛИМИ БАРНОМАИ	Пас аз анҷоми барномаи тахсилотӣ хатмкунанда бояд салоҳияти умумикасбии зеринро доро бошад: – малақаҳои муносибати байни шахсӣ;

¹Эзоҳ: Кредитҳои машғулиятҳои факултативӣ (18 кредит) ба ҳаҷми умумии кредитҳои барнома дохил намешаванд ва ҳатмӣ ба шумор намераванд. ДМТ салоҳияти муайян намудани номгӯи машғулиятҳо ва ҳаҷми кредитҳои онҳоро дорад.

	ТАҲСИЛОТӢ	– омодагӣ ба кор дар гурӯҳ; – донишҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ахлоқӣ ва истифодаи он дар фаъолияти касбӣ; – тарафдори тарзи ҳаёти солим, нигаронидани сатҳи зарурии омодагии ҷисмонӣ, ҳатмӣ барои фаъолияти бошуурунаи касбӣ; – қабули фарқият ва фарҳангдории хурд; – қобилиятнокӣ ба худтанқидкунӣ ва танқид; – қобилиятнокии истифодаи донишҳо дар амалия; – малакаҳои таҳқиқотӣ; – қобилияти дарёфти донишҳои нав, бо истифодаи технологияи муосири маърифатӣ ва иттилоотӣ; – малакаи кор дар мақомоти ӯқимияти марказии давлатӣ ва илроия; – маъорати амалӣ намудани адолат дар фаъолияти ӯқукӯтатбиқкунӣ ва дигар муносибатҳои ҷамъиятӣ; – малакаи кор дар вазорату кумита ва идораҳои давлатӣ;		
9	БАӢОДИӢИИ БАРНОМАИ ТАӢСИЛОТӢ	Дар раванди таълим натиҷаҳои азхудкунии барномаи таҳсилотӣ ба таври зерин баҳодиҳӣ карда мешаванд: 1) санҷишҳо, супоришҳо ва амсоли инҳо дар аввали сол барои донишҷӯёни факултети иқтисод ва идора; 2) баъодии формативӣ ва динамикии дараъаи аз худ намудани дониш ва маъорат барои иқтисодчӣ дар рафти омӯзиши блоку модуль зарурӣ; 3) маълӯи корҳои ҳатӣ ва презентатсияҳо, ки барои баҳодиҳии пешрафти донишҷӯён дар соҳаи муоширати шифоҳӣ ва ҳатӣ имкон медиханд; 4) маълӯи корҳои тадқиқотӣ, лоиҳаҳои инфиродӣ ва гурӯҳӣ; 5) намунаҳои нақшаҳои мавзӯии байнисоҳавӣ ва мисолҳои асосноки истифодаи донишҳои иқтисодӣ дар омӯзиши дигар фанҳо; 6) вазифаҳои хонагӣ, тестҳои мавзӯӣ, супоришҳои назоратӣ, имтиҳонҳо, аттестатсияи ҳатмӣ; 7) таълили муқоисавии дараъаи омодагии донишҷӯён; таълили муқоисавии натиҷаҳои таълили ба нақша гирифташуда ва ба даст овардашуда.		
10		ТАҲАССУС		
РАМЗ ВА НОМИ ИҲТИСОС		Ихтисоси 1-26 02 02 00 – Менельмент		
ГУРӯҲИ ИҲТИСОСҲО		1-26 02 «Бизнес-идора»		
ТАҲАССУС ВА ДАРАҶАИ КАСБИИ БАӢД АЗ ХАТМ		Бакалавр аз рӯи ихтисоси 1-26 02 02 00 – менельмент		
11		БАХШҲО ВА МОДУЛҲО		
НОМИ БАХШ		ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ	45	кредит
ҲАДАФИ БАХШ		Ҳадафи бахш – таъминоти донишу малакаҳои заминавӣ, ки барои ворид шудан ба низоми таҳсилоти олиии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ		Бахши фанҳои заминавӣ аз модулҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ-19 кредит; Модули фанҳои забонӣ - 15 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ - 11 кредит.		
НОМИ МОДУЛ		Модули фанҳои илтимой-гуманитарӣ	19	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛҲО		Ҳадафи модули омӯзиши асосҳои илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарӣ,		

	асосҳои таърих, фарҳанг ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ташаккули ҷаҳонбинии фарҳангии иртиботӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1.Фалсафа – 4 кредит; 2.Таърихи муосири Тоҷикистон – 3 кредит; 3.Фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ – 3 кредит; 4.Сотсиология – 3 кредит; 5.Сиёсатшиносӣ – 3 кредит; 6. Њуқуқ аз рӯи ихтисос- 3 кредит;		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модуло аз худ кардааст: -асосҳои таърих ва фарҳанг, нақш ва мақоми Тоҷикистонро дар таърихи инсоният ва ҷаҳони муосир медонад; -асосҳои банақшагирии тичоратро, ҳуқуқ ва қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро медонад; -асосҳои фанҳои гуманитарӣ ва ҷамъиятиро, методҳо ва тарзу роҳҳои таҳлили фалсафии масъалаҳоро, шаклҳо ва методҳои таҳсилоти илмиро медонад; -нуктаи назари худро мустақилона ифода карда метавонад, тафаккури мантиқӣ дорад, мусоҳиботи расмӣ, муҳокимаҳои маънавияро ахлоқиро бурда метавонад, принципҳои ахлоқро зебоифаҳмиро риоя менамояд; -донишҳои гуногуни шаклҳои тафаккур ва малакаҳои истифодаи онҳоро дар вазъиятҳои мухталиф дар мувофиқа бо талаботи ҳуқуқӣ ва сиёсӣ намоиш дода метавонад; -назариҳо, стратегияҳо ва воситаҳои, ки барои тавсеаи иқтисодии эҷодии худ ёрӣ мерасонанд, аз худ кардааст.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои забонӣ	15	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули фароҳам намудани заминаи касбии малакаҳои забонӣ/иртиботӣ, ки барои фаъолияти қисми ҳуқуқшинос зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос – 3 кредит; 2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос – 6 кредит; 3. Забонҳои хориҷӣ аз рӯи ихтисос – 6 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модуло аз худ кардааст: -забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва хориҷиро дар нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ дар сатҳи муошират дар доираи ихтисоси худ дуруст истифода бурда метавонад; -донишҳо ва малакаҳои амалии барои ҷустуҷӯи иттилооти илмиро ба забони хориҷӣ соҳиб аст; -донишҳо ва малакаҳои қорбурди истилоҳотро ба забони хориҷӣ дорад; -малакаҳои таҳияи мазмуну мундариҷа ва сохтори нутқро дар мувофиқа бо мақсад, вазъият ва иштирокчиёни муоширатро дорад.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ	11	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули фароҳам овардани заминаи ташаккули салоҳиятҳои марбут ба илмҳои табиӣ ва дақиқ мебошад, ки ба рушди муносибати эҷодӣ ва ба шахсият нигаронидашуда мусидат менамояд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Технологияи информатсионӣ – 5 кредит; 2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография – 3 кредит; 3. Экология – 3 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модуло аз худ кардааст: -малакаҳои истифодаи низомҳои компютерӣ-иттилоотӣ, ҷамъоварӣ,		

	хифз, таҳлил, интишор ва ҷустуҷӯи маълумот дар шабакаи Интернетро аз худ намудааст; -вазъи геополитикиро таҳлил карда метавонад, тақсимои маъмурий-иҷтимоӣ ва ҳудудии мамлакатро медонад; -хусусиятҳои саноати Тоҷикистон, таърихи саноат ва хоҷагии қишлоқи мамлакатро медонад; -принсипҳои устуворӣ ва маҳсулнокии табиати зинда ва дар зери таъсири омилҳои антропогенӣ тағйир ёфтани онро мефаҳмад; -маҳорати таҳлили бонизомии мушкилиҳои глобалии экологӣ, масъалаҳои вазъи муҳити атроф ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ дар заминаи донишҷӯи қонунҳои асосии экологиро дорад.		
НОМИ БАХШ	ФАНҶОИ ТАҲАССУСӢ	111	кредит
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – таълими фанҳои таҳассусӣ ба донишҷӯён ва талабот нисбат ба онҳо, ки барои фаъолияти минбаъдаи мутахассисон дар соҳаҳои менеҷмент зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУҲТАСАРИ МОДУЛ	Бахши фанҳои таҳассусӣ аз модулҳои зерин иборат аст: Модули фанҳои умумикасбӣ – 39 кредит; Модули фанҳои таҳассусӣ – 72 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои умумикасбӣ	39	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули мазкур ба донишҷӯён фароҳам овардани заминаи донишу малакаҳо аз фанҳои касбӣ, ки барои амалӣ намудани фаъолияти касбии менеҷер-иктисодчӣ заруранд, ба ҳисоб меравад.		
ТАВСИФИ МУҲТАСАРИ МОДУЛ	1. Математикаи олӣ - 6 кредит 2. Назарияи иқтисодӣ-6 кредит 3. Иқтисоди ҷаҳон- 3 кредит 4. Молия ва қарз-6 кредит 5. Иқтисодиёти КАС -3 кредит 6. Иқтисоди корхонаҳо -6 кредит 7. Иқтисоди миллӣ -3 кредит 8. Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ - 3 кредит 9. Системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт -3 кредит		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модуло аз худ кардааст: - тафаккури иқтисодиро ҷангоми омӯзиш ва тасвири микдории равандҳои воқеӣ, ҷодисаҳои истифода менамояд ва тасаввуроти пурра оид ба равандҳои макроиқтисодии муосирро дорад; - ба дараҷаи даркорӣ пайдо намудани тасаввурот доир ба механизми инкишофи иқтисодиёт, вобастагии байни узвиҳои таркибии мақомоти онро медонад; - маҳорати амалиётҳои асосии зеҳнӣ: гузориши масъала, тавсияи фарзия, таълил ва таркиб, муқоиса, ҷамъбастанӣ, нисомнокӣ, ҷустуҷӯӣ, ҳуҷҷатбарорӣ дар соҳаи фаъолияти касбӣ дучор гардидаро дорад; - қобилияти ҷудо ва асоснок намудани муаммоҳои идоракунии иқтисодиёти мамлакатро медонад; - ба таври хаттӣ ва шифоӣ баён намуда тавонистани пешниҳодоти худ, тартиб додани ҷадвалҳо, мавзӯот оид ба инкишофи соҳаҳо, минтақаҳо, корхонаҳо илро карда метавонад; - усулҳои таълили инкишофи иқтисодиёт, муайян намудани қонуният дар инкишофро илро карда метавонад; - маҳорати ҷисобнамоӣ ва арзёбии нақшаи тамоюли иқтисодӣ дар микёси мамлакат ва иқтисоди ҷаҳонро ба ҷо оварда метавонад.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои таҳассусӣ	72	кредит

ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули ин фароҳам овардани имконияти ба даст овардани донишҳои амиқи фаннии махсус ва малакаҳо доир ба пешбурди фаъолияти иқтисодӣ мебошад		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	Муқаддимаи ихтисос – 4 кредит Менелменти навоарӣ – 6 кредит Менелмент – 6 кредит Маркетинг – 6 кредит Менелменти сармоягузори – 4 кредит Менелменти илтимои - 4 кредит Назари таъкилот - 3 кредит Идоракунии ҷайат – 6 кредит Идоракунии ширкат - 6 кредит Қорқарди қарорҳои идоракунии - 3 кредит Менелменти стратегӣ - 3 кредит Менелменти истеъсолӣ - 6 кредит Менелменти маъмурӣ - 6 кредит Менелменти байналхалқӣ - 6 кредит Мудирияи дониш - 3 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулиро аз худ қардааст: – доир ба баъодинӣ ва таълили вазъи иқтисодиёти ҷумҳури ва таълили он маълумот дошта бошад; – доштани маълумоти қофӣ доир ба инкишофи фанни менелмент ва тарақиёти он дар ЉТ; – баъодинии нақши инсон дар муъити созмон, чи дар сатҳи маъалӣ ва чи дар сатҳи байналхалқӣ; – баъодинии муъити дохилӣ ва берунии ширкатҳо, омӯзиши моделҳои созмон чун объекти идоракунии; – ангезаҳои (мотиватсияи) фаъолияти одамон дар созмонҳо; – омӯзиши технологияи менелмент ва функцияҳои идоракунии; – қабул қарда тавонистани қрорҳои асоснок вобаста аз таълили вазъи маълӯда; – баъодинӣ ва қонтроли қарорҳои қабулшӯда; – нигоҳи иқтисодӣ ба идоракунии ҷайат: моъият ва принципҳо; – таълил қарда тавонистани омилҳои муайянқунандаи фалсафа ва сиёсати идоракунии ҷайат; – баъодинии омили инсонӣ ва нақши он дар идоракунии истеъсолот; – мақсад ва усулҳои омӯзиши ҷайат, баъодинии самаранокии омӯзиш; – самтҳои истифодаи натиљаҳои баъодинии қорини ҷайат; – мақсад ва вазифаҳои низоми баъогузори қори ҷайат.		
НОМИ БАХШ	ҲАНҶОИ ИНТИХОБӢ	60	қредит
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи баҳши маъқур ин вобаста ба мақсадҳои баҳшҳои фанҳои заминавӣ ва таҳассусӣ ба донишҷӯён додани донишҳои заминавии иловагӣ маҳсуб меёбад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Баҳши фанҳои интиҳобӣ аз модулиҳои зерин иборат аст: модули фанҳои интиҳобии баҳши 1 – 6 қредит; модули фанҳои интиҳобии баҳши 2 – 54 қредит.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои интиҳобии баҳши 1	6	қредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули - ба вучуд овардани имкониятҳо барои гирифтани донишҳои иловагӣ аз баҳши фанҳои заминавии қомпоненти давлатӣ ба ҳисоб меравад.		
НАТИҶАҲОИ	Донишҷӯе, ки модулиро аз худ қардааст:		

ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	- соҳиби донишҳои амиқе мебошад, ки пас аз омӯзиши фанҳои интихобии заминавӣ ба даст омада аст; - донишҳои аз ҳисоби фанҳои интихобӣ ҳосилнамударо дар фаъолияти минбаъдаи иқтисодӣ истифода бурда метавонад.		
НОМИ МОДУЛ	Модули фанҳои интихобии бахши 2	54	кредит
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули - ба вучуд овардани имкониятҳо барои гирифтани донишҳои иловагӣ, ки аз таълими фанҳои таҳассусӣ ҳосил мешаванд.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	Донишҷӯе, ки модулиро аз худ кардааст: - соҳиби донишҳои амиқе мебошад, ки пас аз омӯзиши фанҳои интихобии таҳассусӣ ба даст омадааст; - донишҳои аз ҳисоби фанҳои интихобӣ ҳосилнамударо дар фаъолияти минбаъдаи иқтисодӣ истифода бурда метавонад.		
НОМИ БАХШ	ТАЪРИБАОМӮӢ	15	кредит
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – ташаккули қобилияти истифодаи донишҳои назариявӣ ҳосилшуда ҳангоми фаъолияти таҳассусӣ дар соҳаи фаъолияти менеҷмент мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Таърибаомӯзии таълимӣ – 3 кредит 2. Таҷрибаомӯзии истеҳсоли – 3 кредит 3. Таърибаомӯзии пешаздипломӣ – 9 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст: - таҳсилоти бонизомро мутобиқи талаботи стандарти таҳсилот ва барномаҳои таҳсилотӣ ба нақша гирифта метавонад; - қобилияти таълилуғзаронӣ, қабули иттилооти иқтисодӣ, гузоштани мақсад ва интихоби роҳҳои ғаллӣ онро пайдо мекунад - назарияҳои гуногунро дар раванди фаъолияти таҳассусӣ ба кор мебарад; - муҳиммӣи илтимои ву иқтисодии касби ояндаи худро дарк намуда, дорои анғезаи баланди илрои вазифаву ушдарориҳои касбии худро амалӣ мекунад; - маъорати ғамъоварӣ ва таълил намудани иттилооти ниҳоиро, ки барои гузаронидани ҳисобҳои нишондиҳандаҳои иқтисодӣ ва илтимои инъикоскунандаи фаъолияти субъектони иқтисодиро доро мебошад; - салоҳиятҳо ва талаботро дар бобати худтакмилдиҳӣ таҳлил карда метавонад.		
НОМИ БАХШ	АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ	9	кредит
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш - озмоиши амиқ ва гуногунҷабҳаи донишҳои назариявӣ ва таҷрибаи амалӣ дар соҳаи фаъолияти иқтисодӣ, инчунин баҳодиҳии салоҳиятҳои бадастомадаи умумиқтисодӣ ва касбӣ мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1.Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои таҳассусӣ – 3 кредит; 2.Кори таҳассусии хатм –6 кредит.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст: - қодир ба ҳустуҷӯ, истинод ба адабиёти касбӣ ва таҳлили он, муқоисаи натиҷаҳои тадқиқот ва усулҳои истифодашуда; - истифода бурдани усулҳои тадқиқот ва коркарди маълумотро омӯхтааст; - доир ба масъалаи баррасишаванда ва натиҷаҳои бадастомада ба таври пурмазмун, фаҳмо, мантиқӣ ва мухтасар навишта метавонад; - натиҷаҳои таъқиқоти худро дар заминаи кори пештара таълил ва арзёбӣ карда, натиҷаҳои бадастомадаро дар асоси фарзияҳои назариявӣ ва натиҷаҳои таъқиқоти пештара тафсир карда тавонанд; - қобилияти бо истифода аз сарчашма ва манбаҳои хориҷӣ ва		

	ватании иттилоотӣ, маълумотҳои заруриро ҷамъоварда ба ин восита баҳо додан ба вазъи мавҷуда ва таъияи дурнамои тараққиёти иқтисодиву илтимонии низоми хољагии миллиро доро мебошад; - бо адабиёти касбӣ кор карда метавонад; - донишҳои гирифтаашро дар омӯзиши масъалаҳои назариявӣ ё амалӣ татбиқ карда метавонад; - маъорати тартиб додани матни илмиро медонад ва дар кори худ риоя мекунад.		
НОМИ БАХШ	МАШҶУЛИЯТҶОИ ФАКУЛТАТИВӢ	18	кредит
МАҚСАДИ БАХШ	Ҳадафи бахш –дар донишҷӯён ташаккул додани донишҳо оид ба тарзи ҳаёти солим ва худро идора карда тавонистан дар вазъиятҳои ғавқулода.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1.Тарбияи ҷисмонӣ – 6 кредит; 2.Тайёрии ӯарбӣ – 16 кредит.		
НАТИҶАҶОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷӯе, ки бахшро аз худ кардааст: -нақши иқтимоии тарбияи ҷисмониро дар рушди шахсият ва омодагӣ ба фаъолияти касбӣ дарк менамояд; - омодагии аввалияи дифои ӯарбиро гузаштааст.		

4. МУҶЛАТИ АЗХУДКУНИИ БАРНОМАИ ТАЪСИЛОТӢ

4.1. Муҳлати азхуднамоии барномаи таҳсилотӣ дар 4 соли таҳсил (дар шакли таҳсили рӯзона) ба 208 ҳафта баробар аст, аз он ҷумла:

- таълими назариявӣ, бо назардошти корҳои илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, машғулиятҳои амалӣ ва корҳои лабораторӣ –123 ҳафта;
- сессияҳои имтиҳонӣ – 21 ҳафта;
- таҷрибаомӯзиҳо – на камтар аз 10 ҳафта;
 - таърибаомӯзии таълимӣ–2 ӯафта
 - таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ – 2 ҳафта
 - таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ – 6 ҳафта;
- аттестатсияи ниҳой якҷоя бо давраи омодагӣ ва дифои кори тахассусии хатм – на камтар аз 6 ҳафта;
- таътилҳо (якҷоя бо 8 ҳафтаи рухсатии баъдаздипломӣ) – 48 ҳафта.

4.2. Ҳаҷми аксари сарбории таълимии донишҷӯ (меҳнатталабӣ) дар як ҳафта 45 соат муқаррар шудааст, ки он ҳама намудҳои машғулиятҳои аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ (корҳои мустиқилона)-ро дарбар мегирад.

4.3. Сарбории ҳафтаинаи аудитории донишҷӯ дар шакли таҳсили рӯзона 30 – 36 соатро ташкил медиҳад. Њамзамон, ба миқдори соатҳои зикргардида машғулиятҳои факултативӣ дохил намешаванд.

4.4. Дар шакли таҳсили фосилавӣ ба донишҷӯ барои ба таълими аудиторӣ бо омӯзгор фаро гирифтани, дар як соли таъсил дар ҳаҷми на камтар аз 6 кредит (144 соат) ҷудо карда мешавад.

4.5. Таътилҳо дар соли таҳсил на камтар аз 10 ҳафтара ташкил медиҳанд, аз ҷумла таътили зимистона на кам аз 2 ҳафта.

5. ШАРОИТҶОИ АМАЛИГАРДОНИИ БАРНОМАИ ТАҶСИЛОТӢ

5.1. Таъминот ва дастгирии донишҷӯён

5.1.1. Донишгоҳ дорои заминаи моддӣ-техникие мебошад, ки ба талаботи қоидаҳо ва меъёрҳои амалкунандаи зиддисӯхтор ва гузаронидани ҳама гуна намудҳои омодагиҳои фаннӣ, корҳои амалӣ ва илмӣ-тадқиқотӣ, ки аз ҳуҷҷати мазкур бармеоянд, мутобиқат мебошад.

5.1.2. Ҳар як донишҷӯ ҳангоми таҳсил ба китобхона (китобхонаи электронӣ) ва муҳити электронии иттилоотӣ-таҳсилотӣ дастрасии номаҳдуд доранд. Китобхонаи электронӣ ва муҳити электронии иттилоотӣ-таҳсилотӣ дастрасии донишҷӯро аз ҳар нуқтае, ки тавассути Интернет имконияти ба он пайвастишавӣ мавҷуд аст, таъмин карда метавонад. Муҳити электронии иттилоотӣ-таҳсилотии донишгоҳ имкониятҳои зеринро дорад: дастрасӣ ба нақшаҳои таълим, барномаҳои кори фанҳо ва таҷрибаомӯзиҳо, захираҳои электронии маводҳои таълимӣ, наشريёти

низомҳои электронии китобхонаҳо, ки дар барномаҳои таълимии фан нишон дода шудаанд; қайди раванди таълим, натиҷаҳои санҷишҳои марҳилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаи таҳсилотӣ; гузаронидани ҳама шаклҳои дарс, чараёни баҳодихӣ ба натиҷаҳои таълим, ки татбиқи онҳо бо назардошти истифодаи таълими электронӣ ва технологияҳои таҳсилоти фосилавӣ сурат мегирад.

5.1.3. Дар тавозуни донишгоҳ 8 хобгоҳ, ҳам барои донишҷӯён ва ҳам барои омӯзгорон мавҷуданд. Хобгоҳҳо дорои хучраҳои бароҳат буда, ҷаммом, ҳочатхона ва хучраи хӯрокпазӣ дар ҳар як ошёна алоҳида ҷойгиранд. Инчунин, дар хобгоҳҳо ошхона ва нуқтаҳои хӯрокхӯрии ғаврий мавҷуданд. Сокинон бо мебели зарурӣ (кат, ҷевони либос, мизу курсӣ), инчунин ҷойхобҳо таъмин карда мешаванд. Дар хобгоҳҳо пайваста барои беҳтар кардани шароити зист мунтазам кор бурда мешавад. Инчунин, дар дар тавозуни донишгоҳ 1 истироҳатгоҳ дар минтақаи ноҳияи Варзоб низ мавҷуд аст, ки донишҷӯён дар вақти таътил ва устодону кормандон дар вақти рухсатии меҳнатӣ метавонанд истироҳат намоянд.

5.2. Назорат ва натиҷаи ниҳони азхудкунии донишҳо

5.2.1. Аз рӯи ҳамаи фанҳо ва таҷрибаомӯзӣ, ки дар барномаи таҳсилотӣ дарҷ гардидаанд, баҳои ҷамъбасти гузошта мешавад. Эквиваленти баҳои ҷамъбасти ба ҷадвали зерин мувофиқат менамояд:

Эквиваленти ҳуруфии баҳо	Эквиваленти рақамии баҳо	%-ҷавобҳои дуруст	Баҳои анъанавӣ
A	4,0	$95 \leq A \leq 100$	Аъло
A-	3,67	$90 \leq A- < 95$	
B+	3,33	$85 \leq B+ < 90$	Хуб
B	3,0	$80 \leq B < 85$	
B-	2,67	$75 \leq B- < 80$	
C+	2,33	$70 \leq C+ < 75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \leq C < 70$	
C-	1,67	$60 \leq C- < 65$	
D+	1,33	$55 \leq D+ < 60$	
D	1,0	$50 \leq D < 55$	
Fx	0	$45 \leq Fx < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \leq F < 45$	

5.2.2. Баҳои ҷамъбасти донишҷӯ оид ба азхуд намудани барномаи таълимӣ аз рӯи ӯар як фан мувофиқи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад.

$$\text{Баҳои ҷамъбасти} = \left[\frac{(P_1 + P_2)}{2} \right] * 0,5 + \text{НЛ} * 0,5$$

P_1 – натиҷаи назорати санҷиши фосилавии 1

P_2 – натиҷаи назорати санҷиши фосилавии 2

НЛ – Назорати ҷамъбасти

5.2.3. Раванди баҳодихии имтиҳонҳои ҷорӣ ва натиҷабарории ниҳони азхудкунӣ аз рӯи ҳар як фан ва дигар намудҳои фаъолият (аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ) аз ҷониби Шурои таълимӣ-методи донишгоҳ дар асоси “Низомномаи низомии кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон” муайян карда мешавад.

5.3. Дар рафти амалӣ намудани барномаи таҳсилотӣ ДМТ ҳуқуқ дорад, ки:

-раванди таълимиро дар шакли курсҳои назариявии муаллифӣ ва машғулиятҳои гуногуни гурӯҳию инфиродӣ, амалию семинарӣ аз рӯи барномаҳои таълимӣ, ки дар ҳуди донишгоҳ бо назардошти хусусиятҳои минтақавӣ, миллию этникӣ, касбӣ ва ҳамчунин корҳои илмӣ-таҳқиқотии омӯзгорон, ки мазмуну мундариҷаи ихтисосро фаро мегиранд, амалӣ гардонад;

-умқи таълими фаслҳои ҷудогонаи фанҳоро, ки дар баҳши фанҳои заминавӣ ва тахассусӣ қарор доранд, дар мутобиқат бо сикли фанҳои омодамаии касбӣ ва бо назардошти ба ҳисоб гирифтани хусусиятҳои инфиродии донишҷӯён муқаррар намояд;

-номгӯи тахассусхоро аз рӯи ихтисосҳои донишгоҳ, номгӯи фанҳои тахассусӣ, ҳаҷм, мазмуну мундариҷаи онҳо, инчунин шаклҳои назоратро барои аз худ намудани онҳоро, илова ба муқаррароти барномаи таҳсилоти мазкур, муайян намояд;

-барномаи таҳсилотро аз рӯи ихтисоси “Менечмент” дар муҳлатҳои ихтисоршуда барои донишҷӯёне, ки маълумоти миёнаи касбӣ ва ё таҳсилоти олии касбӣ дар ихтисосҳои мувофиқ дошта, амалӣ гардонад.

Муҳлатҳои ихтисорӣ дар асоси донишҳои мавҷуда, малакаву қобилияти донишҷӯён, ки қаблан дар давоми таҳсил дар муассисаҳои дигар ҳосил кардаанд, муайян карда мешавад. Муҳлат ва давомнокии ҳадди ақали таҳсил аз се сол кам нест. Таҳсил дар муҳлатҳои ихтисорӣ инчунин барои шахсоне, ки дараҷаи таҳсилот ва қобилияти онҳо ба ихтисос муносиб ва асоснок мебошад, низ иҷозат дода мешавад.

5.4. Таъминоти кадрӣ раванди таълим

Таъминоти кадрӣ барномаи таҳсилоти мазкур аз ҷониби кафедраҳои соҳавии зерин таъмин карда мешавад:

- Кафедраи назарияи иқтисодӣ;
- Кафедраи иқтисодиёти корхонаҳо ва соҳибкорӣ;
- Кафедраи идоркунии захираҳои инсонӣ;
- Кафедраи иқтисод ва идораи КАС;
- Кафедраи менечмент ва маркетинг;
- Кафедраи идораи давлатӣ ва маҳаллӣ;
- Кафедраи системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт;
- Кафедраи омор;
- Кафедраи молияи давлатӣ ва сугурта;
- Кафедраи иқтисоди ҷаҳонӣ ва муносибатҳои беруниқтисодӣ;
- Кафедраи баъисобгирии иқтисодӣ;
- Кафедраи ҷаҳолияти бонкӣ;
- Кафедраи иқтисоди миллӣ ва бехатарӣ;
- Кафедраи менечменти молиявӣ;
- Кафедраи андоз ва андозбандӣ;
- Кафедраи таълили иқтисодӣ.

Инчунин, барои татбиқи бахши фанҳои заминавӣ ва модули фанҳои умумикасбӣ кафедраҳои умумидонишгоҳӣ ҷалб карда мешаванд.

Тахассуси ҳайати роҳбарикунанда ва кормандони илмӣ-омӯзгорӣ ба тавсифномаи тахассусӣ, ки дар “Дастурамали вазифавии кормандони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ” зикр гардидааст, мувофиқат менамояд.

Маълумоти пурра оид ба ҳайати профессорону омӯзгорон, ки раванди таълими барномаҳои таҳсилотиро таъмин менамоянд, дар сомонаи расмӣ ДМТ ҷойгир шудааст (нигаред ба <http://tnu.tj>).

5.5. Таъминоти таълимӣ методии раванди таълим

Амалӣ намудани барномаи таҳсилоти омодамоии мутахассисони соҳибдиплом бояд бо ҳуҷҷатҳои таълимӣ методӣ аз рӯи ҳамаи машғулиятҳои таълимӣ, дастрасии донишҷӯён ба фонди китобхона ва маҳзани маълумотҳо, ки бо мазмун ва мундариҷаи худ ба номгӯи фанҳои барномаи таҳсилот мутобиканд, мавҷудияти китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва тавсияҳои методӣ аз рӯи ҳамаи фанҳо ва навъҳои машғулиятҳои таълимӣ, аз он ҷумла тамоми намудҳои корҳои лабораторию амалӣ дар доираи фанҳои таълимии ихтисос фароҳамомада таъмин бошад.

Мавҷудияти лабораторияҳо барои иҷрои корҳои лаборторӣ-амалӣ ҳатмӣ мебошад.

5.6. Таъминоти моддию техникии раванди таълим

Донишгоҳ, ки амаликунандаи барномаи таҳсилоти омодамоии мутахассисони соҳибкасб мебошад, дорои заминаи моддӣ-техникии ба меъёрҳои санитарии техникӣ ва гузаронидани

тамоми намудҳои машғулиятҳои лабораторӣ, амалӣ ва корҳои илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, ки нақшаи таълимии ихтисос муқаррар кардааст, ҷавобгӯ мебошад.

5.7. Таъмини таълимию методии таҷрибаомӯзӣ

Барномаи таҳсилоти барои омодагӣ ба фаъолияти касбӣ, бахши таҷрибаомӯзиро, ки баъри рушди салоҳиятҳои касбӣ равона шудааст, пешбини намудааст. Бо ин мақсад баргузори се навъи таҷрибаомӯзӣ: таълимӣ, истеҳсолӣ ва пешаздипломӣ дар назар дошта шудааст. Микдори ҳафтаҳои ҷудошуда ва вақти баргузори онҳо (семестрҳо) дар ҷадвали зерин нишон дода шудааст:

Таҷрибаомӯзиҳо	№ семестр	Микдори ҳафта
Таълимӣ	4	2
Истеҳсолӣ	6	2
Пешаздипломӣ	8	6

Шаклҳои ҳисоботӣ оид ба ҳар як намуди таҷрибаомӯзиҳо аз ҷониби Маркази таҷрибаомӯзӣ ва рушди касбияти ДМТ ва кафедраҳои соҳавӣ муайян карда мешавад.

5.7.1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ–раванди гирифтани малака ва донишҳои аввалияи касбӣ, ки дар он донишҷӯён нахустин таҷрибаи фаъолияти касбии дар доираи ихтисос муайянгардидаро мегиранд. Дар таҷрибаомӯзии таълимӣ ҷиҳати зерин муайян карда мешавад:

- таълими амалии фаъолияти касбӣ;
- майлгирии донишҷӯён ба касби ояндаи худ.

Таҷрибаомӯзии таълимӣ дар ташкилоту муассисаҳои новобаста аз шакли моликиятшон (давлатӣ ё хусусӣ) ва намуди фаъолиятшон сурат мегирад. Дар раванди таҷрибаомӯзии таълимӣ барои ҳар як ташкилот (пойгоҳи таҷрибаомӯзӣ), донишгоҳ роҳбарони таҷрибаомӯзиро аз ҳисоби устодони кафедра ҷудо менамояд. Роҳбарони таҷрибаомӯзӣ ба донишҷӯён оид ба рафти таҷрибаомӯзии таълимӣ ва омода намудани ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ машварат медиҳанд.

5.7.2. Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ – раванди комплексие мебошад, ки дар он донишҷӯён намудҳои фаъолиятро иҷро меkunанд, ки ихтисос муайян намудааст. Дар таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ҷиҳатҳои зерин муайян карда мешавад:

- самтгирӣ дар фазои касбият;
- тамоили гуногунҷанбагии касбияти менеҷер-иқтисодчии оянда дар ҳамаи соҳаҳои фаъолияти тахассусӣ;

Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ дар ташкилоту муассисаҳои новобаста аз шакли моликиятшон (давлатӣ ё хусусӣ) сурат мегирад. Дар раванди таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ барои ҳар як ташкилот (пойгоҳи таҷрибаомӯзӣ), донишгоҳ роҳбарони таҷрибаомӯзиро аз ҳисоби устодони кафедра ҷудо менамояд. Роҳбарони таҷрибаомӯзӣ ба донишҷӯён оид ба рафти таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва омода намудани ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ машварат медиҳанд.

5.7.3. Таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ пас аз азхуд намудани ҳамаи фанҳои дар нақшаи таълимӣ пешбинишуда ва бахши фанҳои интихобии модулҳо таҳти роҳбарии омӯзгорони кафедраи тахассусӣ сурат мегирад. Мақсад аз баргузори таҷрибаомӯзии пешаздипломӣ-ин азхудкунии маҷмӯии ҳамаи намудҳои фаъолияти касбӣ аз рӯи ихтисос, инчунин ташаккули салоҳиятҳои умумӣ ва касбӣ, дарёфти малака ва қобилиятҳо ва дар баробари ин, омодагии донишҷӯ ба иҷрои кори тахассусии хатм мебошад.

6. МУНДАРИҶАИ МАЉМЌИ ЊУЉЪАТЊОИ БАРНОМАИ ТАЊСИЛОТЌ АЗ РЌИ ИХТИСОСИ “МЕНЕЇМЕНТ”

6.1. Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос (НТИ)

Нақшаи таълимӣ қисмати маҷмӯи ҷульъатҳои барномаи таъсилоти ба ҷисоб рафта, рӯйхати фанҳо, ҷалми буҷаи вақт, тартиби пайнамоӣ ва давраҳои алоҷидаи омодагии фанҳои таълимӣ, таҷрибаомӯзиҳо, машғулиятҳои факултативӣ, модулҳои таълимӣ ва дигар навъҳои

фаъолияти амалии таълимиро муқаррар менамояд. Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисосҳои амалкунандаи ДМТ қисматҳои зеринро дар бар мегирад:

- номгӯй ва рамзи ихтисос, таҳассус, муҳлат ва шакли таълим;
- тақвими раванди таълим (дар ӯҳфаҳо);
- маълуми буҷаи вақт (дар ӯҳфаҳо);
- нақшаи раванди таълим бо нишон додани номгӯи бахшҳо ва фанҳои ҳатмӣ, миқдори кредитҳои (аудиторӣ ва ғайриаудиторӣ), нимсолаҳо, таърибаомӯзиҳо ва аттестатсияи давлатӣ;
- феҳристи фанҳои интихобӣ.

Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос аз тарафи ДМТ дар мутобикат бо нӯљаҳои меҳрири нуқӯқӣ ва талаботе, ки дар бандҳои 2 ва 4-и нӯљати мазкур дар ғардидааст, тағия шудааст.

6.2. Нақшаи таълимии қорӣ (НТҚ)

НТҚ бо назардошти таҳассуси интихобшуда ва талаботи қисматҳои ДМТ ва давлати тағия шудааст. Нақшаи қории таълим сохтори қурси махсус ва буҷаи вақт, ки қарои омӯзиши он зарур аст, муайян менамояд; НТҚ маълуми фанҳои таълимӣ ва нӯљии онҳоро дар соатҳо дар бар мегирад. Љадвали раванди таълим, пайдарҳамии омӯзиши фанҳоро аз рӯи қурсҳо ва семестрҳо, навҳои машғулиятҳои таълимии таърибавии қуноғун, шакли фосилави ва навҳои аттестатсияи нӯљии давлатиро муайян мекунад. НТҚ дар асоси нақшаи намунавии таълимӣ, бо мувофиқаи Шӯрои олимони факултет омода ва аз тарафи раёсати таълим (шуъбаи таълим), тадиқ қарда мешавад.

6.3. Барномаҳо аз рӯи навҳои таърибаомӯзи

Барномаҳо аз рӯи навҳои таърибаомӯзи (таълимӣ, истеҳсолӣ, пешаздиломӣ) дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии қасби бо назардошти талаботи ҳадди ақали мундариља ва сатҳи омодагии хатмкунандагон аз рӯи ихтисоси “Менечмент” ӯғияти ба даст овардани салоҳиятҳои қасби, таърибаи амали ва омодагӣ ба фаъолияти қасбии хатмкунанда тағия қарда шудаанд.

Барномаҳо аз рӯи навҳои таърибаомӯзи қисматҳои зеринро дар бар гирад:

- принципи асосии ташқил намудани таърибаомӯзиҳо;
- мақсад ва вазиғаҳои таърибаомӯзи;
- мундариља, шаклҳо, мақон ва вақти қузаронидани таърибаомӯзиҳо;
- натиљаи ташаққулиҳои салоҳиятнокии донишљӯён баъд аз қузаштан аз таърибаомӯзиҳо;
- сохтор ва мундариљаи таърибаомӯзиҳо;
- басти вазиғаҳо, ки донишљӯён бояд ба таври ҳатмӣ дар рафти таърибаомӯзиҳо иљро намоёнд;
- нӯљатиҳои нисоботи аз натиљаи қузаштани таърибаомӯзиҳо;
- тарзи баҳоғузори донишљӯён аз натиљаи қузаштани таърибаомӯзиҳо;
- таҳминоти таълимӣ-методи ва иттилооти таърибаомӯзиҳо

Барномаҳои таърибаомӯзи аз тарафи кафедраи таҳассуси бо ӯғли шуъбаи таърибаомӯзи ва заминае, ки дар он таърибаомӯзи қузаронида мешавад, омода қарда мешаванд. Нӯљати мазкур аз тарафи раёсати таълим (шуъбаи таълим) тадиқ қарда мешавад.

6.4. Барномаи таълимии фан

Барномаи таълимии фан-ин қисмати барномаи таҳсилоти мебошад, ки мақсад ва вазиғаҳои қурс (фанҳоро) бо тавақи мавзӯҳо ва иттилооти иловагӣ, ки дар асоси он барномаи қории фан (силлабус) тағия қарда мешавад, дар бар мегирад. Барномаи таълимии фан аз тавақи фан, шарҳи муҳтасари мавзӯҳо ва маводи таълим, супоришҳо қарои қори мустақилона, мисолҳои тестӣ, меҳрҳои баҳодиҳии дониш ва рӯйхати адабиётҳои иборат мебошад.

Нӯљати мазкурро кафедраи таҳассуси тағия намуда, Шӯрои илмӣ-методи факултет маъқул шуморида, Шӯрои илмӣ-методи ДМТ тадиқ менамояд.

6.5. Силлабус/Барномаи қорӣ қарои донишљӯ

Силлабус - ин барномаи корӣ барои донишљӯӣ бо тавсифи мухтасари курс, мақсад ва натиљаҳои таълими донишљӯӣ, ӯамчуни раванд ва тарзи баӯдињии фаъолияти донишљӯён мебошад. Силлабус тавсифи фанни омӯхташаванда, мақсад ва вазифаҳои фан, номгӯи мавзӯҳо ва муълати омӯзиши онҳо, супориш барои иљрои корҳои мустақилона, тартиби қабули супоришҳои тестӣ ва назоратӣ, корҳои лабораторӣ, вақти машваратҳо ва ладвали санљиши дониши донишљӯён, талаботи омӯзгор, меърҳои баӯдињӣ ва рӯйхати адабиётҳои дар бар мегирад.

Силлабус аз лониби ӯар як омӯзгор тањия, дар кафедра баррасӣ, аз тарафи Шӯрои илмӣ-методи факултет маъкул шуморида шуда, Раёсати таълим (шуъбаи таълим) онро тасдиқ менамояд.

6.6. Шарњи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ӯатмӣ ва интиҳобӣ

Шарњи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ӯатмӣ ва интиҳобӣ-ин қисмати лудонашавандаи барномаи таъсилотӣ (замима), мебошад, ки иттилооти мухтасарро дар бораи фанни таълимдодашаванда ва мундариљаи он инъикос менамояд. Ёульяти мазкур бояд бандҳои зеринро дар бар гирад:

- номгӯи фан;
- тавсифи мухтасари фан;
- навъҳои машғулиятҳо;
- забони таъсил;
- натиљаҳои интизории таълим;
- номгӯи қисматҳои фан;
- воситаҳои истифодашавандаи таълим;
- шаклҳои лорӣ ва ламбасти назорат.

Шарњи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ӯатмӣ ва интиҳобӣ аз рӯи ихтисоси “менелмент” аз тарафи факултети иқтисод ва идора бо лалби кафедраҳои тахассусӣ ва умумидонишгоњи тањия карда мешавад. Ёульяти мазкур дар алоњидагӣ бе барномаи таъсилотӣ тасдиқ карда намешавад.

7. АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ АЗ РӯИ ИХТИСОС

7.1. Мафҳумҳои асосии аттестатсияи хатм

Аттестатсияи хатми мутахассиси соҳаи менелмент супоридани имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ ва ҳимояи рисолаи хатми бакалаврро дар бар мегирад.

Аттестатсияи хатм барои муайян намудани сатҳи омодагии назариявӣ ва амалии мутахассиси соҳаи менелмент ба иҷрои вазифаҳои касбӣ, ки барномаи таҳсилоти мазкур муқаррар намудааст ва барои идомаи таҳсил дар зинаи магистратура мутобиқи банди 1.7-и ҳуҷҷати мазкур гузаронида мешавад.

Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ як ҷузи аттестатсияи хатми донишҷӯ ба шумор рафта, бояд ба талаботи мазмун ва мундариҷаи барномаи таҳсилотие, ки донишҷӯ онро аз худ кардааст, мутобиқ бошад.

7.1.1. Кори тахассусии хатм

Рисолаи тахассусии хатм бояд дар шакли ҷопии компютерӣ пешниҳод карда шавад. Талабот ба ҳаҷм, мазмун ва сохтори рисолаи хатми тахассусиро донишгоҳ дар асоси “Низомнома дар бораи рисолаҳои тахассусии хатм”, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, муайян менамояд.

Вақти барои омода намудан ва ба ҳимоя пешниҳод намудани рисолаи тахассусии хатм на камтар аз шаш ҳафтаро ташқил медиҳад.

7.1.2. Имтиҳони давлатӣ аз фанҳои тахассусӣ

Тартиби гузаронидан ва барномаи имтиҳони давлатиро аз рӯи ихтисоси “менелмент”, дар асоси тавсияҳои методӣ ва барномаҳои намунавӣ – Низомномаи аттестатсияи хатм, ки Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ кардааст, аз ҷониби Донишгоҳ муайян карда мешавад.

7.2. Хуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом)

7.2.1. Хатмкунандае, ки барномаи таҳсилоти олии касбиро аз худ кардааст, ба ӯ хуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом) дараҷаи бакалавр аз рӯи ихтисоси “Менеҷмент”, дода мешавад.

7.2.2. Сохтори замимаи диплом

Дар замимаи дипломи намунаи давлатӣ дараҷаи академӣ, ихтисос, номгӯи фанҳо ва натиҷаи кредитҳои дар давоми семестрҳо азхудшуда; GPA аз рӯи натиҷаҳои семестр ва дар умум, натиҷаи корҳои курсӣ, таҷрибаомӯзиҳо, натиҷаи аттестатсияи давлатӣ ва натиҷаи ҳимояи кори хатми таҳассусӣ, натиҷаҳои таълим; рақам ва серияи дипломи намунаи давлатӣ нишон дода мешавад.

Замима бе диплом асос надорад.

8. НИЗОМИ ДОХИЛИИ ТАЪМИИ СИФАТИ БАРНОМАИ ТАЪСИЛОТӢ

8.1. Мафҳумҳои асосии кафолати сифат

Сифати таҳсилот – тавсифи комплекси фаъолияти таълимӣ ва омода намудани донишҷӯён, ки дараҷаи мутобиқати онҳоро бо стандарти давлатии таҳсилот ва талаботи асосии ҷонибҳои манфиатдор ва ҳамчунин сатҳи дастовардҳои мақсадҳои ба нақша гирифта ва натиҷаҳои барномаҳои таҳсилотӣ ифода менамояд.

Таъмини сифат – раванди ташаккули шароитҳои муайян ва ҷудо намудани захираҳои зарурӣ мебошад, ки мутобиқати мазмуну мундариҷаи барномаи таҳсилотӣ, имкониятҳои таҳсилотро ва воситаҳое, ки мақсади барнома нисбат ба дараҷаи сифат муайян кардааст, маҳсуб меёбад.

Низоми дохилии таъмини сифат дар донишгоҳ – ин маҷмуи сохторҳои ташкилии донишгоҳ, ҳуҷҷатгузориҳои дохилӣ, нишондодҳо, равандро, захираҳо, ки барои ҳамеша баланд бардоштани сифати барномаҳои таҳсилотӣ ва рушди фарҳанги канданашаванда такмилёбӣ мебошад.

8.2. Принсипҳои кафолати сифат

Принсипҳои кафолати сифат дар ДМТ:

- ДМТ барои таъмини сифати таҳсилот ва кафолати он масъули асосӣ мебошад;
- кафолати сифат ба талаботи низомиҳои гуногуншакли таҳсилоти олий, донишгоҳ ва донишҷӯён ҷавобгӯ мебошад;
- кафолати сифат талаботи донишҷӯён, ҷомеа ва дигар ҷонибҳои манфиатдорро ба эътибор мегирад;
- барномаҳои таҳсилотро тавассути сохторҳои дахлдори донишгоҳ мунтазам таҳлил ва таҷдид менамояд;
- худҳисоботдиҳии даврӣ аз рӯи натиҷаҳои оморонамӯӣ донишҷӯён тибқи барномаҳои таҳсилотӣ;
- мунтазам дар байни донишҷӯён, хатмкунандагон ва корфармоён гузаронидани пурсишҳо (анкетаронӣ);
- бо мақсади таҳлил намудани сифати барномаҳои таҳсилотӣ даъват намудани ташхисгарони беруна;
- дастрасии натиҷаҳои баҳодихӣ ба сифати барномаҳобарои ҷомеа боз аст.

8.3. Стандартҳои дохилии таъмини сифат

Низоми дохилии таъмини сифат дар заминаи “Стандартҳо ва роҳнамо барои таъмини сифати таҳсилоти олий дар фазои аврупоии таҳсилоти олий (ESG)” таҳия гардида, аз ҷанбаҳои зерин иборат аст:

- сиёсати дохилии таъмини сифат;
- таҷдид ва такмили барномаҳо;
- таълими ба донишҷӯ нигаронидашуда;
- стандартҳои қабули донишҷӯён, назорати давомот ва пешрафт, эътироф гардидан ва шаҳодатномадиҳӣ;
- стандартҳое, ки равандроҳои адолатноку шаффофро зимни ба кор гирифтани, рушди касбӣ ва аз кор озод намудани кормандонро ба инобат мегиранд;

- стандартҳои захираҳои таълимии низомҳои дастгирикунандаи таълимгирандагон (маблағгузориҳои кофӣ барои таълим ва фаъолияти омӯзгорӣ; пешниҳоди захираҳои таълимии босифат ва дастрас, роҳҳои дастгирии донишҷӯён);
- стандартҳои идоракунии иттилоот (донишгоҳҳо бояд ҷамъоварӣ, таҳлил ва истифодаи иттилооти мувофиқро бо мақсади идоракунии самараноки барномаҳои таҳсилотӣ ва дигар самтҳои фаъолиятро таъмин намоянд);
- стандартҳои иттилоонии ҷамъоварӣ: донишгоҳҳо бояд дар хусусияти фаъолияти худ иттилоот нашр намоянд, ки он шаффоф, аниқ, ҳолисона, мубрам ва фаҳмову дастрас бошанд;
- мунтазам баргузори намудани мониторинг ва баҳодиҳии даврии барномаҳо;
- таъмини мунтазами берунаи сифат.

9. ҚОИДАҲОИ ҚАБУЛ ТИБҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

9.1. Дар ҷойҳои ҷудошуда аз рӯи ихтисоси “Менелмент”, дар ДМТ метавонанд, ҳам шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳам шахрвандони дигар кишварҳо довталаб бошанд. Микдори ҷой барои қабул ба курси 1-ум аз рӯи ихтисоси менелментро Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи замимаи Иҷозатнома оид ба ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълимӣ муайян мекунад.

9.2. Дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи супоридани имтиҳонҳои дохилшавӣ тариқи Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - ММТ). ба курси 1-ум шахсоне қабул карда мешаванд, ки соҳиби таҳсилоти миёнаи (пурраи) умумӣ мебошанд. Ҳамчун идомаи таҳсил ба курси дуюм шахсоне, ки дорои таҳсилоти миёнаи касбӣ ё таҳсилоти олии касбӣ ҳастанд, дар асоси озмун аз рӯи натиҷаи супоридани имтиҳонҳои қабул (мусоҳиба) дар ДМТ қабул карда мешаванд.

9.3. Қабул дар шӯбаи рӯзона танҳо ба шахсони синнашон то 35 сола ва шӯбаи таҳсилоти фосилавӣ бошад - бе маҳдудияти синну сол ба роҳ монда мешавад.

9.4. Бо нақшаи қабул ва номгӯи ҳуҷҷатҳо барои қабул дар сомонаҳои расмии ММТ ва ДМТ шинос шудан мумкин аст. (нигаред ба <https://ntc.tj> ва tnu.tj)

10. ИДОРАКУНИИ ТАҒЙИРОТ

Дар ҳолати ворид намудани тағйирот ва ё таҷдиди назар гардидани барномаҳо кафедраи таҳассусӣ бояд дар ин ҳусус маълумотҳои заруриро ба муҳокимаи Шурои олимони ДМТ барои баррасӣ ва тасдиқ қардан манзур намояд.

Замимаҳо

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимӣ аз рӯи фанҳои ҷадвал

1. БАҲШИ ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ

1.1. МОДУЛИ ИҶТИМОӢ-ГУМАНИТАРӢ

1.1.1. Фалсафа

Тавсифи мухтасари фан	Фалсафа - илми ҷомеашиносӣ буда, мавзӯи фалсафа шинохти ҳақиқати ҳастӣ ва объекти он тамоми ҳастӣ: табиат, ҷамъият, инсон ва қобилияти маърифатии вай аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишчӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишчӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишчӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши фалсафа, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фалсафа, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи фалсафаро аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фалсафаро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби фалсафӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам; - тамаддунҳо ва ба ҷаҳонисозии арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули миллати тоҷик; - нақши донишҳои фалсафиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори фалсафиро дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботи танҳо ба манфиати ҷомеа; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои фалсафиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Таъонад - оид ба ғояи афкори фалсафӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои фалсафиро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои фалсафиро оид ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифатпазирӣ; - хусусиятҳои афкори фалсафиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи фалсафа; - истифодаи методҳои фалсафиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии фалсафаро; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоеиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- таърихи фалсафа - онтология - гнесоология - фалсафаи инкишоф - фалсафаи иҷтимоӣ - антропологияи фалсафӣ - фалсафаи илм
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникӣ фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

1.1.2. Таърихи муосири Тоҷикистон

Тавсифи мухтасари фан	Таърихи муосири Тоҷикистон - Ҳадафи омӯзиши фан ба донишљӯён додани донишҳои зарурӣ дар бораи таърихи давлатдорӣ муосири Тоҷикистон
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишчӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишчӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.

ёбанд	
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши таърихи муосири Тоҷикистон, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои таърих, марҳилаҳои таърихӣ инкишофи Тоҷикистон, алоқамандии таърихи муосири Тоҷикистонро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати ташаккули давлатдорӣ муосири Тоҷикистон; - нақши донишҳои таърихро дар ҷомеа муайян намуда, инкишофи таърихӣ халқи тоҷикро пурра дарк намуда, санадҳои асосии таърихӣ рушди Тоҷикистон; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои таърихро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши қорҳои илмӣ-тадқиқотӣ худ. Тавонад - оид ба инкишофи таърихи муосири Тоҷикистон андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои таърихро; - хусусиятгирӣҳои афкори таърихро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи таърихи муосири Тоҷикистон; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- Љомеаи Тоҷикистон дар раванди таърихӣ муосир; - Ташаккули илм, маориф, фарҳанг дар раванди таърихи муосири Тоҷикистон; - Ташаккули соҳаҳои илмӣ, иқтисодӣ ва ҷуғрофияи сиёсӣ дар раванди таърихи муосири Тоҷикистон;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникӣ фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати қорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи низоми таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

1.1.3. Фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ Фарҳангшиносӣ -илмест, ки қомебиҳои фарҳангии давраҳои гуногуни ҷомеаи инсониро фаро мегирад. Омӯзиши илми фарҳангшиносӣ ба аҳли башар имконият медиҳад, ки аз дастовардҳои бузурги фарҳангу тамаддуни гузашта имрӯзаи бархурдор шаванд ва ба пешрафти он мусоидат намоянд. Диншиносӣ- илмест, ки масоили аз қабилӣ сабабҳои пайдоишавӣ, барқароршавӣ ва инкишофи динҳоро дар матини таъсири байниҳамдигарии онҳо бо дигар ҷараёнҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ – сиёсӣ мавриди таҳлил қарор медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, қори мустикалонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҳустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва қорқарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гуногусташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва динӣ дарк қунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - заруриати омӯзиши фарҳанг ва дин, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ, марҳилаҳои таърихӣ инкишофи фан, тафовути фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ -ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши дин ва донишҳои динӣ дар ҷомеа. -муайян намудани, арзишҳои фарҳангӣ ва динӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ. - қорбурди усулҳои асоси илмӣ дар омӯзиши фани диншиносӣ ва фарҳангшиносӣ Тавонад - оид ба ғояи афкори фарҳангӣ ва динӣ андешаи дуруст пайдо карданро;

	- фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси фарҳанг ва дин; - Таҳлили муқоисавӣ мӯсилҳои фарҳангӣ ва динӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ - Марҳилаҳои асоси ташаккули фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ ҳамчун илм. - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Малакаи ҳосил намояд - оид ба таҳлилнамоя; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Назарияи фарҳанг. Таърихи фарҳанг. Фалсафаи фарҳанг. Фалсафаи дин. Сотсиология ва дин. Равоншиносии динӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.4. Сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	Сотсиология - ӯдафи омӯзиши фан ин ташаккул додани тасаввуроти умумии донишҷӯён оид ба ҷомеа, равишҳои асосии назариявии омӯзиши он ва таъкиқи мушкилоти сотсиологии муосир, таъсири ӯдисию равандҳои ҷамъиятӣ ба соҳаи иқтисодиёт, ҳукук ва идоракунии.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- кодир ба ҳустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - кодир аст гуногунии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - зарурияти омӯзиши сотсиология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои сотсиология, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи сотсиологияро аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии сотсиологияро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби сотсиологӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам; мавзӯи ҷомеашиносӣ; - дониши муосири сотсиологӣ дар фаъмиши объект ва предмети ҷомеашиносӣ; - Шахсият ҳамчун субъект ва маҳсули муносибатҳои иҷтимоӣ; - Ҷамъиятҳои иҷтимоӣ ҳамчун шаклҳои ташкили иҷтимоии шахсони алоҳида; Тавонад: - оид ба ғояи афкори сотсиологӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои сотсиологиро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои сотсиологиро оид ба масоили ҷомеашиносӣ; - хусусиятириҳои афкори сотсиологиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи ҷомеашиносӣ; - истифодаи методҳои ҷомеашиносиро чихати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии сотсиологиро; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд: - малакаи таҳлилнамоеиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои	- ҷараёниҳои ҷамъиятӣ;

фан	- ыаракати ичтимой ва табақабандии ичтимой; - дигаргунии илтимоӣ; - ташкил ва идоракунии илтимоӣ ва ӯдудӣ; - сотсиологияи иқтисодӣ ҳамчун як бахши донишҳои сотсиологӣ; - рафтор, шуур ва маданият.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли натиҷаи таълими фан арзебии ниҳони	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.5. Сиёсатшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Сиёсатшиносӣ - яке аз илмҳои ҷомеашиносӣ буда, мақсади омӯзиши фан ташаккули шахрвандии ғайбӣ, фароҳам овардани заминаи робитаи ғайбӣ молиявӣ иқтисодӣ бо сиёсат, иқтисодиёт, ӯқуқ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯзимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- кодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - кодир аст ӯногунии фарҳангии ҷомеа ро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - дастгоҳи концептуалӣ ва категорияи илми сиёсатшиносӣ; - сохтор ва функцияи сиёсатшиносӣ; - идеологияҳои асосии сиёсии замони муосир; - сохтори низомии сиёсии ҷомеа; - типологияи режимҳои сиёсӣ; - пешвоӣи сиёсӣ, элитаи сиёсӣ; - хусусиятҳои маъракаи интиқоботӣ ва технологияҳо; - назарияҳо, концепсияҳо ва моделҳои асосии сиёсатшиносӣ; намудҳо, шаклҳо, элементҳо (сохтор) ва вазифаҳои давлат, инчунин дурнамои рушди давлат; - таҷрибаи таърихии сиёсӣ, мафҳумҳои муосири фарҳанги сиёсӣ. Тавонад: - таълили хусусиятҳои системаҳои сиёсии муосир; - ӯаматарафа ӯараёнҳои сиёсӣ ӯқуқиро дар ӯамкории онҳо ба назар гирифтани; - таҳлили равандҳои сиёсӣ; - ба самарани сиёсӣ баҳо додан; - идоракунии; ташаккули шуури сиёсӣ ва рафтори сиёсӣ; - малакаи муносибати ҳамаҷониба ба таҳлили мушкилоти сиёсии ҷомеа; - малакаи таълили равандҳо ва падидаҳои дар соҳани сиёсӣ ба амаломата ҷомеа; - таҳлили муносибати байни сиёсат, иқтисодиёт ва ӯқуқ. Аз худ намояд: - малакаи таҳлилнамояро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамаҳои худ ҳамакорӣ карданиро.
Номҳои боб /мавзӯҳои фан	- таърихи сиёсатшиносӣ; - режимҳои сиёсӣ; - падидаҳои алоҳидаи сиёсатшиносӣ; - таносуби ӯқуқ ва сиёсат; - таъсири равандҳои сиёсӣ ба ӯқуқшиносӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

натиҷаи таълими фан	ниҳони
------------------------	--------

1.1.6. Њуқуқ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Њуқуқ аз рӯи ихтисос - мақоми фанни зарури буда, дар ташаккулёбии донишљў њамчун мутахассиси баландихтисос мавќеи яке аз фанҳои асосӣ (базавӣ)-ро ишѓол намудааст. њангоми тадриси он маълумот дар бораи мафъум ва моњияти њуқуқ њамчун соњаи мустакили њуқуқ, муносибатҳои њуқуқ ва ғ. пешкаш карда мешавад.
Намуди машѓулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустакилонаи донишчў бо роњбарии омўзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишчў зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- кодир аст, ки асосҳои қонунгузори танзими фаъолияти субъектони хољагидориро дар рафти фаъолияти касбӣ истифода намояд; - малакаи қору таҳлил ва арзёбии иттилоот бо истифода аз технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ њангоми қабули қарорҳои характери њуқуқӣ дошта бошад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишчўе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - мазмуну мафъумҳои падидаҳои алоҳидаи соњаи муносибатҳои њуқуқро аз худ намояд; - хусусиятҳои хоси падидаҳои алоҳидаи њуқуқро омўзад; - таъбиқи амалии муносибатҳои алоҳидааро ањлом дода тавонад; - њиџатҳои амалии басташавии падидаҳои алоҳидаи њуқуқро аз худ намояд; - танзими њуқуқии гузариш ба муносибатҳои иқтисоди бозоргонӣ дар муносибатҳои њуқуқро аз худ карда бошад; - дар бораи гуногунии қонунгузори њуқуқӣ давлатҳои маълумоти кофӣ дошта бошад. Тавонад: - мазмуну мафъумҳои асосии падидаҳои њуқуқро шарҳ дода тавонад; - хусусиятҳои њар як муносибатҳои њуқуқро муайян карда тавонад; - унсурҳои таркибии муносибатҳои њуқуқро аз худ қунад; - оқибати риоя накардани муносибатҳои њуқуқро аз худ намояд Аз худ намояд: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамаҷони худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Маълумоти умумӣ дар бораи њуқуқ Њуқуқ иқтисодӣ бозор Соњибкор ва њуқуқ соњибкорӣ Мафъум ва намудҳои сарчашмаҳои њуқуқ соњибкорӣ Асосҳои амволии фаъолияти соњибкорӣ Асосҳои амволии фаъолияти соњибкорӣ Асосҳои ташкилӣ- њуқуқии фаъолияти соњибкорӣ Қабули санљиши фосолави 1-ум (рейтинги 1-ум) Асосҳои њуқуқии муфлисшавӣ Мафъум, мазмуну мўњтаво ва таъмини њуқуқии менељмент Шартномаҳо дар бахши фаъолияти соњибкорӣ Намуди шартномаҳо дар бахши фаъолияти соњибкорӣ Шартномаи мењнатӣ Тартиботи мењнатӣ. Интизоми мењнат Намудҳои рухсатӣ Њифзи њуқуқҳои соњибкорон Мафъум ва аломатҳои муфлисшавӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ЗАБОНӢ

1.2.1. Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос - ҳадафу мақсади барномаи таълимии забони тоҷикӣ баланд бардоштан ва такмил додани сатҳи саводи хаттиву шифоҳии донишҷӯён, рушд додани маҳорати суҳандонӣ, инкишоф додани захираи таркиби луғавии онҳо бо роҳи луғатдонӣ ва истилоҳоти таҳассусӣ, аз худ намудани ҳуҷҷатнигорӣ ва ғайраҳо мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ (амалӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамони фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- Риояи меъёри забони адабии тоҷик. - Риояи имлои забони адабии тоҷик дар нутқи хаттӣ. - Инкишоф додани нутқи шифоҳӣ дар заминаи риояи меъёри талаффуз. - Ҳифз намудани калимаҳои душворфаҳм ва истилоҳҳои таҳассусӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Баланд бардоштани савияи забондонӣ. Омӯзиши меъёрҳои забони адабии тоҷик. Роҳҳои ташаккули нутқи хаттӣ шифоҳӣ. Ташаккул ва тақомули захираи луғавӣ. Дар ҳуҷҷатҳои идорӣ босаводона истифода кардани меъёрҳои навишт. Ҳифзи калимаҳои душворфаҳм, таркиб ва ибораҳои маҷозӣ аз эҷодиёти адабии тоҷик.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Бахшҳои муҳими илми забоншиносӣ: - Овошиносӣ - Луғатшиносӣ (вожашиносӣ) - Сарф ва наҳв - Фразеология - Аломатҳои китобатӣ - Услубшиносӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Иҷрои машқҳо, таҳлили матну луғатҳои таҳассусӣ, таҳияи ҳуҷҷату санадҳои расмӣ-коргузорӣ; пурсиш аз рӯи саволномаҳо (карточкаҳо); суҳбати инфиродӣ (қабули КМРО); супоришҳои тестӣ (ҳангоми қабули рейтинг)
Шакли натиҷаи таълими фан	Имтиҳон тариқи компютер (тестӣ)

1.2.2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Забони русӣ аз рӯи ихтисос - забони муоширати байни миллатҳо ба шумор меравад. Забони русӣ барои ғанӣ гардидани забони миллии мо таъсири муфид мерасонад. Оиди боигарӣ ва иқдидори забони русӣ мутафаккирони адабӣ ва ҷамъиятӣ – шоирони классики рус дар осори худ қайд намудаанд. Забони русӣ аз рӯи ихтисос барои баланд бардоштани маданияти нутқи донишҷӯён, шуурнокӣ, забондонӣ ва муоширати онҳо бо ин забон истифода бурда мешавад. Забони русӣ аз рӯи таҳассус барои мукамал намудани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ, аз худ намудани матнҳои таҳассусӣ, таҳлилу тавзеҳ додани мундариҷаи матн истифода бурда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ (амалӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамони фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-Маҳорати таҳлилу иттилооти дар раванди таълим ба даст оварда, тақмили дониш ва малакаи аз рӯи ихтисос ба даст овардашуда ва тадбиқи амалии он дар ҳалли масъалаҳои дар пеши худ гузошташуда. -Достани маҳорати дуруст тартиб додани ҷумла бо истифода аз калима ва ибораҳо аз рӯи таҳассус.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ намудааст, бояд донанд: -Аҳамияти омӯзиши забони русӣ, қоидаҳои асосии грамматика ва имлои забони русӣ; - Тарзи дурусти талаффузи садонокҳои беада дар ҳичо ва калима, тарзи дурусти истифодаи калима дар падежҳо, тасрифи исм, сифат, ҷонишин, шумора ва сифити феълӣ. -Хелҳои ибораҳо, тарзи дуруст сохтани ибораҳо ва ҷумлаҳо бо забони русӣ. -Қоидаҳои дуруст истифода бурдани аломатҳои китобатӣ. Донишҷӯ бояд тавонад: -Истифодаи калима ва ибораҳои таҳассусӣ аз рӯи ихтисоси интихобшуда ҳагоми омодагии рефератҳо, маърузаҳо, корҳои курсӣ. -Дар мавзӯҳои гуногун бо истифода аз адабиёти бадеӣ ва таҳассусӣ ҳамсӯҳбат шуда тавонад.

	-Дониш ва малакаи ба даст овардаи худро дар фаъолияти илмӣ – таҳқиқотии худ истифода барад. Донишҷӯ бояд азхуд намояд: -Маҳорат ва малакаи таҳлил намудан; -Бурдани корҳои илмӣ – таҳқиқотӣ; - Маҳорати муошират бо ҳамкорон ва шахсони дар гирду атроф буда.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	1. Маълумоти асосӣ оиди забон; 2. Қисматҳои асосии фанни забони русӣ (фонетика, лексика, лексикология, фразеология, мафҳуми грамматика: морфология, синтаксис, услубшиносӣ, аломатҳои китобатӣ).
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникӣ фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Иҷрои машқҳо, таҳлили матну луғатҳои таҳассусӣ, таҳияи ҳуҷҷату санадҳои расмӣ-корғузорӣ; пурсиш аз рӯи саволномаҳо (карточкаҳо); суҳбати инфиродӣ (қабули КМРО); супоришҳои тестӣ (ҳангоми қабули рейтинг)
Шакли натиҷаи арзёбии таълими фан	Имтиҳон тариқи компютер (тестӣ)

1.2.3. Забони хориҷӣ (англисӣ) аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Забони англисӣ аз рӯи ихтисос – яке аз забонҳои ғарбии гурӯҳи забонҳои германӣ мебошад, ки имрӯз дар Бритониёи Кабир, Ирландия, Амрикои Шимолӣ, Австралия, Зеландияи Нав, Канада, ҳамчунин дар якқатор кишварҳои Осиё ва Африқо мустаъмал буда, бештар аз 500 млн. сокинони сайёраи мо ҳоло бо ин забон тақаллум менамоянд. Мақсади асосии таълими забони англисӣ ҳамчун забони хориҷӣ истифодаи амалии он мебошад, то ки забон чун воситаи муошират аз худ гардад ва маҳорати зарурӣ барои бо муваффақият ёд гирифтани забон ба даст ояд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагӯзорӣ ва хусусиятҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои вожаҳои касбӣ хос мебошанд, аз худ намудани мавзӯҳои асосии грамматикӣ, дуруст тарҷума намудани ҷумла, мазмуни матнро дарк намудан, ба саволҳо ҷавоб додан, бой гардонидани луғати таҳассусӣ ва мухтасар баён намудани мазмуни матни таҳассусӣ;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - ҳадафи омӯзиши забони англисӣ, нақши забони англисӣ дар таррақиёти соҳаи энергетика, мақоми рӯзафзуни забони англисӣ дар ҳаёти ҷомеаи муосири тоҷик; фарҳанг ва анъанаҳои милливу таърихӣ кишварҳои забонашон омӯхташаванда, одоби сухан, муошират, нутқи муколамавӣ; Тавонад: а) Фаҳмиш (даркунӣ): - фаҳмидани мазмуни машқҳое, ки дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ ва грамматикӣ тартиб дода шудаанд. б) Нутқи даҳонӣ : - дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ мазмуни матни хондашуда ё аудио, видео, машқҳоро нақл карда тавоништан. - дар асоси мавзӯи омӯхташуда сӯҳбат карда тавоништан - матнҳои хониши инфиродӣ ва ҳонагиро хондан, сӯҳбат намудан ва нақл кардан. Мухтасар сӯҳбат намудан оиди масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда. Таъриф додани вожаҳои калидии таҳассусӣ. в) Хониш - маҳорату малакаи бо матн кор карданро соҳиб гардидан (тасриф, фикрбандкунӣ ва исботи фикри худ), ривочи маҳорату малақаҳои хониши пешакӣ, шиносӣ ва омӯзиш дар вақти кор бо маводҳои таълимӣ. г) Нутқи хаттӣ: - мазмуни матни хондашуда ё ғӯшкардашударо бо тарзи хаттӣ баён карда тавоништан. Аз худ намояд: - малакаи муҳокима намудан; - малакаи таҳлил намудан; - малакаи аз назаргузаронӣ; - малакаи муошират намудан;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- фонетика - лексикология - морфология

	- синтаксис - фразеология - услубшиносӣ
Васонти таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, наворҳои (видео)таълимӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли натиҷаи арзёбии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАБӢЙ-ИҚТИСОДӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ИНФОРМАТСИОНӢ

1.3.1. Технологияи информатсионӣ

Тавсифи мухтасари фан	Технологияи информатсионӣ - илми техникӣ буда, дар бораи усул ва воситаҳои коркарди иттилооти додасуда бо ёрии мошинҳои электронии ҳисоббарор, дар бораи равандҳои иттилоотии системаҳои техникӣ, табиат ва ҷомеа маълумот медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лекссионӣ, амалӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамони фанни мазкур бояд ташаккул ёбанд	- малакаи воридкунӣ, ҷустуҷӯ, таҳлил ва коркарди иттилооти компютерӣ, истифодаи он ҳангоми ҳалли вазифаҳои дар пеш гузошташуда; - малакаи истифодабарӣ аз барномаҳои гуногуни компютерӣ; - барои мутахассисони ҳамин соҳа малакаи барноманависӣ дар забонҳои гуногун.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - зарурати омӯзиши фанни технологияи иттилоотӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фан, марҳилаҳои таърихӣ пайдоиш ва таназзули компютерҳо, алоқамандии фанни мазкур бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ, тасаввуроти ҳешро нисбат ба масоили иттилоотии ҷомеа; - таъминоти техникӣ компютерҳо; - таъминоти барномавии компютерҳо; - на камтар аз 3 ё 4 асосҳои забонҳои барномасозӣ; - рамзонидани иттилоот ва шаклҳои алгоритмҳоро. Тавонад: - тарз ва усули дурусти гузориши масъалаҳои барномасозӣ; - сохтани алгоритми ҳалли масъалаҳоро; - навиштани барнома дар асоси алгоритми сохташуда; - ворид кардани барнома ба компютер, таҳлил ва танзими он; - гирифтани натиҷаҳои барнома ва таҳлили дурустии онҳо; - истифода кардан аз барномаҳои амалии офисӣ (таҳриргарҳо ва ҷадвалҳо); - омода кардани рунамозии (слайди) тасвирӣ барои баромадҳо; - истифода кардан аз барномаҳои графикӣ ва зиддивирӯсӣ. Аз худ намоёнд: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- муқаддимаи фан ва мафҳумҳои асосӣ - таъминоти техникӣ компютерҳо - таъминоти барномавии компютерҳо - системаҳои оператсионӣ (CO Windows) - таҳриргари матнӣ ва графикӣ Microsoft Word - таблитсаи электронӣ Microsoft Excel - истифодаи рунамозҳои (слайдҳои) тасвирӣ барои баромадҳо - барномаҳои графикӣ бо рангрезии функционалӣ - таҳияи алгоритмҳо ва татбиқи системаҳои ҳисоб - забонҳои (муҳитҳои) барномасозӣ - барномаҳои зиддивирӯсӣ - ҳадамоти интернет
Васонти таълимӣ ва таъминоти техникии	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ

фан	
Шаклҳои назорати чорӣ	Иҷрои супоришҳои тестӣ, ҳимояи ҳисоботи корҳои озмоишӣ, гузаронидани суҳбати инфиродӣ
Шакли натиҷаи таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3.2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография

Тавсифи мухтасари фан	Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография – илм дар бораи қонуниятҳои ҷойгиркунонӣ, яъне ҷойгиркунонӣ ва баъамтаъсиррасонии қувваҳои истеҳсолкунанда дар раванди истифодаи муъити географӣ дар марзилаҳои гуногуни рушди ҷамъияти таърихӣ мебошад
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- тарзҳои аз худ намудани сарватҳои ва шароитҳои табиӣ, роҳҳои самарабахш истифода кардани онҳо, ҷиғзи табиат ва муъити зистро аз худ карда бошад; - қобилияти фаҳмидани равандҳои иқтисодии дар ҷомеа ба амаломеа ва таҳлили тамеҷлҳои рушди иқтисоди Тоҷикистон ва ҷаҳон.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - мазмуни мафҳумҳои асосии географияи иқтисодию илтимоеи Тоҷикистон ва ҷаҳонро аз худ карда бошад; - асосҳои ноғиябандии иқтисодӣ, дараҷаҳои принципҳои ва меъёрҳои асосии онро донад; - монғияти ҷойгиркунонии истеҳсолотро дар заминаи мавҷудияти ашён хом, энергия, сӯзишворӣ ва соғаҳои ашён хомталаб, меғнаталаб ва энергияталабро қомилан дарк карда тавонад; - тарзҳои аз худ намудани сарватҳои ва шароитҳои табиӣ, роҳҳои самарабахш истифода кардани онҳо, ҷиғзи табиат ва муъити зистро аз худ карда бошад; - дар бораи тараққиеи соғаҳои афзалиятнок маълумоти қофӣ дошта бошад. Тавонад: - дар дарсҳои ва машғулиятҳои иштирок намуда, қоидаҳои муқарраргардидаи дохили донишгоҳро риоя намояд; - мазмуни мафҳумҳои асосии географияро шарҳ дода тавонад; - омӯзиши минбаъдаи таҳассусҳои иқтисодӣ ва ҷамъи ихтисосҳои бидуни донистани ғолатҳои намоёнтарини географияи иқтисодию илтимоеи Тоҷикистон ва ҷаҳон ғайримеқонанд, баён карда тавонад; - тарзҳои аз худ намудани сарватҳои табиӣ, роҳҳои самарабахш истифода кардани онҳо, ҷиғзи табиат ва муъити зистро истифода карда тавонад; - гуногунии омилҳои ҷойгиркунонро шарҳ дода тавонад. Аз худ намоад: - малакаи муҳокима намудан; - малакаи таҳлил намудан; - малакаи аз назаргузаронӣ;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Асосҳои назариявӣ ва мавқеи илми географияи иқтисодию илтимоеи дар низоми илмҳои иқтисодӣ ва табиӣ Қонуниятҳои, принципҳои ва омилҳои ҷойгиркунонии қувваҳои истеҳсолкунанда Љумғурии Тоҷикистон дар харитаи сиёсии ҷаҳон Шароити табиӣ ва сарватҳои табиӣи Љумғурии Тоҷикистон Комплекси кишоварзӣ-саноатии Љумғурии Тоҷикистон Асосҳои назариявии ноғиябандии иқтисодӣ ва тавсифи ноғияҳои иқтисодии Љумғурии Тоҷикистон Комплекси ғудудӣ-истеҳсолии Тоҷикистони Љанубӣ (ҚЊИТЉ) Тавсифи комплекси нақлиёт ва робитаҳои иқтисодии хориҷии Љумғурии Тоҷикистон Харитаи сиёсии ҷаҳон ва типологияи мамлакатҳои Географияи ағолии ҷаҳон Географияи сарватҳои табиӣи ҷаҳон Ҳолагии ҷаҳонӣ ва тақсимои байналмилалӣи меғнат Географияи сайёғии байналмилалӣ Географияи соғаҳои ҳолагии ҷаҳонӣ Географияи нақлиёти ҷаҳон Проблемаҳои глобалии давраи муосири тамаддуни ҷаҳонӣ

Васонти таълимӣ ва таъминоти техникӣ фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3.3. Экология

Тавсифи мухтасари фан	Экология – илмест, ки муносибатҳои организмҳои зинда ва ғайри зиндаро дар табиат меомӯзонад. Муҳити зист тамоми шароитҳои барои зиндагӣ лозимиро, ки инсон бе он наметавонист ва наметавонад вучуд дошт, фароҳам меорад. Инсон дар давраи таърихӣ тараққиёташ барои қонъ намудани талаботҳои худ ҳазорҳо намуди ҳайвоноту растаниҳоро нобуд сохта, на танҳо муҳити атроф, балки манбаъҳои хуроқворӣ, маводҳои сохтмонӣ ва манбаъҳои ҳӯрокаи олами ҳайвонотро ба хатари нобудшавӣ овардааст. Сабаби асосии чунин рафтор дар он аст, ки бисёри шахсони алоҳида, мардумон, баъзе аз табақаҳои ҷамъиятӣ аз оқибатҳои бӯхрони экологӣ хабардор нестанд ва ё маърифати экологии ин табақа на онқадар рушд кардааст. Мақсади омӯзиши фанни Экология тайёр кардани мутахассисони соҳибмаълумоте, ки бо дониши назариявӣ ва амалӣ муккамал мебошанд, иборат аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамони фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- таҳлил ва амалӣ намудани проблемаҳои экологӣ чӣхати паст кардани таъсири антропогенӣ ҳангоми фаъолият дар истеҳсолот ва тадбиқ кардани лоиҳаҳои иқтисодӣ кишвар аз назари экологӣ; - истифодаи оқилонаи захираҳои табиат (аз ҷумла об, ҳок ва растани) ва ҳифзи он; - таъмини фаъолияти дурусти дастгоҳҳои газу ҷанг тозакунонда, обӣ ифлос ва коркарди партовҳои санитию маишӣ ҳамчун ашёи хоми дуҷум дараҷа.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - зарурияти омӯзиши экология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои экология, марҳилаҳои таърихӣ инкишофи фан, фарқи экологияро аз дигар илмҳои техникӣ ва биологӣ, алоқамандии экологияро бо илмҳои иқтисодӣ, табиӣ-риёзӣ, қонуниятҳои экологи ва гардиши моддаҳо дар табиат; - вазъи экологии имрӯза ва фардои муҳити табиӣ, пешгуи кардани таъсири антропогени ба муҳити атроф ва оқилона истифодабарии сарватҳои рӯизамини ва зеризаминӣ ; - нақши донишҳои экологӣ барои мутахассисони самтҳои гуногуни иқтисодиёт (саноат, энергетика нақлиёт, ва ғайра); - усулҳои асосии илмӣ экологи чӣхати таҳия намудани нақшаҳо ва лоиҳаҳои иқтисодиёти кишвар аз назари экологӣ, пешбурди фаъолиятҳо оид ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ. Тавонад: - пайдо кардани андешаҳои дуруст дар самти таҳлили физики-химиявӣ муҳити атроф ва таъсири антропогении ба фазои атмосфера, об ва замин; - истифода ва риояи асосҳои ҳуқуқӣ, китоби сурх, консепсия ва меъёрҳои экологӣ барои самтҳои гуногуни истеҳсолӣ; - дарки масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо; - рушди маърифати экологии аҳоли, беҳдошти муҳити зист ва рушди устувор; - мониторинги экологӣ дар экосистемаҳои гуногун ва дастрас намудани натиҷаҳои таҳлили ба аҳоли; - муайянкунии усулҳои гуногуни коркард ва истифодабарии партовҳо ба муҳити зист; - ҳалли проблемаҳои глобали, маҳали ва локали Тоҷикистон ва мавзӯҳои ҳифзшавандаи он; Аз худ намояд: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- таърихи экологияи умумӣ - ҳифзи муҳити зист - илми экологӣ - экологияи иҷтимоӣ - экологияи иқтисодӣ

	-экологияи шаҳрсозӣ - экологияи саноатӣ ва кишоварзӣ -экологияи нақлиётӣ -экологияи энергетикӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникӣи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебӣи натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.1. МОДУЛИ ФАНҲОИ УМУМИКАСӢ

2.1.1. Математикаи олӣ

Тавсифи мухтасари фан	Математикаи олӣ – яке аз илмҳои бунёдӣ буда, илмест оиди муносибатҳои байни объектҳо, ки ин онҳо ба намуди ҳосиятҳо ё аксиомаҳо ифода шуда тавсифи миқдории онҳо таҳқиқ карда мешаванд. Илми ҳозираи муҳандисӣ бо илми таълимию аналитикӣ бо истифодаи калкуляторҳои муҳандисӣ табдил ёфтааст. Аз ин сабаб аз омӯзгорони фанҳои муҳандисӣ талаб карда мешавад, ки онҳо омодагии муайяни математикӣ дошта бошанд, усулҳои математикию муҳандисӣ ва техникаи компютериро хуб донанд. Мақсади курси математикаи олӣ дар системаи таълимии муҳандис - азхудкунии аппарати математикӣ мебошад, ки барои таҳияву ташкили ҳалли математикӣ масъалаҳои техникӣ зарур аст. Вазифаи асосӣ дар таъмини курси математикаи олӣ аз он иборат аст, ки донишҷӯ малакаи тафаккури мантикӣ ва алгоритми худро инкишоф диҳад, усулҳои тадқиқу ҳалли масъалаҳои ба шакли математикӣ таҳияшударо аз худ кунад, бо усулҳои рақамӣ ва татбиқи онҳо бо истифодаи компютерҳо ошно шаванд. Ҳадаф аз омӯзиши фан соҳиб шудани донишҷӯ ба донишгоҳҳои амиқи назариявӣ ва малакаи амалӣ дар соҳаи математикаи олӣ аст, ки ин донишу малакаҳо барои фаҳмишу азхудкунии фанҳои тахассусӣ заруранд. Бо ҳамин хотир курси мазкур на танҳо донишҷӯёро бо мафҳумҳои назариявӣ, балки бо татбиқи амалии онҳо дар ҳалли масъалаҳо шинос мекунад. Математика таърихан дар асоси амалҳои ҳисобкунӣ, ченкунӣ ва тавсифи шакли объектҳо инкишоф ёфтааст. Объектҳои математикӣ таввасути идеализатсияи ҳосиятҳои объектҳои воқеӣ ё дигар объектҳои математикӣ бо навиштани ин ҳосиятҳо бо забони формалӣ сохта мешаванд. Математика ба илмҳои табиӣ тааллуқ надорад, балки дар онҳо барои таҳияи дақиқи мундариҷа ва ба даст овардани натиҷаҳои нав ба таври васеъ истифода мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ (ҳалли масъалаҳо), қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор.
Забони таълим	тоҷикӣ.
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир аст, ки бо истифода аз қонуниятҳои асосии математикӣ оиди равандҳои, ки дар соҳаи энергетика мегузаранд, таҳлил ва андешаронӣ намояд; - қодир аст, ки масъалаҳои энергетикаро бо истифодаи формулаҳои қонуниятҳои математикӣ таҳлил ва қоркард намояд; - тафаккури техникӣи донишҷӯ тараққӣ карда, вобаста ба самти фаъолият дорои ақидаи нав мегардад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - мафҳумҳои математикӣ; - усулҳои ҳисоби мафҳумҳои математикӣ; - ташаккули тафаккури мантикӣ ва муҳокимаронӣи математикӣ; - татбиқи мафҳумҳо дар ҳалли масъалаҳои амалии математикӣ; - усулҳои рақамӣи ҳалли масъалаҳои математикӣ бо ёрии компютер; - фаслҳои маҳсули математика, ки барои омӯхтани фанҳои тахассусӣ заруранд. Тавонад: - истифодаи мафҳумҳои математикӣ ҳангоми ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии фаъолияти касбӣ; - оид ба мафҳумҳои математикӣ ва ҳосиятҳои асосии онҳо андешаи дуруст пайдо кардан; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳумҳои математикӣ (вобаста ба фаъолияти касбӣ); - дар амал татбиқ намудани теоремаҳо ва формулаҳои асосии математикӣ барои ҳалли масъалаҳои дар соҳаи фаъолияти касбӣ ба вучуд омада;

	- шарҳ ва баҳо дода тавонистани мафҳумҳои математикӣ ба таври микдорӣ; - дарк намудани масоили техникий мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо. Малака ҳосил намояд: - оид ба ҳалли мисолу масъалаҳои математикӣ; - оид ба таҳлил намудан ва тафактури мафҳумҳои математикӣ; - қобилияти баромадан аз мушкилот бо истифодаи аз алгоритмҳои математикӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Алгебраи хаттӣ - матритсаҳо ва амалҳои хаттӣ бо онҳо; - муайянкунандаи матритсаи квадратӣ ва хосиятҳои онҳо; - системаҳои муодилаҳои алгебравии хаттӣ якҷинса ва ғайриякҷинса. Геометрия аналитикӣ - векторҳо ва амалҳои хаттӣ бо онҳо ; - проексияи вектор ба тир; - вобастагии хаттии векторҳо; - базис дар ҳамворӣ ва фазо; - зарби скалярӣ ва вектории ду вектор; - зарби омехтаи се вектор; - фазо ва ҳамвории координатӣ; - масофаи байни ду нукта дар фазо ва ҳамворӣ; - муодилаи хати рост ва ҳамворӣ; - хатҳои қачи алгебравии тартиби ду ва муодилаҳои онҳо; - сатҳҳои алгебравии ва муодилҳои онҳо. Ҳисобкуниҳои дифференциалӣ - функсия, ҳудуди функсия, бефосилагии функсия ; - ҳосилаи функсия, маънои механикӣ ва геометрии ҳосилаи тартиби якум; - теоремаҳои асоси онди ҳосилаи функсия; - дифференциали функсия, татбиқи дифференциалӣ функсия дар ҳисобкуниҳои тақрибӣ ; - татбиқи ҳосилаи функсия дар амалия. Ҳисобкуниҳои интегралӣ - функсияи ибтидоӣ ва интегралӣ номуайян; - интегронии ифодаҳои ратсионӣ ва ирратсионӣ, интегронии ифодаҳои тригонометрӣ; - интегралӣ муайян ва татбиқи он; - интегралҳои ғайрихос. Функсияи бисёртағйирёбанда - мафҳумҳои асосӣ ва бефосилагии функсияи бисёртағйирёбанда; - афзоишҳои хусусӣ ва пураи функсияи бисёртағйирёбанда; - ҳосилаҳои хусусӣ функсияи бисёртағйирёбанда ва дифференциалӣ онҳо; - ҳосилаи функсияи ноошкор; - ҳосилаи функсияи мураккаб, ҳосилаи роста; - Экстремуми функсияи бисёртағйирёбанда. Муодилаҳои дифференциалӣ - мафҳумҳои асосии муодилаҳои дифференциалӣ; - муодилаи дифференсиалии якҷинсаи хаттӣ; - муодилаҳои дифференсиалии тартиби як ва ду; - муодилаҳои дифференсиалии якҷинса ва ғайриякҷинсаи тартиби олӣ; - системаи муодилаҳои дифференциалӣ. Қаторҳои ададӣ ва функционалӣ - қаторҳои ададӣ, наздикшавии қатори ададӣ ва нишонҳои наздикшавӣ ; - қатори аломатбадал ва шартҳои наздикшавии он; - қатори функционалӣ ва соҳаи наздикшавии он; - татбиқи қаторҳои функционалӣ дар амалия. Муодилаҳои физикӣ математикӣ - мафҳумҳои асосии муодилаҳои дифференциалӣ бо ҳосилаҳои хусусӣ; - муодилаҳои намуди гиперболикӣ ва ҳалли онҳо; - муодилаҳои намуди параболикӣ ва ҳалли онҳо; - муодилаҳои намуди эллиптикӣ ва ҳалли онҳо.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникий фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, стендҳои лабораторӣ.
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

таълими фан	
-------------	--

2.1.2. Назарияи иқтисодӣ

Тавсифи мухтасари фан	Назарияи иқтисодӣ – ин илми ҷамъиятест, ки барои сарфакорона истифода бурдани захираҳои маъдуди иқтисодӣ дар шароити номаъдуд будани талаботи одамон меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- эъсос ва дарки раванҷҳои иқтисодӣ дар асоси ба вуҷуд омадани ҷодисаҳои иқтисодӣ, сатҳу дараҷаи эъсос, густариш ва инкишофи он, мустақиман ба сатҳ ва дараҷаи рушди истеъсолоти ҷомеаи вобаста мебошад. Маъз, зинаҳои рушди иқтисод, шӯъсутун ва омилҳои муайянкунандаи сатҳи эъсос ва дарки ҷодисаву ҷараёнҳои иқтисодӣ мегарданд. • омӯзиши раванҷҳои иқтисодӣ дар асоси методологияи назарияи иқтисодӣ; • таълили факту рақамҳои ва муайяннамоии ҷаҳолияти дурнамои субъектҳои ҳоҷагидорӣ мебошад. Ёаёти иқтисодӣ ҷамчун ҷамъи беъадду канори ҷодиса ва ҷараёнҳои иқтисодии ҷудогонаю пароканда ва дар асоси қонуну қонуниятҳои ғайринизомии танзимшаванда қарор мегирад. Аз ин рӯ восита ё худ фишанге зарур аст, ки ҷаҳолияти ҳарҷу марҷ (бесару сомон) бо ёрии он ҷисобу китоб ва танзим қарда шуда, ба ягон мақсад равона қарда шавад
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ қардааст, бояд: Донад: - мақсад ва моҷияти макроиқтисодро аз худ намояд; - нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ ва низомии ҳисоби миллиро аз худ намояд; - рушди иқтисодӣ ва зарурати маблағгузорию аз худ намояд; - нишондиҳандаҳои мувозинатӣ ва номувозинатии макроиқтисодиро аз худ намояд; - низомии пулию қарзии давлатро аз худ намояд; - низомии молиявӣ ва буҷети давлатро аз худ намояд; - сарчашмаҳои даромади аҳоли, сатҳи зиндагӣ ва қамбизоатию аз худ намояд;м - масъалаҳои муҷими иқтисодиёти ҷаҳонро аз худ намояд. - низомии асҷорӣ ва қурби асҷорро аз худ намояд; Тавонад: - мақсадҳои иқтисоди миллиро шарҳ дода тавонад; - усулҳои ҳисоби нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ ва низомии ҳисоби миллиро баён қарда тавонад; - сарчашмаҳо ва шаклҳои рушди иқтисодиро нишондода тавонад; - бекорӣ, беқурбшавии пул ва бўҷрони иқодиро шарҳ дода тавонад; - низомии бонкӣ ва миқдори пули барои муомилот зарурро таҳлил қарда тавонад; - қасри буља, низомии андоз, ва сиёсати фискалии давлатро шарҳ дода тавонад ; - нишондиҳандаҳои сатҳи зиндагӣ ва сиёсати илтимоеи давлатро аниқ қарда тавонад; - бозори ҷаҳонӣ, ҳамгироеи байналхалқии иқтисодӣ ва муҳольирати меҳнатиро шарҳ дода тавонад. - қонуниятҳои бавуҷудоеи асҷор ва муносибатҳои асҷориро баён қарда тавонад. Аз худ намояд: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ қарданро.
Номгӯи боб/ мавзӯҳои фан	-Назарияи Макроиқтисод. Мақсад ва воситаҳои сиёсати макроиқтисодӣ -Назарияи истеъмол, пасандоз ва маблағгузорӣ -Назарияи мувозинати макроиқтисодӣ -Рушди иқтисодӣ – натиҷаи ҷаҳолияти иқтисоди милли -Инкишофи даврагии иқтисодӣ -Сабабҳо, оқибатҳо ва шаклҳои бўҷронҳои иқтисодӣ -Назарияи шӯғли аҳоли ва бекорӣ -Низомии пулию қарз -Таваррум ва чораҳои зидди он -Низомии қарзию бонкии муосир -Низомии молиявӣ ва сиёсати молиявии ҷомеа -Сиёсати фискалии давлат. Андоз ва низомии андозситонӣ -Маҷмӯи даромадҳои аҳоли -Сиёсати илтимоеи давлат ва самтҳои асосии он -Масъалаҳои назариявии иқтисоди ҷаҳонӣ

	-Низоми асёри молиявии байналхалқӣ
Васонти таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи низоми таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.3. Иқтисоди ҷаҳон

Тавсифи мухтасари фан	Иқтисоди ҷаҳон - қисми таркибии фанҳои фароғии соҳаи иқтисодиёти ҷаҳон буда, ки иқтисодиёти ҷаҳонини маҷмуи ҳаҷмҳои ба ҳам вобаста ва ба ҳам алоқаманди давлатҳои ҷаҳон мебошад, ки аз руи қонуниятҳои объективии иқтисодиёти бозори тараққи мекунад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, амалӣ, қисми мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Саломатӣ, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни маҷмуи таълиқи бод ёбанд	-қобилияти ошкор намудани таълиқи асосӣ дар тараққиёти иқтисодиёти ҷаҳонӣ ва дар сатҳи муносибатҳои байналмиллалӣ иқтисодӣ, қобилияти таълиқи ва пешгӯии қардани муаммоҳои ҷаҳонии иқтисоди ҷаҳон ва иқтисоди минтақаҳои алоҳидаи ҷаҳон; - қобилияти таълиқи маҷмуи Тоҷикистон дар низоми иқтисодиёти ҷаҳон ва дурнамои ҷамъияти байналмиллалӣ Тоҷикистон бо мамлакатҳои хориҷӣ дур ва наздик;
Натиҷаҳои таълиқи, ки аз таълиқи фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни маҷмуи аз худ қардаст, бояд: Донад: - маҷмуи маҷмуи асосии фанни иқтисодиёти ҷаҳонӣ ва муносибатҳои иқтисодии байналхалқиро аз худ қарда бошад; - асосҳои пайдоиш, таълиқи ва қонуниятҳои асосии иқтисодиёти ҷаҳониро донад; - маҷмуи давлатҳои ҷаҳонро дар инкишофи иқтисодиёти ҷаҳонии муосир пурра баҳогузори намояд; - маҷмуи амалӣ қардани қонуниятҳои иқтисодиёти ҷаҳониро қардани қард қарда тавонад; - таълиқи истифодаи асдор, қарзи байналхалқӣ, роҳҳои самарабахш истифода қардани ҷамъияти аз худ қарда бошад; - дар бораи қонунии низоми миллии ҳаҷмҳои давлатҳои ҷаҳон, маҷмуи ҷаҳонӣ, иқтисодҳои иқтисодии давлатҳои ва ғайра маълумоти қардани дошта бошад. Тавонад: -маҷмуи маҷмуи асосӣ маҷмуи пайдоиш ва инкишофи иқтисодиёти ҷаҳониро шарҳ дода тавонад; - асосҳои таълиқи ва қонуниятҳои асосии иқтисодиёти ҷаҳониро муайян қарда тавонад; - маҷмуи иқтисодиёти қардани устувор ва иқтисодиёти рӯ ба инкишофи давлатҳои ҷаҳониро баён қарда тавонад; - таълиқи таълиқи маҷмуи иқтисодиёти давлатҳои шарҳ дода тавонад; - дар бораи қонунии қардани интеграқсии ва аҷамияти иқтисодии таълиқи онҳо дар шарҳи муосир; маҷмуи муосир иқтисодиёти ҷаҳонӣ ва қардани маҷмуи мухтасари онҳо маълумот дода тавонад; - маҷмуи имрӯза ва дурнамои Тоҷикистонро дар иқтисодиёти ҷаҳонӣ ва МИБ шарҳ дода тавонад; - маҷмуи маҷмуи глобалӣ ва роҳҳои қардани наҷмуи онҳо аз бар қарда бошад. Маҷмуи пайдо намояд: - оид ба шарҳи маҷмуи асосҳои қардани ва истилоҳоте, ки маҷмуи ва маҷмуи қардани соҳаи иқтисоди ҷаҳониро тавсиф мекунад; - маҷмуи қардани додани ҳисобҳо оид ба маҷмуи натиҷаҳои таълиқи муносибатҳои иқтисодии байналхалқӣ ба ҳаҷми халқ.
Номҳои бод/маҷмуи фан	Иқтисодиёти ҷаҳон қардани система Тақсими байналмиллалӣ маҷмуи Қардани соҳаи иқтисодиёти ҷаҳонии муосир Муносибатҳои иқтисодии байналмиллалӣ ва қардани он Таълиқи байналхалқӣ дар системаи МИБ Қардани байналхалқии қардани қардани Иқтисодиёти маҷмуи Аврупо

	Ўрақати байналхалқии технологияњо Муносибатҳои байналхалқии ҳисобию асњорӣ ва қарзӣ Интеграцияи байналхалқии иқтисодӣ Иқтисодиёти рушди устувор Иқтисодиёти ИМА
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, стендҳои озмоишӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.4. Молия ва қарз

Тавсифи мухтасари фан	Молия ва қарз - ин соҳаи илми иқтисодӣ буда, маълуми донишноии назариявӣ ва амалиро дар соҳаи молияи давлатӣ ва маҳаллӣ, фаъолиятбарии бонкӣ ва суғуратвӣ, муомилоти пулӣ, менеҷменти молиявӣ, бозори коғазҳои киматнок, андоз ва андозбандӣ ифода мекунад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир аст, ки омӯзиш ва таълили даромад ва хароҷоти буҷети давлатиро ба ҷо оварда тавонад; - қодир аст, ки дониш ва наовариҳои амалии зарурии гирифтаре барои қарз бахши асосӣ ва раёсатҳои дар маҳал будаи ташкилотҳои метавонанд истифода баранд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ қардааст, бояд: Донад: - молияи, хусусият ва вазифаҳои молия ва фаъолияти ташкилотҳои молиявӣ; - мақсадҳои ва концепсияи молия; - асосҳои назариявии молия ва назорат, дар асоси онҳо мустақилона банизомдарории мақсад, объект, муштари, амсила ва усулҳои молия ва назорати соҳаҳои фаъолияти субъекти хољагидорӣ; - маҷмӯи молия дар низомии назорат; - асосҳои фарқкунандаи молия аз дигар шаклҳои назорати молиявӣ; - оиди зарурати молия ва тадбири амалии натиҷаҳои он; - хусусияти танзими меъёри фаъолияти ташкилотҳои буҷетӣ; - масоили, ки раванд ва ҷараёни санҷиши объект ҳаллу фасл менамоянд ва ташаккули иттилоот барои қабули қарори идорақунӣ; тартиби ӯзлаштикунонии санҷиши молиявӣ ва натиҷаҳои он. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои нави таҳқиқот, инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишно ва малакаи нави; – қобилияти таълил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун иттилоот барои гузаронидани ҳисобкунонии иқтисодӣ; – қобилияти мустақилона оморасозии супориш ва қарорди лоиҳаи қарорҳои бо назардошти омили номуайяӣ; – қарорди ӯзлаштиҳои меъерӣ ва методии дахлдор, инчунин пешниҳоди ва ҷорабиниҳои оиди амаласозии лоиҳаҳо ва барномаҳо; – оморасозии ҳулосаҳои таълилі аз рӯи натиҷаҳои омӯзиш, таълил ва баъодинии санҷиш ва назорат; – мувофиқсозии методикаи молия бо баъисобгирии муносибӣ ва менеҷменти молиявӣ; ташаккули иттилоот бо мақсади қабули қарори идорақунӣ. Аз худ намояд: – маҳакҳои ва усулҳои интиҳоби қарорҳои молиявӣ-иқтисодӣ, инструментҳои амаласозии онҳо; – инструментҳои ташаккул ва баъодинии вариантҳои қарорҳои молиявӣ-иқтисодӣ, инструментҳои амаласозии онҳо; – инструментҳои молия – дар ҷараёни оморасозии иттилоот барои ситифодабарандагон;

	– консепсияҳои асосии назорати дохилӣ ва алоқамандии он бо молияи беруна; – методологияи молия дар соҳаи идоракунии фаъолияти корхона; оиди методикаҳои гуногуни молия.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Асосҳои назариявии омӯзиши фанни моли. Асосҳои сиёсати молиявӣ Низомии молиявӣ ва унсурҳои таркибии он Буҷети давлатӣ Сохтори низомии буҷетӣ Раванди буҷет Даромади буҷети давлатӣ Хароҷоти буҷети давлатӣ Молияи фондҳои мақсадноки давлатӣ Молият ва унсурҳои таркибии суғурта Молияи корхонаҳои дар системаи молиявии мамлакат Назорати молиявӣ Қарзи давлатӣ Муносибатҳои байналхалқии молиявӣ, қарзӣ ва асъорӣ Бозори қоғазҳои қиматнок ва тараққиёти он Назарияи молияи иқтиодчиёни хориҷӣ, ғарб, Руссия ва Ёумъурии Тоҷикистон
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.5. Иқтисоди КАС

Тавсифи мухтасари фан	Иқтисоди КАС – илмест, ки омӯзиши ташкили оқилонаи омӯхтани шаклҳои гуногуни моликиятдорӣ ва шаклҳои мухталифи хољагидорӣ, равандҳои самтҳои асосии сиёсати аграрӣ дар шароити гузариш ба иқтисоди бозорӣ, усулҳои идоракунии дар низомии комплекси агросаноатӣ, бо маводи озӯқа таъмин намудани талаботи аҳоли, ташаккули тафақури соҳибкорӣ ва молиявиро қарзӣ.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	– қобилияти мустақилона анҷом додани фаъолияти тадқиқотӣ дар соҳаи дахлдори касбӣ бо истифода аз усулҳои муосири тадқиқотӣ ва технологияҳои иттилоотӣ; – дар асоси усулҳои фундаменталии таҳлили иқтисодӣ дар соҳаи иқтисодиёти хољагии кишроқ ба анҷом расонидани тадқиқоти амалии иқтисодӣ; – қобилияти тақмил додани усулҳои идоракунии ва танзими давлатии бозорҳои кишоварзӣ ва захираҳо, соҳаҳо ва гурӯҳҳои субъектҳои бозор.

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиљаи омӯзиши фан донишљӯ бояд: Донад: – мазмун, моњият, хусусият ва вазифањои фанни иќтисоди аграрї ва КАС; – мафњум, моњият ва хусусиятњои фарќкунандаи иќтисоди аграрї; – асосњои назариявї ва њуќуќии пайдоиши шаклњои гуногуни хољагидорї дар кишоварзї; – мавќеи фан дар низоми илмњои иќтисодї; – зарурияти наздикшавї ва омезиши соњањои саноат бо корхонањои кишоварзї; – самти фаъолияти корхонањои агросаноатї ва љињатњои фарќкунандаи онњо аз дигар созмонњои њамгирошуда; – ташкили истењсолоти саноатї дар њайати корхонањои агросаноатї ва таъмини онњо бо ашѓи хом барои коркард; – таљрибаи љањонии ташкилу фаъолияти корхонаву хољагиињои њамгироишудаи агросаноатї. Тавонад: – барои тайёри ба дарсњои лексионї њар як донишљӯ бояд пешакї бо истилоњњои асосии мавзў џинос шавад; – барои тайёри ба дарсњои семинарињо њар як донишљӯ бояд мавзўњои лексиониро азхуд намояд ва адабиёти иловагї хонад; – барои тайёри ба корњои мустаќилона њар як донишљӯ бояд аз муаллим супоришњои инфиродї гирад ва корњои мустаќилона бояд дар 16 њафтаи семестр тайёр бошад; – бањои љамъбасти бояд дар асоси корњои лексионї, семинарињо ва мустаќилона ба донишљўён гузошта шавад. Дар амал татбиќ карда тавонад: – муайяннамоии наќши фаъолияти хољагиињои кишоварзї ва љараёнињои њамгирої дар иќтисодиёти кишоварзї; – њисобкунии дарљаи даромаднокиї, њосилнокии мењнат ва дигар нишондињандањои иќтисодии корхонањои агросаноатї; оид ба ќонунњо, санадњои меъерии њуќуќї ва ќарорњои соњаи иброи назар карда тавонад.
Номгўи боб/мавзўњои фан	Предмет, усулњои омӯзиш ва вазифањои фанни иќтисодиёти кишоварзї Комплекси агросаноатї ва сохтори он Љойгиркунонї, махсустардонї, кооператсия ва интегратсия дар кишоварзї Амнияти озукаворї омили расидан ба рушди босуботи иќтисодї Интенсификатсияи истењсолоти кишоварзї Самаранокии иќтисодии истифодаи фондњои асосии истењсолот дар кишоварзї Омилњои ба самараконии иќтисодии истифодаи фондњои асосии истењсолоти кишоварзї таъсирбахш Захирањои модди-техникии кишоварзї Идоракуни ва танзими давлатии иќтисодиёти комплекси агросаноатї Самаранокии иќтисодии истифодаи захирањои замини кишоварзї Сармоягузорињо ва маблаѓгузорињои асосї дар кишоварзї Роњњои асосии баландбардории самаранокии иќтисодии сармоягузорињо дар кишоварзї Самаранокии иќтисодии истењсолоти кишоварзї Самтњо ва роњњои баландбардории самаранокии иќтисодии истењсолот дар кишоварзї Усулњои танзими давлатии истењсолоти агросаноатї Самтњои асосии танзими давлатї дар системаи КАС
Васоити таълимиї ва таъминоти техникии фан	Компютери фарди, проектор, тахтаи электронї
Шаклҳои назорати чорї	Супоришњои тестї, сухбати инфиродї, Ҳалли мисолу масъалањо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестї компютери)

2.1.6. Иќтисоди корхонањо

Тавсифи мухтасари фан	Иќтисоди корхонањо – соњаи илми иќтисодиёт буда, системаи донишхое, ки ба чараёни тахия ва кабули ќарорҳои иќтисодї дар рафти фаъолияти корхона алокаманданд, дар назар дорад.
Намуди машѓулиятњо	лексионї, амалї, кори мустаќилонаи донишљў бо роњбарии омўзгор

Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	қобилияти истифода бурдани муқаррарот ва усулҳои асосӣ илмҳои иҷтимоӣ, гуманитарӣ ва иқтисодӣ дар ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ ва касбӣ, қобилияти таҳлили мушкilot ва равандҳои муҳими иҷтимоӣ, қобилияти истифода бурдани ҳуҷҷатҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар фаъолияти худ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: – асосҳои танзими давлатии фаъолияти корхонаҳо дар Тоҷикистон; – маҷмӯи воситаҳо, қонунҳо ва қоидаҳои хољагидорӣ; – усулҳо, қоидаҳо ва шартҳои ташкили самараноки истеҳсолот; – усулҳо ва воситаҳои ташкили қори хоҷагидорӣ ва тиҷоратӣ дар корхона дар Тоҷикистон ва берун аз кишвар; – усулҳои танзими иқтисодии истеҳсолот мувофиқи талаботи бозорҳои фурӯши маҳсулот ва бозорҳои таъмини корхона бо қисмҳои истеҳсолӣ. Тавонад: – муъяни мафҳумҳо ва категорияҳои асосии иқтисодиро дуруст дарк кунанд; муайян ва тасниф карда тавонистан; – аз руи масъалаҳои фаъолияти хољагӣ тильоратии ташкилот (корхона) мустақилона қарор қабул намояд; – дар асоси принципно, қоидаҳо ва усулҳои прогрессивии ташкили фаъолияти хољагӣ мустақилона қарорҳои оптималӣ қабул кунанд. Аз худ намояд: – малакаи таҳлилнамояро; – малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; – малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Корхона дар низомии иқтисоди бозоргонӣ Шаклҳои ташкилӣ-ҳуқуқии корхона Ташаккули стратегияи инкишофи корхона Фондҳои асосӣ ва иқтисодии истеҳсолии корхона Фондҳои гардон ва воситаҳои гардони корхона Қадрҳо, ӯсилнокии меҳнат ва музди қор дар корхона Корхона ҳамчун объекти бозоршиносӣ Банакшагирии фаъолияти истеҳсолӣ ва хољагидорӣ корхона Арзиши аслии маҳсулот Нарх ва сиёсати нархгузорӣ дар корхона Фаъолияти иқтисодии берунмарзии корхонаҳо Навовариҳо ва самаранокии истифодаи онҳо дар корхона Ташаккули натиҷаҳои ниҳонии фаъолияти хољагидорӣ корхона Молияи корхона
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати қорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳонии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ қомпютерӣ)

2.1.7. Иқтисоди миллӣ

Тавсифи мухтасари фан	Иқтисоди миллӣ - ин илмест, ки таъқиқи асосҳои назариявӣ, методологӣ ва методҳои идорақунии тараққиёти соҳаҳои иқтисодиёти миллӣ дар шароити тағйиротҳои (ислоҳоти иқтисоди)-е, ки дар мамлакат гузаронида мешавад, дар назар дошта шудааст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои қустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзебии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомотҳои идораи давлатӣ ва маҳаллӣ, ошқор ва таҳлил намудани ҳавфҳои бозорӣ ва инчунин таҳлил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз

	нигоњи татбиқи сиёсати умумииктисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - мазмун, моҳияти иқтисоди миллиро донад; - хусусиятҳои ва қонуниятҳои инкишофи иқтисоди миллиро донад; - нишондиҳандаҳои асосии арзёбии фаъолияти субъектҳои иқтисоди миллиро донад; - арзёбии ҳолати истифодабарии иқтисодҳои миллиро аз худ карда бошад; - асосҳои рақобатпазирӣ иқтисоди милли ва рейтингҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар рақобатбандии байналмиллалӣ рақобатпазирӣ аз худ карда бошад. Тавонад: - қобилияти аз худ намудани мустақилонаи усулҳои нави таъқиқот, инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; - қобилияти мустақилона аз худ намудани дар амал истифода намудани донишҳои малакаҳои нави; - қобилияти таълил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун оид ба ҳолати иқтисодӣ-иҷтимоии Тоҷикистонро дошта бошад; - қобилияти мустақилона омодакунии супоришҳои вобаста ба масоили нишондиҳандаҳои арзёбии иқтисоди милли; Аз худ намоёнд: - малакаи қамъбаст ва баҳодиҳии натиҷаҳо, ки дар омӯзиш ва таълили низомии ҳамагон халқ ба даст оварда шудаанд; - маъорати муайян намудани самтҳои стратегияи тараққиёти ҳамагон халқи алоҳида; - таъини маводи таълилӣ барои арзёбии барномаҳои рушди иҷтимоӣ иқтисодӣ ва қабули қарорҳои дар сатҳи макро; - маъорати таълили донишҳои иқтисодӣ дар ҷараёни таълим
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Муқаддимаи фан. Мафҳум, моҳият ва шарҳи иқтисод. Тавсифи ҳислатҳои иқтисоди милли Назари пайдоиши иқтисоди милли ҳамчун илм ва нақши мактабҳои илмӣ дар ташаккули он Иқтисоди милли - ҳамчун илми алоҳидаи иқтисодӣ. Иқтисоди милли, предмет ва усулҳои омӯзиши он, мақсад ва вазифаҳои фан Таркиб ва сохтори соҳавии иқтисоди милли Ташаккули иқтисодии миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон Нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ ва тавсифи онҳо Рушди иқтисодӣ ва нақши он дар иқтисоди милли Инфрасохтори иқтисоди милли Ташкили идоракунии иқтисоди милли Комплексҳои минтақавии ҳолагидорӣ дар низомии иқтисоди милли Рушди устувори иқтисодӣ ва самтҳои асосии амалигардонии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Сиёсати илмӣ инноватсионӣ ва нақши он дар рушди иқтисоди милли Таъмини амнияти озуқаворӣ ва рушди иқтисоди милли Таъмини беҳатарии обҳои энергетикӣ - самти муҳими рушди устувори иқтисоди милли Иқтисоди сабз ва самтҳои амалигардонии он дар соҳаҳои иқтисоди милли Низомии танзими давлатии иқтисоди милли Комплекси агросаноатӣ ва нақши он дар иқтисоди милли Маълуми иқтисодӣ ва нақши онҳо дар рушди иқтисоди милли Ояндабинӣ ва банақшагирии тараққиёти иқтисоди милли Моделҳои рушди иқтисоди миллии кишварҳои тараққиқарда ва рӯ ба тараққи
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати қорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбаҳои инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо
Шакли арзебии натиҷаҳои таълими фан	Кори курсӣ, имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.8. Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ

Тавсифи мухтасари фан	Идоракунии давлатӣ - фанни таълимии илми идоракунии ва иқтисодиёт буда, заминаи омӯзиши фанҳои дигари иқтисодӣ мебошад. Омӯзиши фанни мазкур барои азхуд намудани донишҳои илмӣ умуминазариявӣ оид ба иқтисодиёт ва идоракунии давлатӣ дар иртибот бо равандҳои нави инкишофи низомии идоракунии давлатӣ, баланд
------------------------------	---

	бардоштани сатъи шуури сиёсӣ, шуур ва фаръанги ӯқуқи иқтисодӣ, тарбияи ахлоқии онҳо, омода намудани кадрҳои баландихтисоси иқтисодиёт ва идоракунии аъамияти муъим дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- баланд бардоштани сатъи шуур ва маърифати илмии донишљӯён тавасути омузиши фанни идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ; - сабақ омӯхтан аз таърибаи давлатдорие кишвари хеш, доништан ва риоя кардани конунгузорие кишвари хеш ва ғ; - кушода додани мазмуни идоракунии давлатӣ ва махаллӣ омӯзиш ва азхудкунии усулҳои асосии идораи давлатии иқтисодиёт, ташаккул ва инкишофи низомии маълумотҳо онди идоракунии давлатӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиљаи омӯзиши фан донишљӯ бояд: Донад: – мазмун, маъият, хусусият ва вазифаҳои фанни идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ; – мафъум, нишонаҳо ва хусусиятҳои давлат; – асосҳои назариявии пайдоиши давлат ва иқтисоди миллӣ; – мавқеи фанни идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ дар низомии илмҳои иқтисодӣ; – мафъум, маъият ва нишонаҳои идоракунии давлатӣ; – онди зарурати дарки меъерҳои идоракунии иқтисодӣ ва дар амал татбиқ намудани онҳо; – шаклҳои давлатдорӣ ва хусусиятҳои фарқкунандаи онҳо; – дарки дурусти муносибатҳои иқтисодӣ ва фактҳои бавуљудонии онҳо. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои нави таъқиқот, инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишҳои ва малакаҳои нав; – қобилияти таълил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун онд ба дарки падидаҳои идоракунии давлатии соњаҳои иқтисодӣ-илтимоӣ; – қобилияти мустақилона оморасозии супоришҳои вобаста ба масоили иқтисодӣ ва идоракунии давлатӣ; – коркарди нуљъатҳои меъерӣ ва методии дахлдор, инчунин пешниҳодҳои ва чорабиниҳои онди амалишавӣ ва татбиқи санаҳои меъерии ӯқуқӣ. Дар амал татбиқ карда тавонад: – машваратҳои ӯқуқӣ ва иқтисодӣ дињад; – меъерҳои нуљъатгузорино дар амал татбиқ намояд; – онд ба қонунҳои ва санаҳои меъерии самти иқтисодӣ андешањояшро иброз карда тавонад;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Асосҳои методологии омӯзиши илми идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Асосҳои илмии низомии идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Соҳтори мақомотҳои ӯқимияти давлатӣ Нақши шояҳои ӯқимият дар идоракунии давлатӣ Сиёсати идоракунии минтақавии давлатӣ Амалкард ва ташаккулёбии сисёсати идоракунии давлатӣ Идоракунии давлатии соњаҳои иқтисодиёт ва механизмҳои танзими он Сиёсати илтимое дар низомии идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Нақши технологияҳои иттилоотӣ ва инноватсияҳои дар низомии идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Ташаккулёбии ӯкумати электронӣ ва истифодаи он дар низомии идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Таърибаи идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ дар мамлакатҳои хориља Хизмати давлатӣ дар низомии идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Самаранокии идоракунии давлатӣ ва маъаллӣ Асосҳои назариявии мақомоти худидоракунии маъаллӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи низоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компьютерӣ)

2.1.9. Системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт

Тавсифи мухтасари фан	Системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт - омӯзиши фанни системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт чун қисми ҷудонашавандаи раванди таъсилоти олии касбии технология ва низомии иттилоотӣ дар иқтисодиёт аҳамияти муҳими илмӣ, иқтисодӣ, иттилоотӣ ва амалӣ дорад. Омӯзиши ин фанни илмӣ таълимӣ барои азхуд намудани донишҳои илмӣ умуминазариявӣ оид ба системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт бо равандҳои нави инкишофи технологияҳои иттилоотии муосир, баланд бардоштани сатҳи истифодабарии иттилоот ва технологияҳои иттилоотии коммуникатсионӣ, таъмини беҳатарии иттилоотӣ, санҷати истифодабарии технологияи иттилоотии муосир аҳамияти муҳим дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- таълил намудани ташаккул ва инкишофи технологияҳои иттилоотии муосир; - истифодаи самараноки захираҳои иттилоотӣ дар равандҳои идоракунии ва ғ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: – мазмун, маъно, хусусият ва вазифаҳои фанни системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт; – мафҳум ва хусусиятҳои иттилоот; – таъминоти иттилоотии системаҳои иттилоотии иқтисодӣ; – азхудкунии вазифаҳои таъминоти иттилоотӣ; – мафҳум, маъно, системаи ӯзлаҳои ва намудҳои ӯзла; – оиди зарурати дарки меъёрҳои иттилоот ва дар амал татбиқ намудани онҳо; – намудҳои системаҳои иттилоотӣ ва хусусиятҳои фарқкунандаи онҳо; – дарки дурусти муносибатҳои иқтисодии иттилоотӣ ва барномавии технологӣ онҳо. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои истифодаи технологияи иттилоотӣ, барномавии коммуникатсионӣ инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудани ва дар амал истифода намудани донишҳои ва малакаҳои нави иттилоотӣ; – қобилияти таълил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун оид ба дарки технологияи иттилоотии коммуникатсионӣ; – қобилияти мустақилона омодакунии супоришҳои вобаста ба масоили раванди барномаҳои амалиявии системавӣ; – коркарди ӯзлаҳои массивҳои иттилоотӣ, фонди дохилимошинии иттилоот ва барномаҳои ташкили фонди иттилоотӣ, инчунин пешниҳоди ва коркарди системаи ӯзлаҳои. Дар амал татбиқ карда тавонад: – пешниҳод ва коркарди иттилоотӣ диҳад; – санадҳои иттилоотиро дар амал татбиқ намояд; – оид ба қонунҳои ва санадҳои меъёрии иттилоотӣ андешаҳои ҷида ибтидоӣ карда тавонад;
Номҳои боб/мавзӯҳои фан	Идоракунии - ҳамчун раванди иқтисодӣ Системаи иттилоотии иқтисодӣ- асоси компютерикунонии равандҳои иқтисодӣ Иттилоотии иқтисодӣ ва тавсифи он Асосҳои техникаи бунёдкунии системаҳои иттилоотии иқтисодӣ Таъминоти иттилоотии системаҳои иттилоотии иқтисодӣ Таъминоти барномавии системаҳои иттилоотии иқтисодӣ Раванди технологияи системаҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт Технологияи коркарди иттилоотии иқтисодӣ дар марказҳои коркард Технологияи коркарди тақсимоноии иттилоотии иқтисодӣ Ташкили равандҳои иттилоотӣ дар шароити технологияҳои диалогӣ тилборати электронӣ Нақши системаи иттилоотӣ дар иқтисодӣ бозоргонӣ Усулҳои нави сохтани системаҳои ва технологияҳои иттилоотӣ Истифодабарии технологияи нави иттилоотӣ дар системаи андоз ва андозбандӣ Таъминоти иттилоотӣ дар системаи идоракунии Системаҳои иттилоотии идоракунии корхонаҳои
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.

чорй	
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компьютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

Ихтисоси 1-26 02 02 00–Менельмент

2.2.1. Муқаддимаи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Муқаддимаи ихтисос - ин як соҳаи илми идоракунии буда, маълуми донишнои назариявӣ ва амалиро дар соҳаи идоракунии, пайдоиши илми идоракунии, моҳияти субъект ва объекти идоракунии, нақши менечер дар корхона, қабули қарори идоракунии дар ташкилот, ташаккули сохторҳои идоракунии ва менельменти ташкилотро ифода мекунад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор, кори амалии мустақилонаи донишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азҳуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- баланд бардоштани сатҳи шуур ва маърифати илмии донишљӯён тавасути омузиши фанни идоракунии; - сабақ омӯхтан аз таърибаи идоракунии, доништан ва риоя кардани пайдарҳамии идоракунии ва ғ; - қушода додани мазмуни идоракунии, омӯзиш ва азҳудкунии усулҳои асосии идораи корхонаву ташкилотҳо, ташаккул ва инкишофи низоми маълумотҳо оиди идоракунии корхонаву ташкилотҳо.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: – мазмун, маъният, хусусият ва вазифаҳои фанни идоракунии дар иқтисодиёт; – мафҳум ва хусусиятҳои идоракунии; – таъминоти ахбороти системаҳои идоракунии; – азҳудкунии усул ва вазифаҳои идоракунии; – мафҳум, маънияти системаи нуљъатҳои расмии идоракунии ва гуруҳбандии нуљъат; – оиди зарурати дарки меъёрҳои идоракунии ва дар амал татбиқ намудани онҳо; – намудҳои системаҳои идоракунии ва хусусиятҳои фарқкунандаи онҳо; – дарки дурусти муносибатҳои идоракунии ва барномавию технологияи онҳо. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои идоракунии, барномавию коммуникатсионӣ инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишно ва малакаҳои нави идоракунии; – қобилияти таълил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун оид ба дарки технологияи идоракунии; – қобилияти мустақилона омодаسازی супоришно вобаста ба масоили раванди идоракунии; – коркарди нуљъатҳои идоракунии, фонди дохилӣ ва барномаҳои ташкилӣ, инчунин пешниҳодҳо ва коркарди нуљъатҳои системаи идоракунии. Дар амал татбиқ карда тавонад: – пешниҳод ва коркарди ахбори идоракуниро дињад; – санадҳои вобаста ба идоракуниро дар амал татбиқ намояд; – оид ба қонунҳо ва санадҳои меъёрии идоракунии ташкилот андешањояшро иброз карда тавонад;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум, мазмун ва вазифаҳои идоракунии - муқаддима дар менечменти ҳозиразамон - ташаккул ва инкишофи илми менечмент - таҳлили муқоисавии менечменти Амрико ва Чопон - ташкилот ва муҳити он - қарорҳои идоракунии - мотиватсия - ихтилоф дар менечмент ва роҳҳои ҳалли он - роҳбар ва зердастон - ҳокимият ва роҳбарият
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ

фан	
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан	арзебин ниҳони Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.2. Менелменти навоарӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менелменти навоарӣ - ин як соҳаи илми идоракунии навоариҳо дар рафти фаъолияти корхона алокаманданд, дар назар дорад. Омӯзиши фанни мазкур дар иқтисодиёт чун қисми ҷудонашавандаи раванди таъсилоти олии касбии менелменти ташкилот дар аҳамияти муҳими илмӣ, иқтисодӣ ва амалӣ дорад. Омӯзиши ин фанни илмӣ таълимӣ барои азхуд намудани донишҳои илмӣ умуминазариявӣ оид ба навоариҳо дар иқтисодиёт, бо равандҳои нави инкишофи технологияҳои инноватсионӣ, баланд бардоштани сатҳи истифодабарии инноватсияҳо, таъмини беҳатарии технологӣ, санҷати истифодабарии технологияҳои муосири инноватсионӣ аҳамияти муҳим дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднаомии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- баланд бардоштани сатҳи шуур ва маърифати илмӣ донишљӯён тавасути омӯзиши фанни менелменти инноватсионӣ; - сабақ омӯхтан аз таљрибаи давлатдории кишвари хеш, доништан ва риоя кардани конунгузории кишвари хеш ва ғ; кушода додани мазмуни менелменти инноватсионӣ омӯзиш ва азхудкунии усулҳои асосии идоракунии навоариҳо, ташаккул ва инкишофи низоми маълумотҳо оиди идоракунии навоариҳо.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менелмент, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менелмент, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи менелментро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алокамандии менелментро бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндагони макотиби идоракунии ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менелменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракунии дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менелментро омӯхтан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракунии андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менелментро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндагони мактабҳои менелментро оид ба идоракунии ; - хусусиятгирӣҳои афкори идоракунии вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менелмент; - истифодаи методҳои менелментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менелментро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намоёд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - маъорати таълими донишҳои иқтисодӣ дар ҷараёни таълим
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- фаъолияти инноватсионӣ: моҳият ва мазмуни он - вазифаҳо ва усулҳои менелменти инноватсионӣ - муҳити соҳибкорӣ ва менелменти инноватсионӣ - ташаккули рушди менелменти инноватсионӣ - танзими рушди бозори инноватсияҳо - мавқеи сиёсати инноватсионӣ дар сиёсати иҷтимоӣ иқтисодӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан	арзебин ниҳони Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

таълими фан	
-------------	--

2.2.3. Менеъмент

Тавсифи мухтасари фан	Менеъмент – маҷмӯи донишҳои илмӣ ва таҷрибаи амалӣ буда, хусусияти умумӣ дорад ва соҳаҳои иқтисодӣ, созмондӣ, ҳуқуқ, раваншиносӣ, мантиқ ва ғайраҳо дар бар мегирад. Фанни таълимии мазкур ин як соҳаи илми идоракунии буда, заминаи омӯзиши фанҳои дигари иқтисодӣ мебошад. Омӯзиши фанни мазкур барои азхуд намудани мафҳум ва моҳияти идоракунии, ташаккул ва инкишофи илми мазкур, намояндагони асосии илми менеъмент, нақши менеҷер дар ташкилот, равандҳо оид ба идоракунии ташкилот, ташаккули низоми идоракунии, баланд бардоштани сатҳи мотиватсияи кормандон, ташаккули фарҳанги созмонӣ, тарбияи ахлоқии кормандон, омода намудани кадрҳои баландсавод дар соҳаи идоракунии аъзамияти муъим дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоеи фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- баланд бардоштани сатҳи шуур ва маърифати илмӣ донишљӯён тавасути омӯзиши фанни идоракунии; - сабақ омӯхтан аз таҷрибаи идоракунии, доништан ва риоя кардани пайдарҳамии идоракунии ва ғ; - кушода додани мазмуни идоракунии, омӯзиш ва азхудкунии усулҳои асосии идораи корхонаву ташкилотҳо, ташаккул ва инкишофи низоми маълумотҳо оиди идоракунии корхонаву ташкилотҳо.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менеҷмент, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менеҷмент, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи менеҷментро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менеҷментро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби идоракунии; - ҳаҷиҳои арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менеҷменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракунии дар ҳома муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷментро омӯхтан бо ҷиҳати илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ҳолати афкори идоракунии андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менеҷментро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои менеҷментро оид ба идоракунии; - хусусиятҳои афкори идоракунии вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷмент; - истифодаи методҳои менеҷментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менеҷментро; - дарк намудани масоили муҳими ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - маъорати таълими донишҳои иқтисодӣ дар ҷараёни таълим
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум, мазмун ва вазифаҳои идоракунии - муқаддима дар менеҷменти ҳозиразамон - ташаккул ва инкишофи илми менеҷмент - таҳлили муқоисавии менеҷменти Амрико ва Ҷопон - ташкилот ва муҳити он - қарорҳои идоракунии - мотиватсия - ихтилоф дар менеҷмент ва роҳҳои ҳалли он - роҳбар ва зердастон - ҳокимият ва роҳбарият
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзебии натиҷаи таълими фан	Имтиҳон (шифӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.4. Маркетинг

Тавсифи мухтасари фан	Маркетинг – илми мустақилест, ки барои қонеъ намудани эҳтиёҷот ва талабот ба воситаи мубодила равона гардидааст. Омӯзиши функция, категория, принципҳои маркетинг, равандро ва самтҳои асосии сиёсати молӣ дар шароити гузариш ба иқтисоди бозорӣ, усулҳои тақсимои молӣ дар низоми бозоргонӣ, сиёсати нархгузорӣ, ташкили фаъолияти рекламавӣ, таъмин намудани талаботи аҳоли ба мол, ташаккули тафаккури соҳибдорӣ ва рафтори истеъмолкунандагон ҳадафи асосии фан мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малакаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идораи давлатӣ ва маҳаллӣ, ошкор ва таълил намудани ҳафҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи таъбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши маркетинг, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои маркетинг, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи маркетингро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии маркетингро бо илмҳои иҷтимоӣ карда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намоёндагони маркетинг; - ҳаҷиҳои арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули маркетинги тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҳома муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷментро омӯхтан ба ҷиҳати илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи маркетинг андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои маркетингро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндагони маркетинг; - хусусияти таърихи афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷмент; - истифодаи усулҳои маркетингро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии маркетингро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- заминаҳои иқтисодии пайдоиш ва ташаккули назарияи маркетинг - концепсияҳои асосии идоракунии маркетинг - рушди маркетинг дар Ҷумҳурии Тоҷикистон - муҳити маркетинг - мол ва сиёсати молӣ дар низоми маркетинг - сиёсати нархгузорӣ дар низоми маркетинг - реклама ва фаъолияти рекламавӣ дар низоми маркетинг - ҳадамот дар низоми маркетинг - роҳи тақсимои молӣ - омӯзиши маркетинги байналхалқӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифрӣ, тестӣ-компютерӣ)

2.2.5. Менеҷменти сармоягузорӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менеҷменти сармоягузорӣ - мақсади асосии фан тасаввуроти амиқ пайдо намудан дар бораи моҳият ва аҳамияти фаъолияти сармоягузорӣ ва идоракунии он ба ҳисоб меравад. Мундариҷаи фаъолияти сармоягузорӣ, хусусиятҳои асосии он. Таъаввулоти инкишофи фаъолияти сармоягузорӣ. Нақши фаъолияти сармоягузорӣ дар давраи гузариш. Маъфуми
------------------------------	---

	сармоя ва менельменти сармоягузорӣ. Мафъум, мақсад ва вазифаҳои менельменти сармоягузорӣ. Танзими ҷукуки фаъолияти сармоягузорӣ. Вазифаи менельменти сармоягузорӣ. Сиёсати сармоягузори ЛТ ба соҳаҳои алоҳида.Баъодинӣ ва ояндабинии ҷолибии сармоягузори соҳаҳои иқтисодӣ. Ҷолибии сармоягузори соҳаҳои алоҳидаи иқтисодӣ ЛТ. Баҳои ширкат ва сармоягузорӣ.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ҷобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малакаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - ҷобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идораи давлатӣ ва маҳаллӣ, ошкор ва таълил намудани ҳавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълими, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши фан, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менельменти сармоягузорӣ, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи менельменти сармоягузорӣ аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менельменти сармоягузорӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намоёндагони макотиби идорақунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менельменти тоҷик; - нақши донишҳои идорақуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менельментро омӯхтан бо ҷиҳати илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идорақунӣ андешаи дуруст пайдо қарданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менельментро; - фарқ қардани ақидаҳои намоёндагони мактабҳои менельментро оид ба идорақунӣ; - хусусиятҳои афкори идорақуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менельменти сармоягузорӣ; - истифодаи методҳои менельменти сармоягузорӣ ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менельменти сармоягузорӣ о; - дарк намудани масоили муҳими ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намоёнд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ қарданро.
Номгун боб/ мавзӯҳои фан	- моҳияти иқтисодӣ ва таснифи сармоягузориҳо - функсия ва сиёсати сармоягузорӣ - идорақунии сармоягузориҳои воқеӣ ва намудҳои он - идораи сармояҳои молиявӣ ва шаклҳои он - навоариҳои сармоягузорӣ - сармоягузориҳои ҳориҷӣ ва кумак ба Тоҷикистон - ташаккули сандуқҳои сармоявӣ ва истифодаи онҳо - асосҳои банақшагирии сармоягузорӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифӣ, тестӣ компютерӣ),

2.2.6. Менельменти илтимой

Тавсифи мухтасари фан	Менельменти илтимой - илмест, ки малигардонии технологияи татбиқи кори илтимоиро дар соҳа мухталиф ба инобат мегирад.. Корбарии илтимой: қоида, низом ва ҳадамотҳои махсус. Сифат ва самаранокии менельменти илтимой. Сохтори менельменти илтимой. Тасниф ва қор бо гурӯҳҳои илтимой. Сохтор ва вазифаҳои асосии субъектҳои менельменти илтимой. Усулҳои менельменти илтимой. Намоёнагии усулҳои илтимой – иқтисодӣ. Талабот нисбат ба менельерони соҳаи ҷамъиятшиносӣ. Сифатҳои асосии
------------------------------	--

	менелерон ва роъбарон. Технологияи менелменти илтимой. Усулҳои таълил ва кор бо объекти менелменти илтимой. Таърибаи менелменти илтимойи хорилӣ.
Намуди машғулиятҳо	лексиконӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идораи давлатӣ ва маҳаллӣ, ошкор ва таълил намудани ҳафҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менелменти иҷтимоӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менелменти иҷтимоӣ, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи менелменти иҷтимоӣ аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менелменти иҷтимоӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндоғони макотиби идоракуний ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менелменти тоҷикӣ; - нақши донишҳои идоракунии дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менелментро омӯхтан бо ҷиҳати илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - онд ба ғояи афкори идоракуний андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менелменти иҷтимоӣ; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндоғони мактабҳои менелменти иҷтимоӣ онд ба идоракуний; - хусусиятҳои афкори идоракунии вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менелмент; - истифодаи методҳои менелменти иҷтимоӣ ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менелменти иҷтимоӣ; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намоёнд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- ҷанбаҳои назариявии менелменти иҷтимоӣ - барқароршавӣ ва рушди мактабҳои илмӣ менелменти иҷтимоӣ - шаклҳои асосии объект ва предмети менелменти иҷтимоӣ - сохтор ва вазифаҳои асосии субъектони бахши менелменти иҷтимоӣ - усулҳои менелменти иҷтимоӣ -технологияи менелменти иҷтимоӣ -баҳогузори самаранокии менелменти иҷтимоӣ -моделҳои ҷаҳонии шарикӣ менелменти иҷтимоӣ -сиёсати иҷтимоии давлат ва ташкилот
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.7. Назария ташкилот

Тавсифи мухтасари фан	Назария ташкилот – фанни таҳасусии соҳаи идоракуний буда, оиди пайдоиши ташкилот, аломатҳои ташкилот, элементҳои ташкилот, шаклҳои ташкилот ва сохторҳои идоракунии ташкилот маълумот медиҳад. Инчунин оиди ҷараёнҳои дохилиташкилӣ, мотиватсияи кормандон, низоми коммуникатсионӣ, қонунҳои ташкилот ва тарзи идоракунии ташкилот маводҳо пешниҳод мегардад.
------------------------------	--

Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малакаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идораи давлатӣ ва маҳаллӣ, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши назарияи ташкилот, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои назарияи ташкилот, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи назарияи ташкилотро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии назарияи ташкилотро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби идоракунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менечменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менечментро омӯختан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менечментро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои назарияи ташкилотро оид ба идоракунӣ; - хусусиятҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менечмент; - истифодаи методҳои менечментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии назарияи ташкилотро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- асосҳои назарияи ташкилот. назарияи ташкилот дар системаи илмҳо - ташкилот-ҳамчун система - объект, предмет ва функсияҳои назарияи ташкилот - нақши одам дар ташкилот - ташкилот ва муҳити он - қонунҳои асосӣ ва махсуси ташкилот - асосҳои мотиватсионии идоракунии ташкилот - ихтилоф дар менечмент ва роҳҳои ҳалли он - маданияти ташкилӣ ва намудҳои он - коммуникатсия дар ташкилот - идоракунии ҳайати ташкилот
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан арзебии низоми	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.8. Идоракунии ҷайат

Тавсифи мухтасари фан	Идоракунии ҷайат - ин соҳаи илми мустақил буда, барои таъмини рушди устувор, ташаккули рушди нерӯи инсонии корхона мавқеи бузург дорад ва танҳо мутахассиси аз ҷиҳати касбии таҷрибадор бо тамоми дастаҳои дорони нерӯи тавонманди касбӣ метавонад дар шароити ҷаҳонишавии амиқ иқтисодиву илтимоеӣ ва суръати баланди рушди соҳибдорӣ дар бозори ҷаҳонӣ ба рақобат тобовар бошад. Тавсифи фаъмишҳои «қадри», «ҷайат» ва «захираҳои инсонӣ». Хусусиятҳои фарқунандаи «ҷайат» ва «захираҳои инсонӣ». Моделҳои идоракунии ҷайат.
------------------------------	---

Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малакаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идораи давлатӣ ва маҳаллӣ, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши идоракунии ҳайат, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои идоракунии ҳайат, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи идоракунии ҳайатро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии идоракунии ҳайатро бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндоғони макотиби идоракунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менечменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои идоракунии ҳайатро омӯхтан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои идоракунии ҳайатро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндоғони мактабҳои идоракунии ҳайатро оид ба идоракунӣ; - хусусиятҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи идоракунии ҳайат; - истифодаи методҳои менечментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии идоракунии ҳайатро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- ҳайати ташкилот-назария ва мафҳумҳои асосӣ - мафҳум ва муҳтавои идоракунии ҳайат - намудҳои ҳайати кормандон дар корхонаҳо - консепсияҳои идоракунии ҳайат - асосҳои методологии идоракунии захираҳои инсонӣ - муҳтаво ва принсипҳои захираҳои инсонӣ - идораи захираҳои инсонӣ ва модели он - коркард ва татбиқи сиёсати кадрӣ корхона - менечменти кадрӣ ва хусусиятҳои он - банақшагирии талабот ба ҳайат
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзебии ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.9. Идоракунии ширкат

Тавсифи мухтасари фан	Идоракунии ширкат - илмест, ки дар шароити муносири тезу тундшавии рақобат дар бозори ҷаҳонӣ нақши ширкатро таҳлил менамояд. Қобили қайд аст, ки идоракунии ширкатро ва умуман фаъолият дар бозори ҷаҳонӣ аз хусусиятҳои ба худ хос бархурдор аст. Ин ҳолат тақозо менамояд, ки барои омӯштани ин хусусиятҳо мо бояд доираи васеи муаммоҳои назаривӣ ва амалии фаъолияти як субъекти холагидорро дар бозори ҷаҳонӣ ба таври мукамал таълилу таъзия намоем. Азбаски фаъолият дар
------------------------------	--

	бозорҳои ҷаҳонӣ бо мафъуми ширкат саҳт алоқаманд мебошад, бинобар он омӯзиши фан дар як системаи комил ба мақсад мувофиқтар мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идоракунӣ, ошкор ва таълил намудани ҳавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши идоракунии ширкат, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои идоракунии ширкат, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи идоракунии ширкатро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии идоракунии ширкатро бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намоёндоғони макотиби идоракунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менеҷменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракунӣ дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои идоракунии ширкатро омӯхтан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Таълонад - оид ба ғояи афкори идоракунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менеҷментро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндоғони мактабҳои менеҷментро оид ба идоракунӣ; - хусусиятҳои афкори идоракунӣ вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷмент; - истифодаи методҳои менеҷментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии идоракунии ширкатро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз ҳуд намоад - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум, мазмун ва вазифаҳои идоракунии ширкат - нақши ширкатҳо дар иқтисодиёти ҷумҳурӣ - барномаи фаъолияти ширкат - банақшагирии фаъолияти ширкат - қабули қарорҳои идоракунӣ - мотиватсия дар идоракунии ширкат - ихтилоф дар идоракунии ширкат ва роҳҳои ҳалли он - роҳбар ва зердастон - ҳокимият ва роҳбарият
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан арзёбии низоии	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.10. Коркарди қарорҳои идоракунӣ

Тавсифи мухтасари фан	Коркарди қарорҳои идоракунӣ - омӯзиши фанни мазкур ҷун қисми ҷудонашавандаи раванди таъсилоти олии касбии менеҷменти ташкилот маҳсуб ёфта, аъамияти муъими илмӣ, иқтисодӣ ва амалӣ дорад. Омӯзиши ин фанни таълимӣ оиди табиати қарорҳои идоракунӣ, аломатҳои қарорҳои идоракунӣ, таснифоти қарорҳо, шаклҳои қабули қарор ва ғайра маълумот медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор

Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар ҷаҳолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти ҷаҳолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идоракунии, ошкор ва таълил намудани ҳавфиҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъии макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши коркарди қарорҳои идоракунии, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои коркарди қарорҳои идоракунии, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи коркарди қарорҳои идоракунии аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии коркарди қарорҳои идоракунии бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намоёндагонии макотиби идоракунии ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менеҷменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракунии дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷментро омӯхтан бо ҷиҳати илмӣ-тадқиқотии худ. Таълиф - оид ба ғояи афкори идоракунии андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои коркарди қарорҳои идоракунии; - фарқ қардани ақидаҳои намоёндагонии мактабҳои менеҷментро оид ба идоракунии; - хусусиятҳои афкори идоракунии вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷмент; - истифодаи методҳои менеҷментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таърифи додани мафҳумҳои қалидии коркарди қарорҳои идоракунии; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намоёнд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- ҷанбаҳои назариявии қарорҳои идоракунии - қарор дар сомон - гуногуншаклии масъалаҳои идоракунии - гуногуншаклии намудҳои қарорҳои идоракунии - қарорҳои стратегӣ, тақтиқӣ ва амалиётӣ - нақши менеҷер дар қабул қардани қарор
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзебии ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.11. Менеҷменти стратегӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менеҷменти стратегӣ - ин илми мустақил буда, интиҳоби стратегияро, ки гарави муваффақияти ҷаҳолияти соҳибқори қорхона мебошад ба инобат мегирад. Дар навбати худ менеҷменти стратегӣ ба дурнамои дарозмуддати соҳибқорӣ нигарон аст. Дар ҷунин ҳолат менеҷменти стратегӣ ақидаронии соҳибқори менеҷерони ташкилот, қорхона ва ширкатро тағир медиҳад, инчунин самтҳои инкишофи онро муайян месозад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар ҷаҳолияти касбии худ;

бояд ёбанд	- қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиктисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомотҳои идоракунӣ, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиктисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииктисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менеҷменти стратегӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менеҷменти стратегӣ, марҳилаҳои таърихӣ инкишофи фан, фарқи менеҷменти стратегиро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менеҷменти стратегиро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндагонии макотиби идоракунӣ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менеҷменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷменти стратегиро омӯختан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менеҷментро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндагонии мактабҳои менеҷментро оид ба идоракунӣ; - хусусиятҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷмент; - истифодаи методҳои менеҷментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои қалидии менеҷменти стратегиро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум ва вазифаҳои фанни менеҷменти стратегӣ - таҳаввулотҳои менеҷменти стратегӣ - концепсияҳои муносири менеҷменти стратегӣ - қабули қарор дар менеҷменти стратегӣ - таҳлили иқтисодии стратегияи корхона - ташаккули стратегияи корхона
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзёбии таълими фан	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.12. Менеҷменти истеҳсолӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менеҷменти истеҳсолӣ – ин як соҳаи илми идоракунӣ буда, системаи донишхое, ки ба ҷараёни идоракунии истеҳсолот дар рафти фаъолияти корхона алоқаманданд, дар назар дорад. Омӯзиши фанни мазкур дар иқтисодиёт чун қисми ҷудонашавандаи раванди таъсилоти олии касбии менеҷменти ташкилот буда, аҳамияти муҳими илмӣ, иқтисодӣ ва амалӣ дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиктисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомотҳои идоравӣ, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиктисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииктисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менеҷменти истеҳсолӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менеҷменти истеҳсолӣ, марҳилаҳои таърихӣ инкишофи фан, фарқи менеҷменти истеҳсолиро аз

	дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менеҷментро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намоёндоғони макотиби идорақунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менеҷменти тоҷик; - нақши донишҳои идорақуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷменти истеҳсолиро омӯхтан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Таърифи - оид ба ғояи афкори идорақунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менеҷментро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндоғони мактабҳои менеҷментро оид ба идорақунӣ; - хусусиятҳои афкори идорақуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷмент; - истифодаи методҳои менеҷменти истеҳсолиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таърифи додани мафҳумҳои калидии менеҷментро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намоён - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум ва вазифаҳои фанни менеҷменти истеҳсолӣ - таҳаввулотҳои менеҷменти истеҳсолӣ - концепсияҳои муносири менеҷменти истеҳсолӣ - қабули қарор дар менеҷменти истеҳсолӣ - таҳлили иқтисодии истеҳсоли қорхона - ташаккули стратегияи қорхона
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати қорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.13. Менеҷменти маъмурӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менеҷменти маъмурӣ - ин як соҳаи илми идорақунӣ буда, заминаи омӯзиши фанҳои дигари иқтисодӣ мебошад. Омӯзиши фанни мазкур барои азхуд намудани мафҳум ва моҳияти идорақунии маъмурӣ, ташаккул ва инкишофи илми мазкур, нақши маъмуриятчиӣ дар ташкилот, равандро оид ба идорақунии ташкилот, ташаккули низоми идорақунӣ, баланд бардоштани сатҳи мотиватсияи қормандон , ташаккули фарҳанги созмонӣ , омода намудани кадрҳои баландихтисос дар соҳаи идорақунӣ аъамияти муҳим дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомотиҳои идорақунӣ, ошқор ва таълил намудани ҳавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ қардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менеҷмент, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менеҷменти маъмурӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи менеҷменти маъмуриро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менеҷменти маъмуриро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намоёндоғони макотиби идорақунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менеҷменти тоҷик; - нақши донишҳои идорақуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷментро омӯхтан бо ҷиҳатҳои илмӣ-

	тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракуни андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менечментро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои менечментро оид ба идоракуни; - хусусиятгирҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи фан; - истифодаи методҳои менечментро чихати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менельменти маъмуриро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намоёнд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум,мазмун ва вазифаҳои менельменти маъмури - муқаддима дар менечменти ҳозиразамон - ташаккул ва инкишофи менельменти маъмури - таҳлили муқоисавии менечменти Амрико ва Ҷопон - ташкилот ва муҳити он -қарорҳои идоракуни дар менельменти маъмури -мотиватсия дар менельменти маъмури -ихтилоф дар дар менельменти маъмури ва роҳҳои ҳалли он -роҳбар ва зердастон дар менельменти маъмури -ҳокимият ва роҳбарият дар менельменти маъмури
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан арзёбии низоми	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.14. Менельменти байналхалқӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менельменти байналхалқӣ – илмест,ки дар шароити муносири тезу тундшавии рақобат дар бозори ҷаҳонӣ нақши фанро беш аз беш меафзояд. Кобили қайд аст, ки идоракунии ширкатҳои фаромиллалӣ ва умуман ҷаҳоният дар бозори ҷаҳонӣ аз хусусиятҳои ба худ хос бархурдор аст. Ин ҷолат тақозо менамояд, ки барои омӯштани ин хусусиятҳо мо бояд доираи васеи муаммоҳои назаривӣ ва амалии ҷаҳонияти як субъекти хољагидорро дар бозори ҷаҳонӣ ба таври мукамал таълилу таъзия намоем. Азбаски ҷаҳоният дар бозорҳои ҷаҳонӣ бо мафҳуми бозор саҳт алоқаманд мебошад, бинобар он омӯзиши менельменти байналхалқӣ дар як системаи комил ба мақсад мувофиқтар мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар ҷаҳонияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти ҷаҳониятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомотиҳои идоракуни, ошкор ва таълилу намудани ҳавфҳои бозорӣ ва инчунин таълилу намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менечмент, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менечменти байналхалқӣ, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи менечменти байналхалқиро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менечменти байналхалқ- ро бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби идоракуни ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ,фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менечменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менечментро омӯхтан бо чихатҳои илмӣ-

	тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракуни андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менечменти байналхалқро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои менечментро оид ба идоракуни; - хусусиятгирҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менечмент; - истифодаи методҳои менечментро чиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менечменти байналхалқро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намоёнд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мафҳум, мазмун ва вазифаҳои менечменти байналхалқӣ - муқаддима дар менечменти байналхалқӣ - ташаккул ва инкишофи менечменти байналхалқӣ - ширкат ва муҳити он - қабули қарорҳои идоракуни дар менечменти байналхалқӣ - мотиватсия дар менечменти байналхалқӣ - ихтилоф дар дар менечменти байналхалқӣ ва роҳҳои ҳалли он - ҷаъонишавӣ дар менечменти байналхалқӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

2.2.15. Мудирияти дониш

Тавсифи мухтасари фан	Мудирияти дониш- дар шароити бо шиддат рушд намудани иқтисодиёти инноватсионӣ ё ба ибораи дигар иқтисодиёти дар дониш асосёфта талабот нисбат ба таълиму тадриси фанни “Мудирияти дониш” бо тадриҷ меафзояд. Имрӯзҳо яке аз муҳимтарин масъалаи омодаسازی кадрҳо ва таъмири рушди босуръати иқтисодиёти субъектҳои хоҷагидор, ин таъмин намудани арзиши баланди дониш аст. Дар баробари ин алоқамандгардонии дониш ба амалия, низ шартҳои муҳим аст, ки дар доираи фанни мазкур таълим дода мешаванд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомотиҳои идоракуни, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумииқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши мудирияти дониш, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои мудирияти дониш, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи менечментро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии менечментро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби идоракуни ; - ҷаъонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менечменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менечментро омӯختан бо чиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракуни андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои мудирияти донишро;

	- фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мудирияти дониш оид ба идоракунӣ; - хусусиятириҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи мудирияти дониш; - истифодаи методҳои мудирияти донишро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии мудирияти донишро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намоянд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- мудирияти дониш: моҳият ва аҳамияти он - мудирияти дониш ва инноватсия - дониш дар созмонҳои муосир - маълумотҳои таърихӣ оид ба ташаккули рушди моликияти зеҳнӣ - стратегияи мудирияти дониш дар шароити бавҷудорӣ инноватсия - алоқамандии объектҳои мудирияти дониш
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзёбии таълими фан	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

3. БАҲШИ ФАНҶОИ ИНТИХОБИ

3.1. МОДУЛИ ФАНҶОИ ИНТИХОБИИ БАҲШИ ЗАМИНАВӣ

3.1.1. Этика ва эстетика

Тавсифи мухтасари фан	Этика ва эстетика– фанни таълимии этика ва эстетика (ахлоқ ва зебоишиносӣ) дар нақшаҳои таълимии ихтисосҳои ғайрифалсафӣ мақоми фанни интихобиро касб карда, дар ташаккули донишљӯ ҳамчун мутахассиси баландихтисос мавқеи яке аз фанҳои асосӣ (базавӣ)-ро ишғол намудааст. Ҳангоми тадриси он маълумот дар бораи одоби рафтор, муошират ва зебоӣ, категорияҳои илми ахлоқ ва таълимотҳои ахлоқию зебоишиносии мутафаккирони тоҷикӣ форс пешкаш карда мешаванд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салохиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамани фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	– дар бораи моҳияти этика ва эстетика, предмети омузиши онҳо, мақсаду вазифаҳо, дар бораи категорияҳои асосии ахлоқӣ ва эстетика тасаввурот дошта бошанд; – марҳилаҳои ташаккули ахлоқу эстетикаро донанд; мафҳумҳо ва принсипҳои бунёдие, ки асоси мафҳумҳои ахлоқию эстетикиро ташкил медиҳанд; проблемаҳои марҳалаи ҳозираи инкишофи этика ва эстетика; – дониши гирифтаашро дар ғалли масъалаҳои шахсӣ, касбӣ ва илтимое истифода бурда тавонад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: – баланд бардоштан ва тақмил додани сатҳи маърифати ахлоқӣ ва эстетикӣ донишљӯён; – инкишоф додани донишҳои назарии донишҷӯён оиди амалия ва назарияи ахлоқӣ ва зебоишиносӣ; – омӯзонидани таърихи рушди афкори ахлоқӣ ва эстетикӣ аз аъди қадим то замони муосир; – аз худ намудан ва ба танзим даровардани тарбияи ахлоқии донишљӯён; – инкишоф додани дараҷаи маърифати ахлоқӣ ва дарки зебоинарости донишљӯ. Тавонад: – мазмунҳои ахлоқии намудҳои гуногуни фаъолияти касбии онҳоро муайян намояд; – талаботи ахлоқиро нисбат ба фаъолият дар соҳаҳои гуногун нишон диҳад; – меъёру талаботи одоби расмиро софдилонан риоя намояд; – ба шароити ва омилҳои деформатсияи касбӣ ва ахлоқӣ муқобил гузоштан; Аз худ намоянд: – маҳорати марбут ба иҷрои вазифаи ахлоқӣ ва хизматӣ, бо мушаххасот этикаи касбии коркунон дар фаъолияти гуногун, бо процессҳои муоширати иҷтимоӣ ва кори дастаҷамъӣ. – малақаҳои муоширати байнишахсӣ, усулҳои касбӣ, аз ҷумла

	муоширати тичорӣ. – маҳорати касбӣ ва ҷаҳонбинии васеъ. – маҳорати инъикоси интиқодӣ ва худбаҳодиҳӣ.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Этика ҳамчун илм. Мавзӯи баъси илми ахлоқ Категорияҳои илми ахлоқ Озодӣ ва масъулияти ахлоқии шахс Масоили ахлоқӣ дар фалсафаи Юнони бостон Масоили ахлоқӣ дар афкори фалсафӣ- динӣ ва фарҳангии Ҳинду Чини қадим Таълимоти ахлоқӣ дар Эрони бостон Адҳи Сомӣ (яҳудия, масеъият, ислом) ва масоили ахлоқӣ Таълимотҳои ахлоқии асримиёнагии мутафаккирони форс- тоҷик Пешбиниҳои илмӣ ва мушкилоти ахлоқии асри XX- XXI. Намудҳои нунара Образи бадеӣ шакли тафаккури бадеӣ Баррасии масоили эстетикӣ дар адабиёт ва санъати асрҳои XX - XXI
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

3.1.2. Мудофияи шаҳрвандӣ

Тавсифи мухтасари фан	Мудофияи шаҳрвандӣ – илмест, ки ба донишҷӯён санадҳои меъёрӣ-нуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳолатҳои ғавқулдда ва мудофияи граждани, асосҳои ташкили ҷорабиниҳои ғифзи аҳоли аз ҳолатҳои ғавқулддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ, ҳолатҳои ғавқулддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ, ки дар ғудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон имкони рӯҳ доданро доранд, офатҳои табиӣ ва ғифзи аҳоли аз онҳо (заминларза, сел, ярҷ, тармафароӣ ва обҳезӣ, маълумоти умумӣ оид ба моддаҳои саҳтгаъсири заъролудкунанда ва истифодаи онҳо дар иншоотҳои иқтисодӣ ва ҳатарҳои нав вобаста ба амалҳои террористиро меомӯзонад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ташкил ва идоракунии қувва ва воситаҳои пешгирӣ ва рағби ҳолатҳои ғавқулдда; - нақш ва вазиғаҳои мудофияи граждани дар замони муосир; - роғбарӣ ва идоракунии мудофияи граждани.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - санадҳои меъёрӣ-нуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳолатҳои ғавқулдда ва мудофияи граждани; - асосҳои ташкили ҷорабиниҳои ғифзи аҳоли аз ҳолатҳои ғавқулддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ; - вазиғаҳои онҳо ғангоми руҳ додани ҳолатҳои ғавқулдда; - ташкили тайёри, омӯзиши аҳоли ва бағисобгирии нирӯҳои ғайриғарбии мудофияи граждани оид ба ҳолатҳои ғавқулдда ва мудофияи граждани; - ҳолатҳои ғавқулддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ, ки дар ғудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон имкони рӯҳ доданро доранд. Тавонад: - ҷорабиниҳои асосӣ оид ба устуворгардонии иншоотҳои иқтисодӣ дар давраи ғанг; - ҳадамотҳои мудофияи граждани маълумоти умумӣ оид ба воситаҳои имрузаи зарбазан; - ғифзи аҳоли аз офатҳои табиӣ (заминларза, сел, ярҷ, тармафароӣ ва обҳезӣ); - роғбарӣ ва идоракунии мудофияи граждани; - истифодаи моддаҳои саҳтгаъсири заъролудкунанда дар иншоотҳои иқтисодӣ ва ҳатарҳои нав вобаста ба амалҳои террористӣ. Аз худ намоёнд: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.

Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- муқаддимаи фан ва мафҳумҳои асосӣ - санадҳои меъёри-нуқуқи Лумбурии Тоҷикистон оид ба ҳолатҳои ғавқуллода ва мудуфиаи гражданӣ; - асосҳои ташкили чорабиниҳои ғифзи аҳоли аз ҳолатҳои ғавқуллодаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ; - вазиғаҳои онҳо ғангоми рух додани ҳолатҳои ғавқуллода; - ташкили тайёри, омӯзиши аҳоли ва баъисобгирии нируҳои ғайриғарбии мудуфиаи гражданӣ оид ба ҳолатҳои ғавқуллода ва мудуфиаи гражданӣ; - ҳолатҳои ғавқуллодаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ, ки дар ғудуди Лумбурии Тоҷикистон имкони рух доданро доранд; - чорабиниҳои асосӣ оид ба устуворгардонии иншоотҳои иқтисодӣ дар давраи ғанг; - ҳадамотҳои мудуфиаи гражданӣ маълумоти умумӣ оид ба воситаҳои имрузаи зарбазан; - ғифзи аҳоли аз офатҳои табиӣ (заминларза, сел, ярч, тармағароӣ ва обҳезӣ); - роғбарӣ ва идоракунии мудуфиаи гражданӣ; - истиғодаи моддаҳои сахттағсири зағролудкунанда дар иншоотҳои иқтисодӣ ва ҳатарҳои нав вобаста ба амалҳои террористӣ.
Васоити тағлимӣ ва тағминоти техникий фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони тағлими фан	Имтиҳон (тестӣ компьютерӣ)

3.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ИНТИХОБИИ БАХШИ ФАНҲОИ УМУМИКАСБӢ

3.2.1. Омор

Тавсифи мухтасари фан	Омор – ҳамчун соҳаи ғаҳолияти амали ҳисобдорӣи мунтазам ва мурағтаби маҷмуи ҳодиса ва равандҳои (протсессҳои) ҷамъиятӣ буда, аз тарафи ташкилотҳои оморӣ ба иҷро расонида мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роғбарии омӯзгор
Забони тағлим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти илроиши қорҳои нақшавӣ-ғисоботии қорҳона, қоркарди қарорҳои лоиғаӣ, бобоҳои нақшаҳои рушди ғорӣ ва дарозмуддатӣ қорҳона, бизнес-нақшаҳо, сметаҳо, ғульятҳои ғисобгирӣ-ғисоботӣ, меъёриҳои ҳарољот ва пешниҳоди мушаххас оиди амалисозии лоиғаҳо, нақшаҳо, барномаҳои қоркардашуда; - қобилияти пешбурди баъисобгирии молияӣ, ғорӣ, идорақунӣ ва оморӣи субъекти хољағдорӣ; истиғода қардани методика ва стандартҳои оморӣ, баъисобгирии муъосибӣ, андозӣ, буљетӣ, ташақулдинӣ ва пешниҳоди ғисботҳои оморӣ, муъосибӣ, андозӣ, буљетӣ; - қобилияти тағлил намудани нишондиньандаҳои оморӣ ва хољағии ҳонавода, мақомотҳои давлатӣ, ташкилот ва муассисаҳои шакли молиқияташон ғуноғун; - тағлил ва шарҳи нишондиньандаҳо, ки аз натиљаи тағқиқи оморӣи ғосил гардидаанд; - омода ва пешниҳод қардани ғисботи оморӣ, ки талаботи соғибқорон ва сармояғузоронро қонё менамояд; - тайёр намудани ҳулосаҳои иттилоотӣи оморӣ, ғисботи тағлили оморӣ,
Натиҷаҳои тағлиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ қардааст, бояд: Донад: - усулҳои асосӣи ғуруғбандии маълумотҳои омориро донад; - тасвири грағики маълумотҳо, ва усулҳои ғисоби нишондиньандаҳои миёнаро сарғағм равад; - моғияти амалӣ гардидани усули индексҳои омориро аз худ намояд; - тарзҳои ғисоб намудани нишондиньандаҳои қаторҳои динамиқӣ ва вариатсиониро донад; - моғияти алоқамандии оморӣ ва мушоғидаи интиҳобиро аз худ намояд; - мағкёи омор дар низоми назорат; - асосҳои фарққунандаи омор аз дигар шаклҳои ғисботдиньанда; - оиди зарурати омор ва тадқиқи амалии натиљаҳои он; - масоилҳои, ки оморшиносон дар ғараёни санљиши объект ғаллу ғасл менамоёнд ва ташаққули иттилоот барои қабули қарорҳо; - тартиби ғульятиқунонии санљиши оморӣ ва натиљаҳои он. Тағонад: - мазмуни мағғумҳои асосӣи омор шарҳ дода тағонад;

	- усулҳои асосии гуруҳбандии маълумотро дар амалия илро карда тавонад. - тасвири графики маълумотро донанд ва усулҳои ҷисби нишондиҳандаҳои миёнаро дар амалия истифода бурда тавонад; - амалан истифодабарии усули индексҳои омориро донанд; - тарзҳои ҷисб намудани нишондиҳандаҳои қаторҳои динамики, вариатсионӣ ва коррелятсионӣ регрессиониро аз худ намояд; - қобилияти мустақилона аз худ намудани усулҳои нави таҳқиқот, инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти худ; - қобилияти мустақилона аз худ намудани дар амал истифода намудани донишно ва малакаи нави; - қобилияти таҳлил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун иттилоот барои гузаронидани ҷисбқунии иқтисодӣ; - қобилияти мустақилона оморасозии супориш ва қорқарди лоиҳаи қарорҳо бо назардошти омили номуайнӣ; - қорқарди нуълъаҳои меъёрӣ ва методи дахлдор, инчунин пешниҳодҳо ва қорабиниҳои оиди амалисозии лоиҳаҳо ва барномаҳо. Аз худ намояд: - маънаҳо ва усулҳои интиҳоби қарорҳои оморӣ, инструментҳои амалисозии онҳо; - инструментҳои таҳқиқот ва баъодиниҳои вариантҳои қарорҳои молиявӣ-иқтисодӣ, инструментҳои амалисозии онҳо; - инструментҳои омор—дар ҷараёни оморасозии иттилоот барои ситифодабарандагон; - методологияи омор дар соҳаи идорақунии фаъолияти қорхонаву ташилотҳо; - истифодабарии усулҳои гуногуни оморӣ.
Номгуи боб/мавзӯҳои фан	Аҳамият омӯзиши фанни омор. Омор ҳамчун фаъолияти амалӣ Мушоҳидаи оморӣ, мазмун ва маънаҳои асосии он Ҷамъбастанӣ ва гуруҳбандии маълумотҳои оморӣ. Усули графיקии тасвири маълумотҳо. Нишондиҳандаҳои оморӣ. Бузургинҳои нишондиҳандаҳои нисбӣ ва таснифоти онҳо. Бузургинҳои миёна ва миёнаҳои таркибӣ Майлқунонии ҳодисаҳои ҷамъиятӣ ва зарурияти ҷен қардани онҳо. Дисперсия ва қоидаҳои асосии он. Усули индексҳои оморӣ. Индексҳои миёна ва фазогӣ Алоқамандии ҳодисаҳои ҷамъиятӣ ва усулҳои омӯзиши онҳо. Зичии алоқамандӣ ва шарҳи омории он. Қаторҳои динамики ва нишондиҳандаи миёнаи дараҷаи қатор Мушоҳидаи интиҳобӣ. Хатогии интиҳоб ва роҳҳои қарқараф намудани он Регрессияи хаттии ҷуфт шарт ва тартиби истифодабарии он Таҳқиқи моделҳои оморӣ. Моделҳои аддитивӣ ва мултипликативӣ. Нишондиҳандаҳои асосии соҳтор ва шакли тақсимот. Ҷенқунонии лапиши мавсимӣ ва ҳусусият он
Васонти таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати қорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу маънаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳонии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ қомпютерӣ)

3.2.2. Фаъолияти қонкӣ

Тавсифи муҳтасари фан	Фаъолияти қонкӣ - ин соҳаи илми иқтисодӣ буда, маъмури донишнои назариявӣ ва амалиро дар баҳши низоми қонкӣ, фаъолияти қонкӣ ва амалиётҳои он, ташиқи муносибатҳои байниқонкӣ, ҷисбқорбарқунииҳои ғайринақдии қонкӣ, тартиби ташиқи ва соҳтори идорақунии қонкӣ, таркиби тавозуни қонкӣ, ҳавфҳои қонки ва идорақунии онҳо ва фаъолияти қонқдорӣ исломиро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, англисӣ.
Салониатҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамони фанни мақур таҳқиқот бояд ёбанд	- қодир аст, ки омӯзиш ва таҳлили ваъи фаъолияти қонкӣро дар иқтисодиёт амали намуда ва дар доирои он пешниҳоди ҳудро қарда тавонад; - қобилияти истифодаи маъорат ва малакаи фаъолият дар баҳши асосии қонкӣ ва филиалу марказҳои хизматрасонии ташиқлотҳои қарзии амалқунандаро ба даст орад.

Натиљаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишљӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: – мақсад ва вазифаҳои бонк дар иқтисодиёт; – таркиб ва алоқамандии фан бо дигар фанҳои иқтисодӣ; – мафҳуми бонкҳои тилоратӣ ва шартҳои фаъолияти онҳо; – тартиби ташкил, баъайдгирӣ ва барҳамдиҳои бонкҳои саъномию тилоратӣ; – сиёсати пулию қарзии Бонки Миллии Тоҷикистон ва дурнамои он; – идоракунии бонкҳои тилораӣ; – таркиб ва сохтани тавозуни бонкҳои тилоратӣ; – асосҳои ӯисоббаробаркунии ғайринақдӣ; – муносибатҳои муросилотӣ байнибонкҳо ӯангоми ҳисоббаробаркунӣ; – тартиби ӯисоббаробаркунии байни бонкҳо бо миёнаравии мудирияти ӯисоббаробаркунии пардохти Бонки Миллии Тоҷикистон; – навиҳои амалкунандаи ӯисоббаробаркунии ғайринақдӣ дар Љумӯурии Тоҷикистон: супоришномаи пардохтӣ (супоришномаи лӯамбастии пардохт), тавасути чекҳо, аккредитивҳо ва ғ; – нави қафолатҳо ва ӯисоббаробаркунӣ бо онҳо; – амалиёти пасандози ва амонати бонкҳо; – захираҳои қарзии мутамарказонидаи Бонки Миллии Тоҷикистон, тартиби додугирифтӣ қарзҳои байнибонкӣ ва ба расмӣят даровардани онҳо; – ташкил қардани сиёсати амонатии (пасандозии) бонки тилоратӣ; – тартиби қарздиӣ дар бонкҳои тилоратӣ (шартҳо ва усулҳои паст қардани хатари қарзӣ); – шартномаи қарзии бонк бо қарзгиранда; – амалиёти бонкҳо бо қоғазҳои қимматнок дар бозори қоғазҳои қимматнок; – амалиётҳои фаёл ва ғайрифаёли бонкҳои тилоратӣ; – амалиётҳои асӯрии бонкҳои тилоратӣ; – амалиётҳои молиявии бонкҳои тилоратӣ; – сарчашмаҳои ташкил даромади бонк; – мафҳми пардохтпазирии бонк ва нақши Бонки Миллии Тоҷикистон дар танзими фаёлияти бонкҳои саъномию тилоратӣ. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои нави таъқиқот, инқишофи қасбияти илмӣ ва амалии фаёлияти қасбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишҳо ва малақаҳои нав; – қобилияти мустақилона аӯлом додани амалиётҳои бонкӣ; – қобилияти дар бонкҳо фаёлият намудан ва риояи қоидаҳои қори дохилии бонк. Аз худ намояд: - оид ба усулҳои идоракунии бонкҳо ва тартиби амалисозии онҳо; - оид ба муқарароти қонунҳо ва санадҳои танзимкунандаи фаёлияти бонкҳо, инчунин риояи ӯатмии онҳо; - оиди низоми бонкии Љумӯурии Тоҷикистон ва унсурҳои тарқибии он; - оиди амалиёти бонкӣ ва механизми аӯломдиӣи онҳо дар фаёлияти бонкҳо; - оиди хавфҳо дар фаёлияти бонкҳо ва усулҳои идоранамоии онҳо.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Пайдоиш ва инқишофи қори бонкӣ дар лӯмеа Низоми бонкии Љумӯурии Тоҷикистон Бонки миллии Тоҷикистон ва вазифаҳои он Бонкҳои тилоратӣ: вазифа ва сохтори идоракунии онҳо Ташкили ӯисоббаробаркунии ғайринақдӣ дар Љумӯурии Тоҷикистон Захираҳо ва сармои бонкҳои тилоратӣ Ташкили қредитдиӣ дар бонкҳои тилоратӣ Амалиёти хазиनावии бонкҳо Амалиёти бонкҳо бо қоғазҳои қиматнок Амалиёти ғайри ананавии бонкҳои тилоратӣ Амалиёти асӯрии бонкҳо Даромад ва харољоти бонкӣ Бозоргирӣ ва пардохпазирии бонкҳо Маркетинги бонкӣ ва менельменти бонкӣ Моӯияти хавфҳои бонкӣ ва идоракунии онҳо Бонқдории исломӣ

Васонти таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суъбати инфиродӣ, ӯалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниёзии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ, шифоӣ)

3.2.3. Баъисобгирии бухгалтерӣ

Тавсифи мухтасари фан	Баъисобгирии бухгалтерӣ - илмест, ки низоми батартибдаровардашудае, ки ҷамъкунӣ, бақайдгирӣ ва ҳулосабарории маълумотҳо оид ба амвол, ӯҳдадаориҳои корхона дар шакли пулӣ ва ҳаракати онҳо бо роҳи бетанафус ҳуҷҷатноккукии ҳамаи амалиётҳои хоҷагидорӣ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхудномии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-қодир аст, ки коркарди ӯамъи маълумоти иқтисодӣ бо назардошти вазифаҳои гузошташуда, таълил, баъодинӣ шарҳи натиҷаҳои гирифташуда аз баъисобгирии натиҷаҳои фаъолияти хоҷагидорӣ; - қодир аст, ки таълил ва шарҳи нишондиҳандаҳои, ки равандро ва ӯодисаҳои, ки дар сатҳи гуногуни фаъолият хоҷагидорӣ корхонаро тавсиф медиҳад, ба ӯо оварад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - мазмуни мафҳумҳои асосии баъисобгирии иқтисодӣ; - истифодабарии принципҳои асосӣ ва қоидаҳои ибтидоии ба роҳ мондани баъисобгирии муносибии дороиҳо, ӯндадориҳо, сармоя, даромадҳо, хароҷот дар корхонаву муассисаҳо; - монӣати ӯолат ва тағйирёбии сармояи асосӣ ва гардон, сарчашмаҳои худӣ ва қарзии маблағгузориҳои дороии корхона, тартиби ташкили натиҷаи молиявӣ; - омӯзиши бақайдгирӣ, баъодинӣ, ва ӯункунии иттилооти характери муносибӣ дошта, ба мақсади ӯамроҳ намудани онҳо дар ӯисоботи муносибӣ-молиявӣ; - дар ӯараёни кор нақшаи сётҳои баъисобгирии муносибиро, ӯамчун қисми асосии сиёсати баъисобгирии корхона; - консепсияи асосии ӯисоботи муносибӣ. Тавонад: - мазмуни мафҳумҳои асосии баъисобгирии муносибиро шарҳ додан; - истифодабарии принципҳои асосӣ ва қоидаҳои ибтидоии ба роҳ мондани баъисобгирии муносибии дороиҳо, ӯндадориҳо, сармоя, даромадҳо, хароҷот дар корхонаву муассисаҳо дуруст ба роҳ монан; - монӣати ӯолат ва тағйирёбии сармояи асосӣ ва гардон, сарчашмаҳои худӣ ва қарзии маблағгузориҳои дороии корхона, тартиби ташкили натиҷаи молиявиро ошкор карда тавонад; - дар ӯараёни фаъолият нақшаи ӯисобҳои баъисобгирии муносибиро ӯамчун қисми асосии сиёсати баъисобгирии корхона истифода бурда тавонад; - алоқамандии байни баъисобгирии муносибӣ, молиявӣ, идоракуни ва андозҳо дар ӯараёни истифодабарии иттилооти баъисобгирӣ шарҳ дода тавонад. Малакаи ҳосил намоад: - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Мафҳум ва монӣати баъисобгирии муносибӣ. Объект, предмет ва методи он. Ҳисобҳо ва навишти дутарафа. Тавозуни муносибӣ. Нузӯлатноккуни, барӣхатгирӣ, баъодинӣ ва арзишмуайянкуни. Баҳисобгирии молиявӣ ва қоидаҳои пешбурди он. Баъисобгирии воситаҳои пулӣ. Баъисобгирии захираҳои молию моддӣ (ашёҳо). Баҳисобгирии меҳнат, музди меҳнат ва пардохти он. Баҳисобгирии қарзҳои дебиторӣ. Баҳисобгирии воситаҳои асосӣ. Баҳисобгирии дороиҳои ӯайримоддӣ. Баъисобгирии сармоягузориҳо ба дороиҳои дарозмуддат (ӯайригардон). Баҳисобгирии сармоягузориҳои молиявӣ.

	Баҳисобгирии уҳдадориҳо. Баҳисобгирии натиҷаҳои молиявӣ ва андозҳо. Баҳисобгирии сармояи худӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати чорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

3.2.4. Буҷет ва низомии буҷет

Тавсифи мухтасари фан	Буҷет ва низомии буҷетӣ - ӯнамчун фанни таълимӣ барои ошно намудани донишљӯён бо донишҳои воқеӣ ва илмӣ-амалии баҳши буҷети давлатӣ ва маъалли, сохтори буҷет, сарчашмаҳои даромад ва харољоти он, роњиҳои пӯшонидани касри буҷет, баланд бардоштани маърифати молиявӣ, истифодаи мақсадноки маблағҳои буҷетӣ, танзим ва назорати он ташкил мединад. ӯнамзамон масъалаҳои банақшагирии буҷетӣ дар муассисаҳои давлатӣ, мақомотиҳои маъаллии ӯнокимияти давлатиро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- арзёбии меъёрҳои самаранок истифодабарии маблағҳои буҷетӣ; - муайян намудани мавқеи давлат дар ӯамъоварии буҷети давлатӣ; - нақши ниёодҳои давлатӣ дар ғанӣ гардонидани буҷети маъалли; - таъйии санадҳои меъёриро ӯуқуқии танзимкунандаи баҳши буҷетӣ; - роњиҳои бартараф кардани касри буҷет.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: – моњият, хусусият ва вазифаҳои буҷети давлатӣ; – мақсад ва вазифаи Барномаи миёнамуњлати харољоти буҷети давлатӣ; – асосҳои назариявии молия ва буҷет, дар асоси онҳо мустақилона банизомдарории мақсад, объект, муњтаво, амсила ва усулҳои банақшагирии молияи давлатӣ; – мавқеи молияи марказонидашуда ва ӯайримарказонидашуда; – асосҳои фарқкунандаи маблағҳои давлатӣ аз маблағҳои махсус; – оиди зарурати буҷети давлатӣ ва тадбиқи амалии натиљаҳои он; – хусусияти танзими меъёрии фаъолияти буҷетикунони ба натиља нигаронидашуда. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилонаи усулҳои нави таъќикот, инкишофи қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои нави таъќикот, инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишҳои ва малакаи нави; – қобилияти тањлил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун иттилоот барои гузаронидани ӯисобкунии молиявӣ; – қобилияти мустақилона омодаسازیи супориш ва коркарди лоињаи қарорҳои бо назардошти омили номуайяни; – коркарди ӯульятҳои меъёри ва методии дахлдор, инчунин пешниҳоди ва чорабиниҳои оиди амалиسازیи лоињаҳо ва барномаҳо; – омодаسازیи ҳулосаҳои тањлили аз рӯи натиљаҳои омӯзиш, тањлил ва баъодинии санљиш ва назорат; – ташаккули иттилоот бо мақсади қабули қарори идоракунӣ. Дар амал татбиқ карда тавонад: – дар бораи мафҳуми «буҷет», низомии буҷетӣ, низомии молияи мамлакат, низомии буҷети мамлакатҳои хориҷӣ ва ӯайра; – дар бораи раванди таъйии лоињаи буҷети давлатӣ; – марњилаҳои иљроиши буҷети давлатӣ; – дар бораи даромадҳои андозии ӯайриандозии буҷети давлатӣ; – дар бораи харољоти буҷети давлатӣ.
Номҳои боб/мавзӯҳои фан	Буҷет ӯамчун мафҳуми иқтисодӣ Сохтори буҷетӣ ва асосҳои ташкили низомии буҷети давлатӣ Раванди буҷетӣ ва тартиби амалигардонии даврани он Иҷрои бучети давлатӣ. Ҳисобот дар бораи иҷрои бучети давлатӣ

	Гуруёнбандии буџетї ва тавсифи он Муносибатҳои байнибуџетї ва ӯқуқҳои буџетии мақомоти идоракунии давлатии ЎБ Тавсифи умумии даромадҳои низоми буџетї Хароҷоти низоми буџети давлатї Моҳият ва аҳамияти каср ва барзиѐдии буџет дар раванди банақшагири Банақшагирии буџетї Сиѐсати буџетии давлат Идоракунии қарзи давлатї Фондҳои мақсадноки давлатї Нақши идораи ҳазинадорї дар иҷрои буџети давлатї Назорати давлатии молиявї ва идоракунии он Таърибаи ӯғзони ташкили низоми буџетї
Васоити таълимї ва таъминоти техникӣ фан	Компютери фардї, проектор, тахтаи электронї
Шаклҳои назорати ҷорї	Супоришҳои тестї, суҳбати инфиродї, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи низоми таълими фан	Имтиҳон (тестї компютерї)

3.2.5. Таълили иқтисодї

Тавсифи мухтасари фан	Таълили иқтисодї– ҳамчун илм як системаи донишҳои махсусест, ки ба қонунҳои рушд ва фаъолияти системаҳо асос ѐфтааст ва барои фаҳмидани методологияи баҳодихї, ташхис ва пешгӯии фаъолияти молиявїю иқтисодии корхона, ташкилот, муассиса нигаронида шудааст.
Намуди машғулиятҳо	лексиконї, амалї, қори озмоишї
Забони таълим	тоҷикї, русї
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ѐбанд	- маҳорати истифода бурдани асосҳои донишҳои иқтисодї дар соҳаҳои гуногуни фаъолияти хољагидорї; - доштани малақа дар таҳияи ҳисоботи молиявї бо назардошти оқибатҳои таъсири усулҳои гуногун ва усули баҳисобгирии молиявї ба натиҷаҳои молиявии фаъолияти ташкилот дар асоси истифодаи усулҳои муносири қорқарди иттилооти тичоратї ва системаҳои иттилоотии қорпоративї.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ қардааст, бояд: Донад: - мафҳум, маъният ва вазиғаҳои таълили иқтисодї; - намудҳои таълили иқтисодї; - асосҳои назариявии таълили иқтисодї ва дар асоси онҳо мустақилона банизомдарории мақсад, объект, муътаво, амсила ва усулҳои таълили иқтисодї дар соҳаҳои фаъолияти субъекти хољагидорї; - принципҳои асосии таълили иқтисодї; - унсурҳои асосии методикаи таълил; - хусусияти фарққунандаи таълили иқтисодї аз дигар илмҳо. Таванад: - қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои нави таъқиқот, инкишофи қасбияти илмї ва амалии фаъолияти қасбии худ; - қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани до-нишҳои ва малақаҳои нав; - қорқарди нуљъатҳои меъѐри ва методии даҳлдор, инчунин пешниҳодҳои ва қора-биниҳои оиди амалисозии лоиғаҳои ва барномаҳои давлатї; - оmodасозии қорҳои таълилї аз рӯи натиљаҳои омӯзиш барои даврҳои минбаъда. Малақа ҳосил намоад: - истифодабарии усулҳои таълилї дар раванди фаъолияти хољагидорї; - тарзи тартиб додани нақшаи бизнеси қорхона; - соҳтани ладвалҳои таълилї; - вобаста ба соҳаи мазкур қарчамаи маълумоти таълилиро ба даст оварда, дилҳон маълумоти лозимино таълил қарда таванад.
Номгӯи боб /мавзӯҳои фан	Мазмун, предмет ва вазиғаҳои таълили иқтисодї Метод, методика, тарзҳои ва усулҳои таълили иқтисодї Таъминоти аҳборї ва ташкили қорҳои таълили фаъолияти хољагидорї Таълили нълми истеъсол ва қурӯши маъсулот

	Таълили захираҳои меънати корхона Таълили фондҳои асосии корхона Таълили захираҳои моддии корхона Таълили арзиши аслии маъсулот (корҳо, хизматҳо) Таълили натиҷаҳои молиявии корхона Таълили ҳолати молиявии корхона
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-компютерӣ)

3.2.6. Усулҳои риёзӣ дар иқтисодиёт

Тавсифи мухтасари фан	Усулҳои риёзӣ дар иқтисодиёт - Фанни мазкур яке аз қисмҳои таркибии силсилаи фанҳои таҳассусӣ мебошад, ки мақсади омӯзиши он татбиқи намудани асосҳои назариявӣ ва ҷиҳатҳои амалии моделсозии равандҳои иқтисодӣ буда, дар мафкураи мутахассисони оянда бунёд намудани донишҳои амиқи назариявӣ ва малакаҳои амалӣ оид ба моделсозии иқтисодӣ-риёзӣ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишљӯ бо роњбарии омӯзгор
Забони таълим	тољикӣ, русӣ
Саломиятҳои, ки дар донишљӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ташаккули дониш ва маълумот оид ба муҳтавои моделҳои риёзии микро ва макроиқтисодиёт, таъинот ва принципҳои он; - ба даст овардани донишҳои мукаммал оид ба модел ва моделсозӣ барои ба даст овардани фоида ва кам кардани хароҷот дар сатҳи микро ва макроиқтисод; - шарҳи мазмунӣ мафҳумҳои асосии модел ва моделсозии иқтисодӣ, моҳият ва аҳамияти қонуниятҳои иқтисодӣ; - азхудкунии асосҳои назариявии усулҳои риёзии моделсозии равандҳои микро ва макроиқтисод; - ба модел даровардани равандҳои иқтисодӣ ва дар амал истифодабарии моделҳои иқтисодӣ барои қабули қарори иқтисодӣ; - бо истифода аз маълумотҳои ибтидоӣ ва гипотезаҳои иқтисодӣ интиҳоб кардани тавонистани қарорҳои оқилонаи иқтисодӣ ва ососнок кардани қарорҳо ба моделҳои риёзӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - терминалогияи асосии соҳаи усулҳои иқтисодӣ-риёзӣ, ҳонда фаҳмидани адабиёти муосири иқтисодӣ, истифодаи усулҳои риёзӣ барои ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ ва сохтани моделҳои иқтисодӣ –риёзӣ ва татбиқи технологияи компютерӣ, ҳар ҳалли масоили иқтисодӣ; - моҳият, хусусият ва вазифаҳои усулҳои иқтисодӣ-риёзӣ ва моделсозии компютерӣ; - принципҳои асосии сохтани моделҳои иқтисодӣ-риёзӣ; - системаи ҷамъоварӣ, коркард ва дар асоси он таҳияи моделҳои иқтисодӣ-риёзӣ; - таҳлили равандҳои иқтисодӣ, муайян кардани хароҷоти камтарин ва даромади зиёдтарин; - методи коркардабароии алгоритмҳо ва интиҳоби программаҳо барои ҳалли масъала бо ёрии компютер Тавонад: - истифода намудани маҷмӯи донишҳои омӯхташуда доир ба принципҳои усулҳои риёзӣ ва моделсозӣ - тавассути усулҳо ва моделҳои иқтисодӣ ба ҳадди ақал расонидани хароҷот ва ҳадди аксар расонидани фоида; - татбиқи моделҳои ҷаҳонӣ ба иқтисодӣ миллий ва дар асоси онҳо пешниҳоди хулосаву пешниҳодҳои судманд; - интиҳоби роҳи беҳтарини идоракунии иқтисодиёт чӣ дар сатҳи микро ва чӣ дар сатҳи макроиқтисод; - дар асоси моделҳои риёзӣ ва таҳияи дурнамо; - истифода намудани пакети барномаҳои муосир барои моделсозӣ ва баҳодиҳии параметрҳои онҳо; - омода намудани маълумот бо мақсади қабули қарори беҳтарини идоракунии. Аз худ намоёнд:

	- омодагии бунёдӣ аз рӯи асосҳои донишҳои касбӣ ва омода будан барои истифодабарии он дар фаъолияти касбӣ; - коркарди маҷмӯи маълумоти иқтисодӣ бо назардошти вазифаҳои гузашташуда, таҳлил, баҳодихӣ, шарҳи натиҷаҳои гирифташуда ва асоснок кардани хулосаҳо - таҳлил ва шарҳи нишондиҳандаҳое, ки равандро ва ҳодисаҳо макро ва микроиқтисодиётро тавсиф медиҳад; - тайёр намудани хулосаҳои асоснок дар асоси моделҳои иқтисодӣ-риёзии таҳияшуда.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Маълумоти умумӣ оид ба сохтани моделҳо ва соҳаҳои истифодабарии он. Сохтани моделҳои риёзии масъалаҳои соддатарини иқтисодӣ ва гузориши масъала бо забони риёзӣ. Таснифи моделҳо. Марҳилаҳои моделсозӣ. Намудҳои асосии моделҳои риёзие, ки дар иқтисодиёт истифода мешаванд. Масъалаи умумии программасозии ҳаттӣ. Гузориши масъалаи программасозии ҳаттӣ дар намуди умумӣ ва табдил додани он ба масъалаи умумии программасозии ҳаттӣ. Функцияи мақсад ва маҳдудияти он. Ҳалли (нақшаи) тақягӣ. Ҳалли (нақшаи) ноқис. Ҳалли беҳтарин. Усулҳои ҳалли масъалаи программасозии ҳаттӣ. Шарҳи геометрӣ ва ҳалли графикаи масъалаи программасозии ҳаттӣ. Маҷмӯи барҷаста ва ғайрибарҷаста. Шарҳи геометрии масъалаи программасозии ҳаттӣ. Усули симплексии гузориши масъала ва ақидаи гузаштан аз як ҳал ба дигар ҳал. Нишонаи мавҷуд будани ҳалли беҳтарин ё мавҷуд набудани чунин ҳал. Назарияи дугонагӣ. Мафҳуми дугонагӣ дар программасозии ҳаттӣ. Вобастагии умумӣ дар масъалаҳои дугона. Масъалаи дугонаи симметрӣ ва ғайрисимметрӣ. Теоремаҳои асосии дугонагӣ. Программасозӣ бутунадагӣ. Гузориши масъала ва усули ҳал. Тартиб додани маҳдудиятҳои иловагӣ. Дохил намудани онҳо (усули Гоморӣ) дар чадвали симплексӣ. Нишонаи мавҷуд набудани ҳал. Динамикаи иқтисодӣ ва модели он. Нишондиҳандаҳои динамикаи иқтисодӣ. Модели тори тортанак. Модели Солоу. Баланси байнисоҳавӣ. Схемаи баланси байнисоҳавӣ. Муайянкунии коэффисентҳои бевосита ва пурраи хароҷотҳои материалӣ. Баланси омилҳои меҳнати ва фондталабӣ. Программасозии ғайриҳаттӣ. Усули зарбкунандаи лагранж. Программасозии динамикӣ. Назарияи бозиҳо. Чандир ва истифодаи он дар таҳлили иқтисодӣ. Элементҳои системаи хизматрасонии омма.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суъбати инфиродӣ, ӯалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниёзии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ, шифоӣ)

3.2.7. Андоз ва андозбандӣ

Тавсифи мухтасари фан	Андоз ва андозбандӣ - ӯамчун қисми таркибии соҳаи илми иқтисодӣ, яке аз бахшҳои мустақили илмӣ буда, омӯзиш ва азҳудкунии он барои тайёрии назариявӣ ва корҳои амалии мутахассисони баландиқтисос оиди ихтисосҳои молия ва қарз, иқтисодиёти ӯаёноӣ, фаъолияти бонкдорӣ, ӯисобдорӣ бухгалтерӣ, ва аудит хеле зарур мебошанд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор, кори амалии мустақилонаи донишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азҳуднаомии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти таҳлил ва тафсири маълумоти молиявӣ, баҳисобгирӣ ва дигар маълумоти дар ҳисоботи корхонаҳои шаклҳои моликият ва ташкилотҳо, идораҳо мавҷудбуда ва истифодаи маълумоти гирифташуда барои қабули қарорҳои идорақунӣ. - қобилияти таҳлил ва тафсири маълумоти андоз, ки дар ҳисоботи корхонаҳои шаклҳои моликият, ташкилотҳо, идораҳо мавҷуданд ва истифодаи маълумоти гирифташуда барои қабули қарорҳои идорақунӣ;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - моёият ва мазмуни андоз дар иқтисоди бозорӣ;

	- унсурҳои асосии андоз; - сиёсати андоз ва намудҳои он; - системаи андоз; - ھукук ва ӯҳдадориҳои мақомоти андоз; - ھукук ва ӯҳдадориҳои андозсупорандагон ва агентҳои андоз; - санлишҳои андозӣ ва намудҳои онҳо; - ھукукҷайронкунии андозӣ ва ҷавобгарӣ барои содир намудани онҳо. Тавонад: - сарфаҳои рафтан дар системаи андозбандӣ; - баровардани фикри асосии тарақиёти андозбандӣ дар ЉТ; - ҳал кардани масъалаҳои мушаххаси андозбандӣ; - ташкил кардани кори амалиётӣ дар соҳаи андозбандӣ; - ба нақша гирифтани ва илро кардани ҳисоби маблағҳои андозӣ ва дигар пардохтҳои ҷамъӣ; - сохтан ва таълил намудани ҳисобот аз рӯи андозҳо. Аз ҳуд намояд: - таълили сиёсати илтимое – иқтисодии аз он ҷумла андозии мамлакатро; - ҳисоботҳои андозро пешниҳод карда тавонад; - оид ба қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ андозро андешаҷояшро ибраз карда тавонад;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Асосҳои назариявии омӯзиши фан Низомии андоз ва идоракунии он дар ЉТ Сиёсати андоз ва банақшагирии андоз Андоз аз даромад ва андозии илтимое Андоз аз ғоида ва механизми амалишавии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Андоз аз арзиши иловашуда ва амалишавии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Моҳияти иқтисодии аксизҳо Андоз барои захираҳои табиӣ Роялти барои об ва андоз аз ғурӯш (алюминии аввалия) Андоз аз воситаҳои нақлиёт Ҳусусиятҳои андозбандии андоз аз замин Андоз аз объектиҳои ғайриманқул ва механизми амалишавии он Низомии андозбандии шахсони воқеие, ки ғайриҷаббидаи соҳибқарори тибқи патент амалӣ менамоянд Низомии андозбандии шахсони воқеие, ки ғайриҷаббидаи соҳибқарори тибқи шаънаднома амалӣ менамоянд Низомии соддакардашудаи андозбандӣ барои истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ Назорати андоз ва намудҳои он
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳонии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ-компютерӣ)

3.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ИНТИХОБИИ БАҲШИ ФАНҲОИ ТАҲАССУСӢ

3.3.1. Иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табиӣ

Тавсифи мухтасари фан	Иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табиӣ – ин соҳаи илм аст, ки роҳҳо ва усулҳои аз нуқтаи назари иқтисоди самаранок истифода бурдани сарватҳои табиӣ, беҳдошти муҳити зист ва вазъи экологӣ-иқтисодиро меомӯзад
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, амалӣ, кори мушакконики донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, англисӣ
Саломатӣ, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-қобилияти ошкор намудани тамоюлиҳои асосӣ дар тараққиёти иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табиӣ дар минтақа ва дар сатҳи муносибати байналмиллалӣ иқтисодӣ, қобилияти таълил ва пешгӯии кардани муаммоҳои ҷойдоштаи экологӣ-иқтисодӣ дар иқтисоди минтақаҳои алоҳидаи ҷаҳон; - истифодаи оқилонаи сарватҳои табиӣ, муҳофизати муҳити атроф ва равансозии ғайриҷаббидаи истеҳсоли корхонаҳои муҳталифи соҳаҳои иқтисодиёти ҷумҳури ба

	истеъсоли маъсулоти софи экологӣ;
Натиљаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишљӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад: - мазмуну мафъумҳои асосии фанни иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табиӣ ва муносибатҳои экологӣ-иқтисодиёро аз худ карда бошад; - асосҳои пайдоиш, ташаккули баъд ва қонуниятҳои иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табииро донад; - роҳҳои асосии самаранок истифода бурдани сарватҳои табиӣ дар корхонаву ташкилотҳои ҷумҳурии пурра баъвоғзорӣ намояд; - моҳияти амалӣ гардидани консепсияи идоракунии сарватҳои табииро қомилан дарк карда тавонад; - тарзҳои истифодаи захираҳои замин ҳамчун воситаи асосии истеъсолотро аз худ карда бошад; - ташаккули механизми муносири танзими давлатии истифодабарии сарватҳои табиӣ ва муҳофизати муҳити атроф маълумоти қофӣ дошта бошад. Тавонад: - мазмуну мафъумҳои асосӣ моҳияти табиат, муҳити табиӣ, сарватҳои табиӣ, захираҳои табиӣ, шароитҳои табиӣ ва истифодаи оқилонаи сарватҳои табииро шарҳ дода тавонад; - қонуниятҳои хусусиятҳои ҳоси иқтисодии алоқамандии ҷамъият ва табиатро муайян карда тавонад; - механизми иқтисодии истифодаи сарватҳои табииро дар соҳаҳои гуногуни ҳолагии ҳалқ баён карда тавонад; - тарзҳои таъбиқи моделҳои иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табииро шарҳ дода тавонад; - баъодинии иқтисодии сарватҳои табиӣ, тарзҳои муайян кардани арзиши иқтисодии онҳо, самаранокии иқтисодии истифодабарии партовҳои истеъсолӣ ва қорабиниҳои муҳофизати муҳити атроф, беътар кардани технологияи истеъсолӣ, истифодаи намуҷҳои нави энергия ва ашёи ҳомро маълумот дода тавонад; - маҷкеи имрӯза ва дурнамои Тоҷикистонро дар иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табиӣ шарҳ дода тавонад; - маҷуми проблемаҳои глобалӣ оид ба масъалаҳои экологӣ ва роҳҳои барқараф намуҷдани онҳо аз бар карда бошад. Малака пайдо намояд: - оид ба шарҳу маънидодкунии асосҳои консептуалӣ ва истилоҳоте, ки моҳият ва мазмуну равандҳои соҳаи иқтисодиёти истифодабарии сарватҳои табииро тавсиф мекунад; - маҷорати тартиб додани ҷисобҳо оид ба миқдори натиљаҳои таъсири муносибатҳои иқтисодӣ-экологӣ ба ҳолагии ҳалқ.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Мақсад вазиғаҳо ва усулҳои омӯзиши фан Сарватҳои табиӣ: тавсиф, гурӯҳбандӣ ва мушкilotи истифодабарии муҳофизати онҳо Аҳоли ва масоили экологӣ-иқтисодии истифодабарии сарватҳои табиӣ Ҳолат ва муҳофизати ҳавои атмосфераи ҳамчун муаммои умумибашарӣ Захираҳои замин ва истифодаву ҷифзи онҳо Захираҳои обӣ ва истифодаву ҷифзи онҳо Партовҳои истеъсолӣ, экологикунони истеъсолоти ҷамъиятӣ ва муҳофизати муҳити атроф Баъодинии иқтисодӣ ва механизми танзими давлатии истифодабарии сарватҳои табиӣ Бӯғронҳои экологӣ ва роҳҳои баромадан аз онҳо Таърибаи байналҳалқӣ ва ҳамқорӣ дар ҳалли мушкilotи экологӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, стендҳои озмоишӣ.
Шаклҳои назорати љорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҷбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиљаи ниҷоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ қомпютери)

3.3.2. Иқтисоди меънат

Тавсифи муҳтасари фан	Иқтисоди меънат - фанни илмии иқтисодӣ буда, заминаи омӯзиши фанҳои дигари иқтисодӣ мебошад. Дар ин фан мафъумҳои асосӣ ва умумӣ оид ба пайдоиш, мафъум, моҳият, шаклҳо ва навъҳои меҳнат, функсияҳои меҳнат, таснифоти захираҳои меҳнатӣ, иқтидори меҳнатӣ ва аҳамияти илмии он, сотори бозори меҳнат, моделҳои бозори меҳнат.
Намуҷи машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, қори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор

Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ташаккули қобилияти иҷроии ҳисобҳои зарурӣ барои таҳияи қисматҳои иқтисодии нақшаҳо дар соҳаи иқтисодиёти меҳнат; - дар соҳаи иқтисоди меҳнат роҳҳои ташкилию идоракуниро дарёфт намуда, ба самараи иқтисодӣ ва илтимоию иқтисодии онҳо баҳо дода тавонад; - қобилияти ҳисоб намудани нишондиҳандаҳои меҳнатӣ дар асоси базаи меёри ва нормативҳои амалкунанда.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фан донишҷӯ бояд: Донад: – мазмун, маъно, хусусият ва вазифаҳои фанни иқтисоди меҳнат; – мафҳум, нишонаҳо ва хусусиятҳои меҳнат; – асосҳои назариявии пайдоиши илм оиди меҳнат; – мавқеи фанни иқтисоди меҳнат дар низомии илмҳои иқтисодӣ; – оиди зарурати дарки меёриҳои меҳнатӣ ва дар амал татбиқ намудани онҳо; – намудҳои фаъолиятҳои меҳнатӣ ва хусусиятҳои фарқкунандаи онҳо; – дарки дурусти муносибатҳои иҷтимоии меҳнатӣ бавуҷуди онҳо. Тавонад: – қобилияти аз худ намудани мустақилона усулҳои нави таҳқиқот, инкишофи касбияти илмӣ ва амалии фаъолияти касбии худ; – қобилияти мустақилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишҳо ва малакаҳои нав; – қобилияти таълил ва истифода намудани сарчашмаҳои гуногун оид ба дарки муносибатҳои меҳнатӣ; – қобилияти мустақилона омодакунии супоришҳо вобаста ба масоили муносибатҳои меҳнатӣ; Дар амал татбиқ карда тавонад: – машваратҳои меҳнатӣ иқтисодӣ диҳад; – меёриҳои меҳнатро дар амал татбиқ намояд;
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Маъно ва аҳамияти фанни иқтисоди меҳнат. Андешаҳои илмӣ оиди фанни иқтисоди меҳнат Пайдоиш ва давраҳои инкишофи илм оиди меҳнат. Меҳнат чун фаъолияти самаранокӣ инсон Таснифоти намудҳои меҳнат. Аҳолии захираҳои меҳнатӣ. Сохтори зах. меҳнатӣ. Моҳият ва нишондиҳандаҳои иқтисодӣ меҳнатӣ Мафҳум ва маънои бозори меҳнат. Механизми банақшагирӣ ва сегментатсияи бозори меҳнат Шуғли аҳолии захираҳои меҳнатӣ аҳолии Таснифоти шуғл. Бекори ҷамъун падидаи иқтисодӣ-илтимоӣ Оқибатҳои иқтисодӣ-иҷтимоии бекорӣ ва қарбдорӣ дастгирии бекорон Муҳолирати аҳолии захираҳои он ба иқтисодиёт Шаклҳои ташкили пардохти музди меҳнат Функсияҳои ва принсипҳои ташкили музди меҳнат Ҳосилнокии меҳнат ва омилҳои рушди он Мотиватсияи меҳнатӣ ва самаранокӣ он
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҳафта	Супоришҳои тестӣ, ҳафтаи инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳони таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

3.3.3. Реклама

Тавсифи мухтасари фан	Реклама – фанни мазкур ба қатори муҳимтарин фанҳои таълимии ихтисосҳои иқтисодӣ ба шумор рафта, маҷмӯи муҳимтарин масъалаҳои ташкил, идоракунии, паҳннамояи ва интиқоли пайвастаи иттилоотҳои тижоратӣ мусоидат мекунад. Дар баробари ин зимни
------------------------------	---

	таълими фанни мазкур чунин унсурҳои муҳими илм ва амалия маркетингӣ мавриди омӯзиш қарор дода мешаванд: - мафҳум, моҳият ва аҳамияти иқтисодиёи иҷтимоии реклама; - функсияҳои асосии реклама дар муносибатҳои бозории замони имрӯз; - технологияи муосири маркетинги иртиботӣ ва перравии тиҷорат дар шароити тезу тунд гардидани рақобат; - истифодаи мақсадноки воситаҳои маркетинг ва самаранокии интиқоли эълонҳои рекламавӣ; - ташкил ва татбиқи идоракунии оқилонаи раванди баргузорнамоии чорабиниҳои рекламавдар саптуху шароитҳои гуногунӣ ташкили тиҷорат ва ғ.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малакаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идоравӣ, ошкор ва таълил намудани ҳавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши корбарии реклама, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои корбарии реклама, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи корбарии реклама аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии корбарии реклама бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндогони макотиби идоракунии ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули корбарии реклама; - нақши донишҳои идоракунии дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои корбарии реклама ро омӯхтан бо ҷиҳати илмӣ-тадқиқотии худ. Тағонад - оид ба ғояи афкори идоракунии андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои реклама; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндогони мактабҳои фанро оид ба идоракунии ; - хусусиятҳои афкори идоракунии робаста ба марҳилаҳои инкишофи реклама; - истифодаи методҳои менеҷментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менеҷментро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- моҳият, усул ва вазифаҳои корбарии реклама - унсурҳои таркибии рекламаи муосир - таърихи пайдоиш ва вусъатёбии реклама - идоракунии ҳуқуқи фаъолияти реклама - воситаҳои асосии маркетинги иртиботӣ - гуруҳбандии воситаҳои реклама ва тарзи интиҳоби истифодабарии онҳо - ташкил ва идоракунии фаъолияти реклама дар бозори мол ва хизматрасонӣ - ташкил ва банақшагирии чорабиниҳои рекламавӣ - усул ва қоидаҳои муайянкунии самаранокии чорабиниҳои рекламавӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзёбии натиҷаи таълими фан	Имтиҳон (шифрӣ, тестӣ компютерӣ)

3.3.4. Рафтор дар ташкилот

Тавсифи мухтасари фан	Рафтор дар ташкилот - ҳамчун илм ва як системаи донишҳои махсусест, ки ба қонунҳои рушд ва фаъолияти рафтори шахс асос ёфтааст ва барои фаҳмидани талаботҳои шахс, баҳодихӣ, таҳхис ва пешгӯии фаъолияти кормандони корхона, ташкилот, муассиса нигаронида шудааст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳои, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малакаҳои ҷустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идоравӣ, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъии макроиқтисодии кишвар аз нигоҳи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши рафтор дар ташкилот, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои рафтор дар ташкилот, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи рафтор дар ташкилот аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии рафтор дар ташкилотро бо илмҳои иҷтимоӣ-и қарда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндагони макотиби идорақунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули фан; - нақши донишҳои идорақуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои рафтор дар ташкилотро омӯختан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идорақунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои рафтор дар ташкилотро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндагони мактабҳои рафтор дар ташкилотро оид ба идорақунӣ; - хусусиятҳои афкори идорақуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менечмент; - истифодаи методҳои менечментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии рафтор дар ташкилотро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- моҳият, мақсад ва вазифаҳои фан - асосҳои назариявии ташаккули рафтор дар ташкилот - рафтор ва самаранокии ташкилот - шаклҳои ташкилот ва сохторҳои он - табиати инсон ва нақши рафтори он дар ташкилот - ташаккулёбии шахсият дар ташкилот - ташаккулёбии рафтори гуруҳӣ дар ташкилот - рафтори мотиватсионӣ - идорақунии низоъҳо
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи арзёбии ниҳони таълими фан	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

3.3.5. Менелменти иттилоотӣ

Тавсифи мухтасари фан	Менелменти иттилоотӣ - омӯзиши фанни мазкур дар иқтисодиёт чун қисми ҷудонашавандаи раванди таъсилоти олии касбӣ дар иқтисодиёт аъамияти муъими илмӣ, иқтисодӣ, иттилоотӣ ва амалӣ дорад. Омӯзиши ин фанни илмӣ таълими барои азхуд намудани донишҳои илмӣ умуминазариявӣ оид ба менелменти иттилоотӣ дар иқтисодиёт бо равандиҳои нави инкишофи технологияҳои иттилоотии муосир, баланд
------------------------------	---

	бардоштани сатъи истифодабарии иттилоот ва технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ, таъмини бехатарии иттилоотӣ, санъати истифодабарии технологияи иттилоотӣ муосир аъамияти муъим дорад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳо, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- малакаи воридкунӣ, ҷустуҷӯ, таҳлил ва коркарди иттилооти компютерӣ, истифодаи он ҳангоми ҳалли вазифаҳои дар пеш гузошташуда; - малакаи истифодабарӣ аз барномаҳои гуногуни компютерӣ; - барои мутахассисони ҳамин соҳа малакаи барноманависӣ дар забонҳои гуногун.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши менеҷменти иттилоотӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои менеҷменти иттилоотӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи менеҷменти иттилоотиро аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии фанро бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намоёндогони фан ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули фан; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менеҷменти иттилоотиро омӯختан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Тавонад - оид ба ғояи афкори идоракуни андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менеҷменти иттилоотиро; - фарқ кардани ақидаҳои намоёндогони мактабҳои менеҷментро оид ба идоракуни; - хусусияти таърихӣ афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менеҷменти иттилоотӣ; - истифодаи методҳои менеҷментро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии менеҷменти иттилоотиро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳоро. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	Асосҳои методологии омӯзиши менеҷменти иттилоотӣ Асосҳои илмӣ низомии менеҷменти иттилоотӣ Нақши зинаҳои роҳбарӣ дар менеҷменти иттилоотӣ Амалкард ва ташаккули менеҷменти иттилоотӣ ташкилоту корхонаҳо Идоракунии соҳаҳои иқтисодӣ ва механизмҳои танзими он Менеҷменти иттилоотӣ дар низомии идоракунии ташкилоту корхонаҳо Нақши технологияҳои ахборотӣ ва инноватсияҳо дар низомии идоракунии ташкилоту корхонаҳо Таърибаи менеҷменти иттилоотӣ дар мамлакатҳои хориҷа Самаранокии менеҷменти иттилоотӣ дар ташкилоту корхонаҳо
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан арзебин ниҳони	Имтиҳон (шифоӣ, тестӣ компютерӣ)

3.3.6. Этикаи гуфтушунидҳои расмӣ

Тавсифи мухтасари фан	Этикаи гуфтушунидҳои расмӣ - фанни таълимии мазкур дар нақшаҳои таълимии ихтисосҳои иқтисодӣ мақоми фанни интихобиро касб карда, дар ташаккули донишҷӯ ғамчун мутахассиси баландихтисос мавқеи яке аз фанҳои асосӣ (базавӣ)-ро ишғол намудааст. Ҳангоми тадриси он маълумот дар бораи этикаи муоширати корӣ, қоидаҳои бурдани гуфтушунид, одоби рафтори созмонӣ, муошират ва зебогӣ, категорияҳои ахлоқ ва таълимотҳои этикӣ пешкаш карда мешаванд
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор

Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифода бурдани донишҳои асосии иқтисодӣ дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт; - доштани малақаҳои ҳустуҷӯ, таҳлил ва истифода санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар фаъолияти касбии худ; - қобилияти арзёбии таъсири муъити макроиқтисодӣ дар рафти фаъолиятбарии ташкилоту муассисаҳо ва мақомоти идоравӣ, ошкор ва таълил намудани хавфҳои бозорӣ ва инчунин таълил намудани вазъи макроиқтисодии кишвар аз нигоњи татбиқи сиёсати умумиқтисодӣ ва соҳавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад - зарурати омӯзиши этикаи гуфтушунидҳои расмӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои этикаи гуфтушунидҳои расмӣ, марҳилаҳои таърихи инкишофи фан, фарқи фан аз дигар илмҳои иқтисодӣ, алоқамандии фан бо илмҳои иҷтимоӣ-и карда, тасаввуроти ҳешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби идоракунӣ ; - ҷаҳонишавии арзишҳои иқтисодӣ, фарҳангӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули менечменти тоҷик; - нақши донишҳои идоракуниро дар ҷомеа муайян намудан; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои менечментро омӯختан бо ҷиҳатҳои илмӣ-тадқиқотии худ. Таълонад - оид ба ғояи афкори идоракунӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои менечментро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои менечментро оид ба идоракунӣ; - хусусиятҳои афкори идоракуниро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи менечмент; - истифодаи методҳои фанро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии ташкилот; - таъриф додани мафҳумҳои калидии этикаро; - дарк намудани масоили мубрами ташкилот ва роҳҳои ҳалли онҳо. Аз худ намояд - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯҳои фан	- моҳият, мақсад ва вазифаҳои фан - асосҳои назаривии ташаккули этика дар ташкилот - рафтор ва самаранокии ташкилот - шаклҳои гуфтушунидҳои расмӣ ва сохторҳои он - этика ва нақши рафтори он дар ташкилот - ташаккулёбии шахсият дар ташкилот - ташаккулёбии рафтори гуруҳӣ дар ташкилот - самаранокии гуфтушунидҳои расмӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникаи фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли натиҷаи таълими фан арзёбии низоии	Имтиҳон (шифрӣ, тестӣ компютерӣ)